

Nazwa projektu

Ustawa o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu

Podsekretarz Stanu, Główny Geolog Kraju, Pełnomocnik Rządu ds. Polityki Surowcowej Państwa – Piotr Dziadzio

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Katarzyna Solak

Radca prawny

Departament Nadzoru Geologicznego i Polityki Surowcowej

tel. (22) 369 28 68, mail: katarzyna.solak@mos.gov.pl

Joanna Potęga

Główny Specjalista

Departament Geologii i Koncesji Geologicznych

tel. (22) 369 20 01, mail: joanna.potęga@mos.gov.pl

Barbara Gąsecka

Radca

Departament Geologii i Koncesji Geologicznych

tel. (22) 369 24 44, mail: barbara.gasecka@mos.gov.pl

Data sporządzenia:

13 maja 2022 r.

Źródło:

Inne – inicjatywna własna związana z zaleceniami NIK z kontroli przeprowadzonej w Ministerstwie Środowiska: „Gospodarka złożami strategicznych surowców kopalnych”;

– inicjatywna własna związana z transformacją energetyczno-klimatyczną

Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów

UD280

OCENA SKUTKÓW REGULACJI**1. Jaki problem jest rozwiązywany?****1. Nowy dział administracji rządowej: „geologia”**

W obowiązującym systemie prawa sprawy z zakresu geologii mieszczą się w dziale administracji rządowej: środowisko. Należy wskazać, że zagadnienia dotyczące dziedziny geologii charakteryzują się złożonością oraz interdyscyplinarnością. Zakres ich wykracza poza ramy „ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów”, do których odwołuje się dział środowisko. W związku z realizowaną polityką transformacji energetycznej znaczenia nabiera również kwestia bezpieczeństwa surowcowego oraz bezpieczeństwa energetycznego, która ma interdyscyplinarny charakter i związana jest z geologią. Brak odrębnego działu administracji rządowej - geologia uniemożliwia także elastyczne przypisywanie zadań tego działu do kompetencji konkretnego ministra.

Kolejnym problemem wymagającym rozwiązania jest funkcjonowanie dwóch bliźniaczych służb - państwowej służby geologicznej oraz państwowej służby hydrogeologicznej w ramach dwóch różnych działów administracji rządowej (środowisko oraz gospodarka wodna) przypisanych do kompetencji dwóch różnych ministrów. Podkreślić należy, że obie służby (geologiczne i hydrogeologiczna) pełnione są obecnie przez jeden podmiot: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, natomiast inny jest sposób ich finansowania oraz rozliczania realizacji zadań, co nie sprzyja skuteczności oraz optymalizacji funkcjonowania służb

Optymalizacji wymaga również obecna struktura organów administracji geologicznej. Obecnie organami administracji geologicznej są: minister właściwy do spraw środowiska, marszałkowie województw oraz starostowie. Pominięcie w katalogu organów Głównego Geologa Kraju wydaje się przeoczeniem i negatywnie wpływa na płynność postępowań koncesyjnych oraz utrudnia prowadzenie skutecznej polityki surowcowej państwa.

2. Ochrona złóż kopalin

System ochrony złóż kopalin funkcjonujący w Polsce nie działa dostatecznie prawidłowo.

Przed wszystkim polskie regulacje prawne nie zapewniają właściwej ochrony dla złóż kopalin o strategicznym znaczeniu dla krajowej gospodarki. Nie istnieją skuteczne mechanizmy gwarantujące zachowanie wartości użytkowych takich złóż i ich ochronę przed stałą zabudową i inwestycjami liniowymi.

Problem dotyczy Skarbu Państwa jako właściciela złóż kopalin, organów administracji geologicznej wszystkich szczebli, organów wykonawczych gmin, organów administracji architektoniczno-budowlanej, potencjalnych przedsiębiorców zainteresowanych prowadzeniem działalności górniczej, właścicieli nieruchomości (w granicach których występują złoża kopalin objęte prawem własności nieruchomości gruntowej).

Na brak niezbędnych uregulowań prawnych w tym zakresie zwróciła uwagę Najwyższa Izba Kontroli w informacji o wynikach kontroli przeprowadzonej w 2017 r. w Ministerstwie Środowiska, znak KGP.410.002.03.2017, nr P/17/015, dotyczącej gospodarki złożami strategicznych surowców kopalnych. W ocenie NIK do zapewnienia efektywnej ochrony złóż kopalin

konieczne jest wprowadzenie stosownych zmian w prawie, przede wszystkim w ustawie *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz.U. z 2021 r., poz. 1420, dalej „P.g.g.”), jak również w ustawie *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 741 z późn. zm., dalej „u.p.z.p.”). Zdaniem NIK nie może być mowy o skutecznej ochronie złóż, dopóki nie zostanie uregulowana – na poziomie ustawowym - kluczowa kwestia ochrony złóż strategicznych, a więc złóż odgrywających ogromną rolę dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Istotną kwestią w tym zakresie jest wskazanie, które złoża kopalin są strategiczne dla polskiej gospodarki, oraz stworzenie regulacji zapewniających ich skuteczniejszą ochronę w planowaniu przestrzennym na potrzeby przyszłej eksploatacji.

O potrzebie wprowadzenia niezbędnych uregulowań prawnych w tym zakresie traktują ponadto dokumenty rządowe, do treści których odwoływała się NIK w swoim wystąpieniu pokontrolnym, tj.: *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku* przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. (M.P. z 2010 r., Nr 2, poz. 11) czy też *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 r.* przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 r. (M.P. z 2012 r., poz. 25; dalej: „KPZK 2030”). Pierwszy z wymienionych dokumentów określa jako jedno z zadań Ministra Środowiska wydanie – w odniesieniu do węgla kamiennego i brunatnego – rozporządzenia w sprawie wykazu złóż kopalin o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa energetycznego kraju, a także do identyfikacji krajowych złóż strategicznych gazu ziemnego oraz ich ochrony przez ujęcie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Z kolei w KPZK 2030 wyznaczono ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, we współpracy z Ministrem Środowiska, zadanie opracowania wykazu złóż wszystkich kopalin o strategicznym znaczeniu dla gospodarki, z określeniem przestrzennego zasięgu ich zalegania.

Z omawianym problemem braku dostatecznej ochrony prawnej dla złóż kopalin koresponduje istniejące zapotrzebowanie państwa na surowce strategiczne, zwłaszcza te energetyczne. O istnieniu zapotrzebowania na tę grupę surowców mowa jest w opracowanej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska *Polityce Energetycznej Polski do 2040 r.* (M.P. z 2021 r. poz. 264, dalej: „PEP 2040”). Popyt na kopaliny energetyczne stanowił podstawę do wyznaczenia w PEP 2040 ośmiu kierunków rozwoju sektora energii, spośród których jeden traktuje o optymalnym wykorzystaniu własnych surowców energetycznych w celu pokrycia zapotrzebowania państwa na zasoby energetyczne. W ramach tego kierunku proponuje się podejmowanie takich przykładowych działań takich jak między innymi ochrona udokumentowanych złóż kopalin.

O tym, że minister właściwy do spraw środowiska (dalej: „minister”) nie posiada skutecznych instrumentów prawnych umożliwiających wywiązywanie się z obowiązku ochrony złóż świadczy również to, że opinia ministra do przesyłanych przez gminy projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (dalej „Studium”) oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (dalej „plan miejscowy”), a także co do przesyłanych przez marszałków województw planów zagospodarowania przestrzennego województwa, nie ma mocy wiążącej. Brak jest też realnej sankcji prawnej, z której minister mógłby skorzystać w razie niewypełnienia przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązków ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych. Obowiązująca ustawa P.g.g. przewiduje obowiązek wymierzenia wojewodzie, przez ministra, kary pieniężnej w kwocie 1000 zł za każdy dzień zwłoki w wydaniu zarządzenia zastępczego. Sankcja ta dotyczy jednak wyłącznie przypadków zaniechań wojewodów we wprowadzeniu do Studium złóż węglowodorów na podstawie dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów.

Niewystarczające mechanizmy ochrony powodują, że samorządy mogą w sposób niewłaściwy prowadzić politykę planistyczną gminy w stosunku do terenów znajdujących się ponad złożami, co niejednokrotnie odbywa się wbrew (niewiążącej) opinii organów administracji geologicznej (dalej „OAG”). Taka praktyka prowadzi z kolei do nieodwracalnych skutków np. do trwałej zabudowy terenu, na którym występują złoża w sposób, który w przyszłości uniemożliwi lub bardzo utrudni ich eksploatację.

Istotę i skalę omawianego problemu obrazują wyniki wspomnianej już kontroli, jaką NIK przeprowadziła w Ministerstwie Środowiska w zakresie gospodarki złożami strategicznych surowców kopalnych. Mianowicie 68,4% skontrolowanych gmin (13 z 19 łącznie skontrolowanych) nie uwzględniło udokumentowanych złóż w swoich dokumentach planistycznych mimo istnienia takiego obowiązku. Gminy ograniczały (3) lub wyłączały (3) możliwość eksploatacji złóż w Studium lub w planie miejscowym, pomimo że z art. 125 ustawy dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm., dalej „P.o.ś.”) wynika obowiązek prawnej ochrony złóż w warunkach zrównoważonego rozwoju gminy. Podobne nieprawidłowości występują na poziomie wojewódzkim. Kontrola wykazała, że w stosunku do ośmiu gmin wojewodowie nie wydali zarządzeń zastępczych (obowiązek ich wydania aktualizuje się w sytuacji nieujawnienia udokumentowanych złóż przez samą gminę).

Na ograniczenie zakresu ochrony dla złóż kopalin pośredni wpływ ma też regulacja prawna dotycząca uzgadniania projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (dalej – ze względu na analogiczny charakter regulacji – zwanymi łącznie „decyzjami WZ”). Z przepisów u.p.z.p. wynika, że OAG prowadzące sprawy uzgadniania decyzji WZ - w przypadku braku planu miejscowego - mają obowiązek uzgadniania każdej, nawet najdrobniejszej zmiany w zakresie zagospodarowania terenu na terenach złożowych, np. dobudowa balkonu bez istotnej zmiany parametrów budynku czy też przebudowa dachu. Skutkuje to koniecznością prowadzenia przez ministra ogromnej liczby spraw, spośród których przeważająca część jest obojętna z punktu widzenia ochrony złóż kopalin. Obowiązujące rozwiązanie nie jest właściwe z punktu widzenia zadań, jakie powinny być przypisane do naczelnego organu administracji publicznej, jakim jest minister, dla którego powinny być zastrzeżone kluczowe rozstrzygnięcia.

Niewydolność systemu ochrony złóż aktualizuje się też w kontekście specustaw, na mocy których wyłączone jest stosowanie u.p.z.p. W specustawach ograniczono co do zasady obowiązek inwestora do uzyskania opinii (niewiążącej) wybranej grupy organów, nie przewidując opinii OAG w zakresie udokumentowanych złóż kopalin. Rodzi to problem braku dostatecznego zabezpieczenia dostępności złóż, zwłaszcza złóż strategicznych, w sytuacji realizacji inwestycji (np. budowy drogi publicznej)

na obszarze znajdującym się ponad złożami.

3. Inwestycje OZE nad złożami kopalin

Osiągnięcie przez Unię Europejską neutralności klimatycznej do 2050 r. wymaga podjęcia stanowczych kroków w obszarze transformacji energetycznej. Sprawiedliwa transformacja wymaga odpowiedniego wsparcia społeczności lokalnych, które w sposób szczególny zostaną zaangażowane w zmiany polegające na odchodzeniu od gospodarki wysokoemisyjnej na rzecz nisko- lub zeroemisyjnej. Państwa członkowskie mogą uzyskać znaczące wsparcie z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, ale muszą podjąć konkretne działania, w szczególności doprowadzić do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii („dalej „OZE”) w miksie energetycznym. Jednym ze środków służących temu celowi może być odchodzenie od paliw konwencjonalnych na rzecz rozwiązań niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych, w szczególności wykorzystywania energii słonecznej, co może być realizowane dzięki np. farmom fotowoltaicznym. Okazuje się jednak, że realizacja tego słusznego kierunku napotyka wyraźne utrudnienia na obszarach występowania złóż kopalin wydobywanych metodą odkrywkową, bowiem zgodnie z kształtującą się linią orzecniczą ochrona tych złóż ma charakter bezwzględny, tj. wyłączający możliwość zabudowy. Uniemożliwienie lokalizacji OZE nad złożami kopalin mogłoby utrudnić realizację sprawiedliwej transformacji z wykorzystaniem środków unijnych. Dlatego niezbędne jest wprowadzenie rozwiązań systemowych, w tym uregulowanie zasad realizacji inwestycji OZE nad złożami kopalin wydobywanymi metodą odkrywkową.

Uprawnienia geologiczne dla inwestycji OZE realizowanych na obszarach morskich

Przepisy prawa dotyczące uprawnień geologicznych nie uwzględniają okoliczności, że obiekty takie jak morskie elektrownie wiatrowe wymagają specjalistycznej wiedzy, jaką powinna posiadać osoba posiadająca uprawnienia kategorii VI. Obecnie posadowienie takich obiektów budowlanych nie zostało wyłączone z kategorii VII, co oznacza możliwość projektowania robót geologicznych oraz sporządzania dokumentacji geologiczno-inżynierskich na potrzeby posadowienia takich obiektów przez osoby posiadające uprawnienia kategorii VII. Nie jest to rozwiązanie prawidłowe, ponieważ nie gwarantuje wystarczającego poziomu bezpieczeństwa takich inwestycji.

4. Podziemne składowanie dwutlenku węgla

W ustawie z dnia 27 września 2013 r. *o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw*, w której dokonano transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniającej dyrektywę Rady 85/337/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (dalej zwanej *dyrektywą CCS*), zdecydowano się ograniczyć regulacje dotyczące działalności CCS wyłącznie do projektów demonstracyjnych, o trudnych do osiągnięcia minimalnych warunkach brzegowych, co sprawiło, że do chwili obecnej nie został zrealizowany w Polsce żaden projekt spełniający powyższe wymogi. Kolejną przeszkodą w realizacji projektów CCS w Polsce jest ich wysoka kosztocłonność.

Ustawa P.g.g. w chwili obecnej przewiduje udzielenie koncesji na działalność w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, a także koncesji na działalność w zakresie podziemnego składowania dwutlenku węgla. Ustawa P.g.g. nie przewiduje natomiast możliwości połączenia działalności w zakresie intensyfikacji wydobywania węglowodorów poprzez zatłaczanie CO₂ do eksploatowanego złoża, z działalnością polegającą na podziemnym składowaniu CO₂, pomimo że intensyfikacja wydobywania węglowodorów z wykorzystaniem zatłaczania CO₂ jest zabiegiem stosowanym od lat z powodzeniem i z pełnym zachowaniem wymogów bezpieczeństwa.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia emisji CO₂ oraz dostrzegając możliwość osiągnięcia tego celu ekologicznego przy wykorzystaniu geosekwestracji CO₂, wskazane jest dokonanie pilnej rewizji stanu prawnego w celu umożliwienia składowania CO₂ w górotworze (w obszarach morskich i lądowych, a także w strukturach złożowych węglowodorów) również w przypadku projektów o charakterze innym niż demonstracyjny, a także wprowadzenie regulacji prawnych umożliwiających prowadzenie działalności polegającej na składowaniu CO₂ również w przypadku przedsięwzięć, które nie spełniają minimalnych warunków brzegowych określonych w dyrektywie CCS, to jest przewidują łączne składowanie poniżej 100 kiloton CO₂. Pożądane również jest wprowadzenie możliwości połączenia zatłaczania CO₂ do złoża w celu podniesienia ciśnienia złożowego (intensyfikacja wydobywania węglowodorów ze złóż) z działalnością CCS, gdyż połączenie tych dwóch działalności pozwoliłoby poprawić ekonomiczną opłacalność projektów CCS.

5. Podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru

Zgodnie z opublikowanym projektem *Polskiej strategii wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.* (dalej jako „Polska strategia wodorowa”) wódór może odegrać istotną rolę w procesie dekarbonizacji, będącym obecnie centralną częścią globalnych i europejskich wysiłków w dziedzinie energii, koniecznym dla osiągnięcia celów *Porozumienia paryskiego*.

Magazynowanie substancji, w tym wodoru, jest możliwe w podziemnych kawernach solnych i wyeksploatowanych złożach węglowodorów, w szczególności gazu ziemnego, oraz w formacjach wodonośnych – solankowych.

W obowiązującym stanie prawnym nie ma przepisów regulujących wprost prowadzenie działalności w zakresie podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru, w szczególności brak jest przepisów umożliwiających przedsiębiorcy, który poniósł koszty rozpoznania i eksploatacji złoża, bezpośrednie przejście do działalności polegającej na magazynowaniu substancji, w tym wodoru. Brak również przepisów, które gwarantowałyby takim przedsiębiorcom prawo pierwszeństwa do uzyskania koncesji na podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru w wyeksploatowanym złożu węglowodorów lub kawernie solnej, co powoduje stan niepewności, czy poniesione nakłady inwestycyjne okażą się uzasadnione.

Mając na uwadze potrzebę zapewnienia realizacji projektu *Polskiej Strategii Wodorowej*, kwestie te wymagają pilnego

uregulowania w P.g.g.

6. Wkopy i otwory wiertnicze w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych

Analiza art. 3 ust. 2a ustawy P.g.g. w zakresie dotyczącym wkopów i otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę poza obszarami górniczymi utworzonymi w celu wykonywania działalności metodą otworów wiertniczych, wskazuje, że regulacja ta jest nadmiarowa i wymaga modyfikacji. Większość kopalin eksploatowanych metodą otworową zalega na znacznych głębokościach, poniżej 100 m, i wkopy oraz otwory wiertnicze wykonywane do głębokości 30 m nie mają żadnego wpływu na ich zasoby, dlatego też pożądane i celowe jest zawężenie stosowania ustawy P.g.g. wyłącznie do wykonywania wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę w obszarach górniczych utworzonych w celu wydobywania wód leczniczych lub solanek (w obowiązującym stanie prawnym w obszarach górniczych utworzonych w celu wykonywania działalności metodą otworów wiertniczych). Wykonywanie wkopów i otworów wiertniczych w miejscu występowania płytko zalegających złóż wód leczniczych lub solanek może natomiast spowodować zaburzenie równowagi hydrogeologicznej, a w konsekwencji utratę właściwości leczniczych tych wód lub spadek ich zasobów. Złoża wód leczniczych lub solanek bardzo często występują bowiem tuż pod powierzchnią ziemi i eksploatowane są jako źródła (samowypływy). W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 85 ustawy P.g.g., projekt robót geologicznych obejmujących wykonywanie ujęć wód podziemnych na obszarach górniczych utworzonych w celu wykonywania działalności metodą otworów wiertniczych (w tym na obszarach wydobywania wód leczniczych lub solanek) nie wymaga zatwierdzenia i podlega jedynie zgłoszeniu staroście. Ponieważ jednak płytko zalegające złoża wód leczniczych lub solanek są szczególnie podatne na działalność człowieka, istnieje potrzeba zwiększonego nadzoru organów administracji geologicznej nad tego rodzaju działalnością i zatwierdzania na zasadach ogólnych projektu robót geologicznych obejmujących wykonywanie wkopów i otworów wiertniczych o głębokości do 30 m na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę na obszarach górniczych utworzonych w celu wydobywania wód leczniczych lub solanek.

7. Otwory wiertnicze w celu wykorzystania ciepła Ziemi

Zgodnie z art. 85 ustawy P.g.g. wiercenia otworów w celu wykorzystania ciepła Ziemi są wykonywane na podstawie projektu robót geologicznych, który podlega zgłoszeniu staroście. Koncesji na wydobywanie wód leczniczych oraz solanek udziela natomiast marszałek województwa. Mając na względzie potrzebę kompleksowej ochrony płytko zalegających złóż wód leczniczych lub solanek, uzasadnione jest zwiększenie nadzoru organów administracji geologicznej nad działalnością, która może zagrażać tym złożom, szczególnie podatnym na działalność człowieka, w tym nad wykonywaniem wierceń otworów w celu wykorzystania ciepła Ziemi. Pożądane jest również skupienie kompetencji w tym zakresie w jednym organie administracji geologicznej, co przyczyni się do sprawniejszej realizacji tych zadań.

Niezależnie od wykonywania nowych otworów wiertniczych w celu wykorzystania ciepła Ziemi, pożądane jest również umożliwienie wykorzystania w tym celu starych, zlikwidowanych otworów wiertniczych (niezależnie od pierwotnego celu wykonania otworu). W takim przypadku konieczne jest wykonanie rekonstrukcji zlikwidowanych otworów wiertniczych, również tych wykonanych w celu poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania innych kopalin, i przystosowanie ich w celu wykorzystania ciepła Ziemi, co pozwoli uzyskać efekt ekologiczny przy mniejszych nakładach finansowych (zależnych od stanu technicznego otworu, zakresu koniecznych badań, a także od stopnia rekonstrukcji otworu). Dotychczasowe przepisy ustawy P.g.g. nie zawierają regulacji w tym zakresie, co wymaga pilnej zmiany, chociażby z uwagi na coraz większe zainteresowanie organów samorządu terytorialnego wykorzystaniem ciepła Ziemi przy realizacji zadań komunalnych związanych z ciepłownictwem.

8. Zmiana koncesji łącznej dla węglowodorów

W świetle obecnego brzmienia art. 49y ust. 3 ustawy P.g.g. brak wywiązania się przez przedsiębiorcę chociażby z jednego warunku określonego w koncesji, w szczególności wykonywania działalności zgodnie z harmonogramami, stanowi podstawę do odmowy zmiany koncesji i przedłużenia fazy poszukiwania i rozpoznawania – bez względu na przyczynę niewywiązania się z obowiązków koncesyjnych. Niejednokrotnie działania przedsiębiorców są zgodne z interesem publicznym, a samo naruszenie harmonogramu związane jest z wykonaniem dodatkowych analiz pozwalających pozyskać nową informację geologiczną, co przyczynia się do lepszego rozpoznania obszaru koncesji, a tym samym zwiększa szansę na wskazanie takiej lokalizacji projektowanego otworu wiertniczego, która pozwoli najlepiej rozpoznać i udokumentować złożo węglowodorów. Niemniej jednak obowiązujące przepisy uniemożliwiają przedłużenie fazy poszukiwania i rozpoznawania w przypadku naruszenia któregokolwiek z warunków koncesji, nawet jeżeli naruszenie to byłoby uzasadnione warunkami geologicznymi i racjonalną gospodarką złożami kopalin (np. opóźnienia wynikały z uzasadnionych przesłanek, których celem było lepsze rozpoznanie obszaru). W związku z powyższym pożądane jest wprowadzenie regulacji pozwalających organowi koncesyjnemu dokonać oceny przyczyn niewykonania określonych obowiązków koncesji, a w przypadku stwierdzenia, że przyczyny te są usprawiedliwione warunkami geologicznymi obszaru i okolicznościami związanymi z racjonalną gospodarką złożami kopalin – przedłużyć czas trwania fazy poszukiwania i rozpoznawania.

9. Umowa o współpracy

Przepisy art. 49zi - art. 49zw ustawy P.g.g. w bardzo szczegółowy sposób regulują zakres umowy o współpracy podmiotów, które wspólnie wykonują działalność w zakresie poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż. Przepisy te określają nadmiernie szczegółowo warunki współpracy stron tej umowy, nawet tak

nieistotne dla organu koncesyjnego jak m.in. częstotliwość i sposób organizacji zebrań. Strony umowy o współpracy są zobowiązane postępować zgodnie z dyspozycją tych przepisów. Praktyka organu pokazuje, że niektóre z tych zagadnień nie powinny być regulowane w ustawie P.g.g., a sposób ich ustalenia powinien pozostać w wyłącznej gestii stron umowy o współpracy (które mogą w dowolny sposób, zaakceptowany przez wszystkie strony, określić zasady współpracy). Mając na uwadze fakt, że obecne przepisy o współpracy ingerują w zasadę swobody umów w stopniu nieproporcjonalnym do celów tej regulacji, pożądane jest zrezygnowanie w ustawie P.g.g. z przepisów, które nie są niezbędne z punktu widzenia organu koncesyjnego oraz Skarbu Państwa, oraz pozostawienie stronom umowy o współpracy swobody w kształtowaniu zasad ich współpracy.

10. Dowód istnienia prawa do korzystania z informacji geologicznej

Nabywanie prawa do korzystania z informacji geologicznej może nastąpić na podstawie czynności cywilnoprawnej lub w związku ze spełnieniem się zdarzenia prawnego (z mocy prawa), tj. w związku z wykonaniem i sfinansowaniem prac geologicznych przez podmiot, który następnie uzyskuje zatwierdzenie dokumentacji geologicznej. Tymczasem przepisy dotyczące udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża - w zakresie przedstawienia dowodu posiadania prawa do korzystania z informacji geologicznej - nie różnicują tych sytuacji. Art. 26 ust. 2 P.g.g. budzi wątpliwości interpretacyjne, część organów administracji geologicznej odstępuje od egzekwowania tego wymogu (wbrew literalnemu brzmieniu przepisu), czasem przedsiębiorca składa oświadczenie, w którym wskazuje, że nabył prawo do korzystania z informacji geologicznej z mocy prawa. Należy dążyć do uproszczenia i racjonalności obowiązków związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej w zakresie wydobywania kopaliny ze złoża.

11. Szczególne uprawnienia podmiotu, który sfinansował prace geologiczne (3 lata)

Przepisy prawa przewidują szczególne uprawnienia dla podmiotu, który sfinansował prace geologiczne i doprowadził do powstania informacji geologicznej (w szczególności opracował dokumentację geologiczną): prawo pierwszeństwa do ustanowienia użytkownika górniczego oraz prawo do wyłącznego korzystania z informacji geologicznej. Oba te uprawnienia przyznające wyjątkową pozycję inwestorowi, przysługują w okresie 3 lat od dnia doręczenia decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną albo od dnia przekazania dokumentacji geologicznej do OAG. Okazuje się jednak, że postępowania poprzedzające uzyskanie koncesji, w szczególności postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej, zmiany dokumentów planistycznych, są długotrwałe, przez co zachodzi realne ryzyko wygaśnięcia prawa pierwszeństwa oraz prawa wyłączności. Dlatego przedsiębiorcy od wielu lat zgłaszają potrzebę powrotu do poprzednich regulacji, w których wyżej wymienione uprawnienia przysługiwały przez okresy pięcioletnie.

12. Obowiązki informacyjne

W myśl z art. 67 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2021 r. poz. 162) wymagania dotyczące podejmowania i wykonywania działalności powinny uwzględniać zasady proporcjonalności oraz adekwatności, w szczególności należy dążyć do ograniczenia obowiązków informacyjnych, nakładać je wyłącznie w stopniu koniecznym do osiągnięcia celów oraz umożliwiać ich realizację w postaci elektronicznej. Analizując P.g.g. zidentyfikowano obszary, w których możliwe jest uproszczenie/ograniczenie obowiązków.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie wydobywania węglowodorów mają obowiązek przekazywania PSG bieżących parametrów wydobywania węglowodorów ze złoża oraz informowania organu koncesyjnego o tym przekazaniu. Informacje te są przekazywane przez przedsiębiorców za okresy miesięczne. Przekazywanie parametrów następuje w postaci papierowej i elektronicznej, nie później niż 14 dni od dnia ich uzyskania, w zakresie, formatach i trybie określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie przekazywania informacji z bieżącego dokumentowania przebiegu prac geologicznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 903). Dodatkowym obciążeniem informacyjnym jest obowiązek przesyłania organom gmin zawiadomienia o terminie poboru próbek, a także - w stosunku do złóż kopaliny innych niż wskazanych w art. 10 ust. 1 i 2 P.g.g. – przesyłania zawiadomienia PSG. Stanowi to znaczące obciążenie przedsiębiorców.

13. Realizacja zadań przez PSG

Zidentyfikowano problem dostępności do informacji geologicznej, która przysługuje Skarbowi Państwa, lecz znajduje się na nośnikach znajdujących się poza archiwami geologicznymi. Zdarza się, że podmioty, które są w posiadaniu przedmiotowych nośników, odmawiają wykonania kopii lub ich wypożyczenia, co utrudnia PSG realizację zadania w zakresie gromadzenia, udostępniania i przetwarzania informacji geologicznej. Prawo do informacji geologicznej stanowi prawo na dobrach niematerialnych i brakuje obecnie wyraźnej podstawy prawnej, na podstawie, której PSG mogłaby wystąpić o udostępnienie informacji geologicznej.

Obecnie budzi wątpliwości, czy państwowa służba geologiczna (dalej „PSG”) może prowadzić prace poszukiwawcze oraz rozpoznawcze, skoro działalność taka co do zasady wymaga uzyskania koncesji, zaś Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (dalej „PIG-PIB”), realizując zadania państwa w zakresie geologii nie działa jak przedsiębiorca, lecz podmiot publiczny. Zważywszy na okoliczność, że projekt Polityki Surowcowej Państwa przewiduje, że PSG będzie prowadziła wstępne prace rozpoznawcze, zasadne jest, aby regulacje obowiązujące w tym zakresie nie pozostawiały wątpliwości.

14. Dodatek do projektu robót geologicznych

W przypadku dodatków do projektów robót geologicznych, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji, procedura opiniowania dodatku, określona w art. 80a P.g.g., w sytuacji gdy zmiana nie dotyczy zwiększenia obszaru projektowanych robót

geologicznych, tj. objęcia planowanymi robotami dodatkowego terenu, który nie podlegał wcześniej opiniowaniu pod kątem nienaruszania postanowień planu miejscowego lub pogłębienia istniejącego otworu wiertniczego w praktyce wydłuża czas przystąpienia do wykonywania przez przedsiębiorców robót geologicznych oraz stanowi dodatkowe obciążenie administracyjne, przy czym samo w sobie nie wpływa na przedmiot projektowanych prac terenowych.

15. Nielegalna eksploatacja

Dla podmiotów wykonujących działalność regulowaną przepisami P.g.g. bez wymaganej koncesji albo bez zatwierdzonego albo podlegającego zgłoszeniu projektu robót geologicznych (art. 140 ust. 1 P.g.g.) lub naruszających wymagania określone w art. 4 ust. 1 i 2 P.g.g. (tzw. nielegalna eksploatacja), ustalana jest opłata podwyższona. Doświadczenia organów nadzoru górniczego związane z prowadzeniem postępowań w sprawie ustalania tej opłaty wskazują, że brakuje narzędzi zapewniających sprawne i efektywne przeprowadzenie postępowania. W szczególności:

- 1) w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych wątpliwości budzi możliwość nałożenia wspólnej opłaty podwyższonej na kilka podmiotów prowadzących wspólnie nielegalną eksploatację;
- 2) 5-letni termin dla wydania decyzji ustalającej opłatę podwyższoną, wynikający z art. 143 ust. 1 P.g.g., jest często zbyt krótki dla uprawomocnienia się decyzji w przypadku postępowań, w których podmiot, na który nałożono taką opłatę, korzysta z pełnej drogi odwoławczej;
- 3) brakuje możliwości zebrania dowodów w zakresie ustalenia przez organ nadzoru górniczego właściciela pojazdu wywożącego wydobytą nielegalnie kopalinę.

Jednocześnie organy nadzoru górniczego ponoszą w pełni koszty postępowań administracyjnych i sądowniczo-administracyjnych związanych z ustaleniem opłaty podwyższonej, natomiast w żadnym stopniu nie są beneficjentem tej opłaty, ponieważ jest ona przekazywana wyłącznie do budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

16. Udział organów nadzoru górniczego w udzielaniu i stwierdzaniu wygaśnięcia koncesji udzielanych przez starostę

Stosownie do art. 32 ust. 5 P.g.g., koncesja udzielana przez starostę określa sposób prowadzenia ruchu zakładu górniczego, uwzględniający wymagania określone w art. 108 ust. 2 ustawy oraz sposób likwidacji zakładu górniczego, uwzględniający obowiązki określone w art. 129 ust. 1 ustawy. W praktyce okazuje się, że sposób prowadzenia ruchu zakładu górniczego jest w tych koncesjach często określany bez uwzględnienia obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki złożami kopaliny, ochrony sąsiadujących złóż kopaliny oraz zachowania bezpieczeństwa powszechnego, ludzi i środowiska. W urzędach obsługujących starostę często brakuje pracowników posiadających odpowiednie kompetencje do określenia warunków realizacji procesu wydobywania kopaliny ze złoża z uwzględnieniem tych elementów.

Koncesje udzielane przez starostów dotyczą głównie piasków i żwirów, stanowiących surowce wykorzystywane w budownictwie. Teoretycznie skala działalności objętej taką koncesją jest niewielka, jednak ze względu na dużą ilość koncesji tego rodzaju realna ilość kopaliny wydobywanych na podstawie koncesji udzielanych przez starostów jest znacząca. W tej sytuacji należy zadbać o racjonalne gospodarowanie również tymi kopalinami, szczególnie ze względu na rosnący popyt na surowce budowlane, czego konsekwencją jest też wzrost liczby tzw. nielegalnych eksploatacji. Należy również przeciwdziałać praktykom zmierzającym do obejścia prawa, polegającym na sztucznym „dzieleniu” złoża, w wyniku czego wniosek koncesyjny dotyczy tylko części złoża o wielkości uzasadniającej wskazanie starosty jako organu koncesyjnego, dzięki czemu wydobywanie kopaliny podlega obecnie łagodniejszym rygorom prawnym.

Z art. 39 ust. 2 P.g.g. wynika, że w planie ruchu likwidowanego zakładu górniczego ustala się zakres i sposób wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska i likwidacji zakładu górniczego. Jednakże, jeżeli nie stosuje się przepisów o planach ruchu zakładu górniczego, zakres i sposób wykonania obowiązków określonych w powołanym przepisie ustala organ koncesyjny w decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji, po uzgodnieniu z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta). W takim przypadku obowiązki dotyczące ochrony środowiska i likwidacji zakładu górniczego ustala organ koncesyjny – w tym wypadku starosta) - który może nie mieć odpowiedniej wiedzy i doświadczenia do oceny wymagań w zakresie likwidacji zakładu górniczego.

Należy podkreślić, że likwidacja zakładu górniczego wiąże się z szeregiem obowiązków, w szczególności dotyczących zabezpieczenia lub zlikwidowania wyrobisk górniczych oraz urządzeń, instalacji i obiektów zakładu górniczego, przedsięwzięcia niezbędnych środków chroniących sąsiednie złoża kopaliny, przedsięwzięcia niezbędnych środków chroniących wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych, przedsięwzięcia niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej. Powyższe okoliczności uzasadniają potrzebę wprowadzenia przepisu nakładającego na starostę, działającego jako organ koncesyjny, obowiązek uzgodnienia decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji z właściwym organem nadzoru górniczego.

17. Kwalifikacje górnicze

Ocena stosowania przepisów w zakresie kwalifikacji górniczych dokonywana w trakcie kontroli przeprowadzanych przez organy nadzoru górniczego wskazuje, że pracodawcy często nie wywiązują się z obowiązku nałożonego na nich na podstawie art. 53 ust. 2 P.g.g. lub realizują ten obowiązek nieprawidłowo. W szczególności w zakładach górniczych prowadzących działalność na podstawie koncesji udzielonej przez starostę lub w zakładach górniczych, w których koncesji na wydobywanie kopaliny ze złóż kruszyw naturalnych udzielił marszałek województwa, osobami dozorze ruchu są osoby przypadkowe, bez wykształcenia zawodowego lub technicznego. Pracodawcy często powierzają wykonywanie czynności w dozorze ruchu osobom, które posiadają znikomą praktykę lub w ogóle nie posiadają żadnej praktyki w zakładzie górniczym (np. osobom niezwiązanym z działalnością zakładu lub pracownikom przedsiębiorstwa, którzy na co dzień zajmują inne stanowiska). Zdarza

się również, że pracodawcy powierzają wykonywanie czynności w dozorze ruchu pracownikom zatrudnionym w tym samym czasie na innym stanowisku np. operatorowi maszyn i urządzeń, kierowcy bądź pracownikowi administracyjnemu. W praktyce spotyka się również sytuacje – obecnie zgodne z prawem – że przedsiębiorca sam dla siebie określa wymagania i sprawdza ich posiadanie, a następnie sam sobie powierza wykonywanie czynności w dozorze ruchu w zakładzie górniczym.

Osoby, którym pracodawca powierzył wykonywanie czynności w dozorze ruchu, często nie posiadają wiedzy technicznej na temat prowadzenia ruchu zakładu górniczego i zagrożeń występujących w zakładzie górniczym, co więcej niejednokrotnie nie znają swoich obowiązków wynikających z przepisów P.g.g. i rozporządzeń dotyczących prowadzenia ruchu odkrywkowego lub otworowego zakładu górniczego, a także nie są świadome odpowiedzialności zawodowej, która na nich ciąży.

Ponadto pracodawcy często nie prowadzą dokumentacji określającej wymagania dla kandydatów na poszczególne szczeble dozoru ruchu i dla poszczególnych specjalności, ani nie regulują zasad postępowania dotyczącego sprawdzania spełniania wymagań, w szczególności w zakresie weryfikacji przygotowania zawodowego, np. w formie poddania kandydata egzaminowi sprawdzającemu to przygotowanie. Sprawdzenie spełniania wymagań, dokonywane przez pracodawcę na podstawie art. 58 ust. 7 P.g.g., często ma charakter fikcyjny, albowiem osoby powoływane do składu zespołu sprawdzającego wymagania same nie posiadają wiedzy i umiejętności do dokonania prawidłowej weryfikacji w tym zakresie. Brak dokumentacji z egzaminu, w oparciu o który stwierdzano spełnianie przez kandydata wymagań i w konsekwencji powierzano mu wykonywanie czynności w dozorze ruchu, uniemożliwia organom nadzoru górniczego dokonanie oceny prawidłowości sprawdzenia.

Pracownicy zakładów górniczych również zgłaszają problemy z dużą dowolnością określaną przez pracodawców kryteriów w zakresie przygotowania zawodowego i doświadczenia zawodowego. W ocenie pracowników kwalifikacje stwierdzane przez organy nadzoru górniczego były korzystniejsze dla tych osób, ponieważ miały charakter uniwersalny i umożliwiały wykonywanie czynności w dozorze ruchu lub w wyższym dozorze ruchu w każdym zakładzie górniczym lub zakładzie wskazanym w świadectwie organu nadzoru górniczego, a nie tylko u jednego pracodawcy. Pracownicy podnoszą, że przy zmianie pracodawcy nie mogą powoływać się na spełnianie wymagań w zakresie przygotowania zawodowego i doświadczenia zawodowego, określonych przez poprzedniego pracodawcę, gdyż nowy pracodawca może mieć odmienne wymagania w tym zakresie, bardziej lub mniej rygorystyczne.

Niewystarczający poziom wiedzy fachowej osób dozoru ruchu zatrudnionych w odkrywkowych lub otworowych zakładach górniczych wynika często z braku wiedzy pracodawcy co do przygotowania zawodowego i doświadczenia zawodowego potrzebnych do wykonywania tych czynności. Do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu są dopuszczane osoby, które nie wiedzą, jak prowadzić ten ruch bezpiecznie, co prowadzi do wzrostu udziału błędu ludzkiego w wielu kategoriach wypadków.

Również pracodawcy nie są zadowoleni z obowiązujących norm w zakresie kwalifikacji górniczych. Obowiązek określenia wymagań, a następnie sprawdzenia spełniania tych wymagań lub wymagań określonych przez ustawodawcę, stanowi dla nich poważne obciążenie.

Powyższe okoliczności przemawiają za wprowadzeniem do P.g.g. przepisów regulujących stwierdzenie posiadania kwalifikacji górniczych.

18. Szkolenia w górnictwie

Doświadczenia organów nadzoru górniczego w zakresie szkolenia osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego dotyczących znajomości przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym bezpiecznego wykonywania powierzonych czynności, a także analiza dotychczas obowiązujących przepisów dotyczących szkoleń w górnictwie prowadzą do wniosku, że nie jest zapewniony odpowiedni poziom szkoleń, zarówno w zakresie wiedzy i umiejętności, przekazywanych podczas szkoleń, jak i środków technicznych oraz kadry prowadzącej szkolenia, dlatego też konieczne jest wprowadzenie regulacji prawnych gwarantujących wysoki poziom szkolenia, adekwatny do jego celów.

19. Nadzór i kontrola wykonywane przez organy nadzoru górniczego

Podczas wykonywania zadań w ramach nadzoru i kontroli pracownicy organów nadzoru górniczego organów administracji geologicznej i upoważnionych przez Głównego Geologa Kraju pracowników państwowej służby geologicznej, napotykają często działania utrudniające, a nawet uniemożliwiające przeprowadzenie czynności nadzorczych lub kontrolnych. W szczególności ma to miejsce podczas prowadzenia postępowań dotyczących tzw. nielegalnej eksploatacji kopalni. Jednocześnie organom nadzoru górniczego brakuje skutecznego narzędzia, dzięki któremu mogłyby ukarać podmiot prowadzący takie działania, dlatego konieczne jest wprowadzenie przepisów umożliwiających skuteczniejsze dyscyplinowanie podmiotów utrudniających przeprowadzenie czynności nadzoru i kontroli.

20. Uprawnienie organów nadzoru górniczego jako oskarżyciela publicznego

Podczas wykonywania zadań w ramach nadzoru i kontroli organy nadzoru górniczego często ujawniają wykroczenia w ruchu zakładu górniczego, wskazane w art. 177-188 P.g.g. W takich przypadkach organy te, działając na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457), występują do sądu rejonowego z wnioskiem o ukaranie. Zdarzają się przypadki kwestionowania przez sądy rejonowe uprawnienia organów nadzoru górniczego do występowania z wnioskami o ukaranie, ponieważ przepisy P.g.g. nie formułują odrębnych uprawnień dla tych organów, umocowujących je jako oskarżycieli publicznych. Pożądane jest jednoznaczne uregulowanie tych uprawnień organów nadzoru górniczego w ustawie P.g.g.

21. Jednostki naukowe

Przepis art. 49k ust. 1a ustawy P.g.g. wprowadził definicję pojęcia „jednostka naukowa”. Definicja ta odsyła do definicji

zawartej w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. z 2018 r. poz. 87). Należy zauważyć, że ustawa o zasadach finansowania nauki została uchylona z dniem 1 października 2018 r. na mocy art. 169 pkt 4 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669). W konsekwencji należy, że definicja „jednostki naukowej” zawarta w P.g.g. z uwagi na odesłanie do uchylonych przepisów, nie może być stosowana. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478), która zastąpiła m.in. ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, nie zawiera definicji tego wyrażenia, gdyż posługuje się inną siatką pojęciową. W związku z tym cała konstrukcja art. 49k ust. 1a P.g.g. oraz art. 49ka P.g.g. odwołuje się nieistniejących przepisów.

Zakres współpracy przedsiębiorcy z jednostkami naukowymi w opracowywaniu i wdrażaniu innowacji w poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu węglowodorów ze złóż, który miałby stanowić kryterium oceny ofert w przetargu na udzielenie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż, stanowi pojęcie szerokie i niedoprecyzowane, co uniemożliwiłoby jednoznaczne wyważenie jego wartości i wydanie niebudzącego wątpliwości rozstrzygnięcia w przypadku złożenia ofert konkurencyjnych. Problematiczne byłoby także wyselekcjonowanie tych jednostek naukowych, z którymi współpraca byłaby premiowana przy ubieganiu się o uzyskanie koncesji węglowodorowych, gdyż ustawowe kryteria odwołujące się do osiągnięć naukowych, potencjału naukowego, oraz efektów działalności naukowej - w zakresie rozpoznawania budowy geologicznej Polski oraz analityki, technologii i metodyki poszukiwań złóż uwzględniających specyfikę polskich warunków geologicznych i mających zastosowanie do tych warunków – są wyjątkowo nieprecyzyjne.

22. Dokumentacje geologiczne

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy P.g.g. dokumentację geologiczną, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 1-3 ustawy (to jest dokumentację geologiczną złoża kopaliny, dokumentację geologiczno-inwestycyjną złoża węglowodorów, dokumentację hydrogeologiczną oraz dokumentację geologiczno-inżynierską) przedkłada się właściwemu organowi administracji geologicznej w 4 egzemplarzach w postaci papierowej oraz w 4 egzemplarzach w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych. Natomiast zgodnie z 93 ust. 8 ustawy P.g.g. dokumentację geologiczną, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 4 (to jest inną dokumentację geologiczną), sporządza się w 3 egzemplarzach w postaci papierowej oraz w 3 egzemplarzach w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych i przekazuje się odpowiednio organowi, który udzielił koncesji, zatwierdził projekt robót geologicznych lub któremu zgłoszono projekt robót geologicznych.

Mając jednak na względzie wprowadzenie ułatwień dla podmiotów sporządzających dokumentacje geologiczne, pożądane jest ograniczenie obowiązku przekazywania dokumentacji w postaci papierowej. Wydaje się, że rozwiązanie takie jest wystarczające dla zapewnienia realizacji ustawowych obowiązków organów administracji geologicznej oraz obowiązków związanych ze sporządzeniem studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego województwa.

23. Elektroniczne kopie projektów robót geologicznych

Zgodnie z art. 80 ust. 4 P.g.g. i przyjętą praktyką organ administracji geologicznej może żądać złożenia kopii projektu robót geologicznych w wersji drukowanej. Zasadne jest ograniczenie liczby drukowanych dokumentów na korzyść ich elektronicznych odpowiedników.

24. Definicja roboty geologicznej

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy P.g.g. robotą geologiczną jest wykonywanie w ramach prac geologicznych wszelkich czynności poniżej powierzchni terenu, w tym przy użyciu środków strzałowych, a także likwidacja wyrobisk po tych czynnościach. W związku z wieloletnimi wątpliwościami dotyczącymi uznania badań geofizycznych – sejsmiki 2D lub 3D (również wykonywanych bez użycia środków strzałowych) za roboty geologiczne i wykonywania ich na podstawie projektu robót geologicznych oraz określania kręgu stron postępowania w sprawach zatwierdzania tych projektów robót, konieczne jest doprecyzowanie tego zagadnienia w nowelizowanej ustawie P.g.g.

25. Drażenie tuneli

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy P.g.g. przepisy tej ustawy, z wyjątkiem przepisów dotyczących koncesji, stosuje się odpowiednio do drażenia tuneli z zastosowaniem techniki górniczej.

Pojęcie „techniki górniczej” nie zostało zdefiniowane ustawowo, co powoduje wiele wątpliwości interpretacyjnych. Co więcej brak jest możliwości jednoznacznego zdefiniowania tego pojęcia, ponieważ jest to całokształt wiedzy technicznej stosowanej w górnictwie, która ulega ciągłej ewolucji. W praktyce klauzula generalna zawarta w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy P.g.g. jest interpretowana w bardzo różny sposób, nawet taki, który zmierza do wyłączenia spod odpowiedniego stosowania przepisów P.g.g. do robót polegających na drażeniu tuneli, pomimo że – jak wskazano powyżej – drażenie tuneli zawsze odbywa się z zastosowaniem techniki górniczej.

Z uwagi na zagrożenia występujące podczas drażenia tuneli niezbędne jest zapewnienie szeroko pojmowanego bezpieczeństwa, zarówno środowiska, jak i osób zaangażowanych w wykonywanie tej działalności. Ze względu na fakt, że zagrożenia występujące przy drażeniu tuneli, w szczególności zagrożenia wodne, gazowe, pyłowe, pożarowe lub związane z funkcjonowaniem maszyn i urządzeń, są zbliżone do zagrożeń występujących w ruchu podziemnego zakładu górniczego, zapobieganie im powinno następować przy pomocy takich samych bądź co najmniej zbliżonych metod, co stosowane w związku z podziemnym wydobywaniem kopaliny. Wymagania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa bowiem nie mogą być różnicowane ze względu na cel prowadzonej działalności, lecz ze względu na rodzaj występujących zagrożeń.

26. Kompetencje organu administracji geologicznej w sprawach związanych z zatwierdzaniem projektów robót

geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi dotyczącymi posadowienia obiektów jądrowych

Plany budowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pierwszej elektrowni jądrowej, realizujące przyjęty przez Radę Ministrów *Program polskiej energetyki jądrowej*, wymagają rewizji przepisów ustawy P.g.g. regulujących kompetencje organów właściwych w sprawach związanych z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi dotyczącymi posadowienia obiektów jądrowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - *Prawo atomowe* (Dz. U. z 2021 r. poz. 623 z późn.zm.).

Obecnie sprawy związane z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi dla posadowienia obiektów jądrowych znajdują się we właściwości różnych organów administracji geologicznej. Zgodnie z art. 161 ust. 2 pkt 3 ustawy P.g.g. do starosty jako organu administracji geologicznej pierwszej instancji, należą sprawy związane z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi, dotyczące badań geologiczno-inżynierskich wykonywanych na potrzeby zagospodarowania przestrzennego gminy oraz warunków posadawiania obiektów budowlanych, z wyłączeniem ponadwojewódzkich inwestycji liniowych. Zgodnie z art. 161 ust. 3 pkt 2 ustawy P.g.g. do ministra właściwego do spraw środowiska jako organu administracji geologicznej pierwszej instancji, należą sprawy związane z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi, dotyczące obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto zgodnie z art. 161 ust. 1 ustawy P.g.g. organem administracji geologicznej pierwszej instancji jest marszałek województwa, z wyjątkiem spraw określonych w ust. 2-4. Aktualnie zatwierdzanie projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych dla realizacji omawianych przedsięwzięć należy przede wszystkim do właściwości starostów. Do kompetencji ministra właściwego do spraw środowiska należy jedynie ta część przedsięwzięcia, która jest zlokalizowana na obszarach morskich RP (widoczne jest to na przykład w związku z procedowaniem projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych dla pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej, której zasadnicza część jest przewidziana do realizacji na lądzie, zaś na obszarach morskich np. rejon planowanych kanałów wody chłodzącej dla elektrowni jądrowej). Ponadto potencjalne, alternatywne lokalizacje obiektów jądrowych dotyczą różnych starostw, zatem dokumenty geologiczne zatwierdzane mogą być przez różnych starostów.

Taki podział kompetencji skutkuje rozdrobnieniem i rozproszeniem informacji geologicznej w różnych zatwierdzanych opracowaniach, które nie będą stanowiły całościowego i spójnego kompendium wiedzy z wykonanych prac geologicznych potrzebnych do posadowienia tak ważnego obiektu jak obiekt jądrowy. Zachodzi zatem konieczność uregulowania zakresu kompetencji tak, aby sprawy dotyczące obiektów jądrowych znajdowały się we właściwości jednego organu administracji geologicznej, posiadającego odpowiednie kompetencje do prowadzenia tego typu spraw (centralny organ administracji).

27. Przepisy karne

W dniu 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505), która wprowadziła do P.g.g., obok dotychczasowej definicji zakładu górniczego, definicję zakładu - wyodrębnionego technicznie i organizacyjnie zespołu środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności określonej w art. 2 ust. 1 albo art. 86, obejmującego wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje. Konsekwencją tej zmiany powinna być również zmiana przepisów Działu XI P.g.g., obejmującego przepisy karne. Ustawa P.g.g. co do zasady nakłada takie same obowiązki na przedsiębiorcę wykonującego działalność wydobywczą w ramach zakładu górniczego oraz na przedsiębiorcę wykonującego z ramienia zakładu działalność, o której mowa w art. 86 P.g.g., to jest roboty geologiczne służące poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż kopalin oraz poszukiwaniu i rozpoznawaniu kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, a także roboty geologiczne służące innym celom wykonywane z użyciem środków strzałowych albo wykonywane na głębokości większej niż 100 m albo wykonywane na obszarze górniczym utworzonym w celu wykonywania działalności metodą robót podziemnych albo metodą otworów wiertniczych. Z takim samym zakresem obowiązków powinien być skorelowany taki sam zakres odpowiedzialności za niewykonanie tych obowiązków. Art. 86 P.g.g. przewiduje odpowiednie stosowanie do działalności w nim określonej przepisów ustawy dotyczących zakładu górniczego i jego ruchu oraz ratownictwa górniczego, jednak w przypadku przepisów karnych nie ma możliwości posiłkowania się odpowiednim stosowaniem przepisów sankcjonujących naruszenie przepisów P.g.g. odnoszących się do zakładów górniczych do analogicznych naruszeń w przypadku zakładów. Konieczna jest zatem zmiana przepisów w tym zakresie.

Z potrzeby jak najszerzej ochrony informacji geologicznej wynika konieczność wprowadzenia odpowiednich przepisów, regulujących kwestię odpowiedzialności osób w przypadku nieuprawnionego ujawniania informacji geologicznej.

28. Zgodność lokalizacji inwestycji z planem miejscowym

Zgodnie z art. 80 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021, poz. 247) w przypadku działalności określonej P.g.g., w tym wydobywania kopalin ze złóż, właściwy organ wydaje decyzję środowiskową po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami planu miejscowego. Oznacza to, że obecnie, zanim zostanie złożony wniosek o wydanie decyzji środowiskowej powinno nastąpić: zatwierdzenie dokumentacji geologicznej złoża, przeprowadzenie przez gminę procedury zmiany studium, a następnie dokonanie zmiany planu miejscowego. Jednocześnie w myśl art. 95 ust. 1 P.g.g. udokumentowane złoża kopalin ujawnia się w studium w celu ich ochrony. Ukształtowana linia orzecznicza, w tym wyrok NSA z 20 maja 2015 r., sygn. akt II OSK 394/15, dostępny CBOSA, wskazują, że złoża podlegają ochronie niezależnie od tego, czy są już eksploatowane, a planowana funkcja i sposób zagospodarowania terenu nie powinien ograniczać w przyszłości możliwości eksploatacji. Z powyższego wynika, że nie jest uzasadnione, aby już na etapie prowadzenia powstępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej, dokonywać sprawdzenia zgodności planowanego przedsięwzięcia z zapisami planu miejscowego, tym bardziej że proces ujawniania złóż kopalin w dokumentach planistycznych

jest długotrwały. Skoro zgodność z planem miejscowym (studium) stanowi warunek udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża, to nie jest uzasadnione przeprowadzanie tej weryfikacji już na etapie, kiedy w dokumentach planistycznych nie została jeszcze dokonana stosowana zmiana.

29. Uzgodnienie sprzedaży nieruchomości w terenie górniczym

Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 *ustawy o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 z późn. zm.), dalej „u.g.n.”, sprzedaż nieruchomości, oddawanie w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę, jeżeli są położone na obszarach terenów górniczych wymaga, w razie braku planu miejscowego, uzgodnienia z organem właściwym do udzielania koncesji na wydobywanie kopaliny. Z uwagi na przedmiot uzgodnienia, dla którego istotna jest wiedza w zakresie istniejących oraz potencjalnych szkód górniczych, jakie mogą nastąpić na terenie objętym uzgodnieniem, należy wskazać, że wiedzę w tym zakresie posiadają organy nadzoru górniczego. Analizując inne regulacje prawne, to właśnie te organy są właściwe do uzgodnień dotyczących terenów górniczych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

I. Zmiana w ustawie - Prawo geologiczne i górnicze w zakresie niżej wskazanych zagadnień:

1. Nowy dział administracji rządowej: geologia

Projektowane zmiany przewidują utworzenie z dotychczasowego zadania „geologia” znajdującego się obecnie w dziale administracji „środowisko” nowego, odrębnego działu administracji rządowej. Dział „geologia” będzie obejmował sprawy dotyczące:

- 1) projektowania kierunków działań państwa w zakresie surowców kopalnych oraz zapewnienia bezpieczeństwa surowcowego państwa w tym zakresie ;
- 2) badania zasobów surowców kopalnych i zarządzania nimi oraz zarządzania górotworem;
- 3) kwalifikacji w zakresie geologii;
- 4) inicjowania i koordynowania działań w zakresie współpracy międzynarodowej w dziedzinie zasobów surowców kopalnych oraz udział w pracach organów instytucji międzynarodowych;
- 5) funkcjonowania państwowej służby geologicznej.

Określenia nowego działu administracji rządowej „geologia” i wskazanie bezpieczeństwa surowcowego państwa stanowi integrację zagadnień z zakresu geologii z zagadnieniami dotyczącymi działu administracji energia. Jednym z podstawowych czynników warunkujących zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego jest zapewnienie dostępu do odpowiedniej ilości surowców energetycznych. Tym samym uwzględniona została zależność warunkująca bezpieczeństwo energetyczne od bezpieczeństwa surowcowego. Jest to niezwykle istotne z punktu widzenia wspólnej zależności i oddziaływania polityki surowcowej państwa oraz polityki energetycznej Polski.

Celem planowanej nowelizacji jest również rezygnacja z istniejącego podziału na państwową służbę geologiczną oraz państwową służbę hydrogeologiczną, co jest logiczną i naturalną konsekwencją powołania nowego działu administracji rządowej. W projektowanych rozwiązaniach zakłada się, że państwowa służba geologiczna obejmuje również hydrogeologię. W chwili obecnej zadania obu służb realizuje ten sam podmiot (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy), tym samym brak jest uzasadnienia dla funkcjonowania odrębnej służby hydrogeologicznej w sytuacji, gdy w sensie naukowym i praktycznym hydrogeologia jest ona częścią geologii.

Ponadto realizacja zadań państwa na potrzeby rozpoznawania, bilansowania i ochrony wód podziemnych w celu racjonalnego wykorzystania tych wód przez społeczeństwo oraz gospodarkę, o których mowa w ustawie Prawo wodne, bazuje na badaniach geologicznych i wymaga szerokiej wiedzy z zakresu geologii ze specjalizacją hydrogeologia, stąd też dodatkowo uzasadnione jest włączenie zadań państwowej służby hydrogeologicznej do zadań państwowej służby geologicznej i przypisanie ich jako sprawy działu administracji rządowej – geologia.

Służba geologiczna oraz służba hydrogeologiczna są ściśle połączone merytorycznie, a ich kompetencje przenikają się wzajemnie. Dotychczasowy rozdział służb działających w PIG-PIB utrudniał ściśłą ich współpracę, gdyż w praktyce część prac była wykonywana przez zespoły przypisane do obu służb, co w realiach ich formalnej rozdzielności utrudniało organizację pracy. Warto odnieść się również do zakresu merytorycznego obszarów działania obu służb. Hydrogeologia jest dziedziną geologii i wszelkie wody podziemne nie mogą być rozpatrywane w oderwaniu od budowy geologicznej górotworu. Tak samo aspekty hydrogeologiczne są jednym z nieodłącznych elementów badań geologicznych. Dokumentacje hydrogeologiczne są gromadzone tak, jak pozostała informacja geologiczna – w archiwach geologicznych, w tym przez centralne archiwum geologiczne (prowadzone również przez PIG – PIB). Ze względu na dotychczasową dwoistość służb PIG-PIB występował dodatkowo pod dwoma szyldami PSG i PSH, co utrudniało jednoznaczność identyfikowalność zarówno dla organów współpracujących jak i dla obywateli.

Przykładami tak funkcjonującej wspólnej służby dla obu obszarów są wiodące służby geologiczne na Świecie np. : Brytyjska Służba Geologiczna, British Geological Survey (BGS), Francuska Służba Geologiczna, The French Geological Survey (BRGM), Duńska Służba Geologiczna, Geological Survey of Denmark (GEUS), Amerykańska Służba Geologiczna, United States Geological Survey (USGS).

Jednym z kluczowych celów planowanej nowelizacji jest dokonanie w ustawie P.g.g. określenia Głównego Geologa Kraju jako organu administracji geologicznej. Zmiana ta ma na celu usprawnienie prowadzenia działań w zakresie postępowań administracyjnych, jak również prowadzenia skutecznej polityki surowcowej państwa. Ponadto działanie takie ukierunkowane jest skuteczniejsze współdziałanie wszystkich organów administracji geologicznej różnego szczebla oraz państwowej służby

geologicznej.

Kolejną planowaną zmianą w P.g.g. jest dokonanie bezpośredniego wskazania kompetencji oraz kwalifikacji, jakie powinna spełniać osoba pełniąca funkcję Głównego Geologa Kraju w celu zapewnienia właściwej realizacji zadań państwa w dziedzinie geologii.

Utworzenie nowego działu „Geologia” oraz nowego centralnego organu administracji geologicznej znajdzie odzwierciedlenie w innych ustawach (zmiana wynikowa).

2. Ochrona złóż kopalin

Proponuje się wprowadzenie definicji ustawowej złoża strategicznego, rozumianego jest złożem kopaliny, które ze względu na jego znaczenie dla gospodarki lub bezpieczeństwa kraju podlega szczególnej ochronie prawnej. Należy podkreślić, że system ochrony złóż kopalin ma na celu zabezpieczenie dostępności do złóż kopalin, co nabiera szczególnego znaczenia w przypadku złóż kopalin wydobywanych metodą odkrywkową. Złoże będzie mogło być uznane za złożo strategiczne na podstawie decyzji administracyjnej.

Tryb postępowania administracyjnego, wszczynanego z urzędu przez centralny organ administracji geologicznej będzie dotyczył złóż kopalin, które zostaną udokumentowane po wejściu w życie nowelizacji. Ponadto analogiczny tryb przewidziano dla złóż kopalin, które zostały udokumentowane wcześniej, z zastrzeżeniem że w tym przypadku wprowadzona została cezura czasowa – 2 lata od wejścia w życie nowelizacji, co ma służyć m.in. mobilizacji organu do dokonania przeglądu złóż kopalin w celu ustalenia, które z nich spełniają przesłanki złoża strategicznego.

Nowelizacja przewiduje, że stroną postępowania w sprawie uznania złoża kopaliny za złożo strategiczne, będzie podmiot, na rzecz którego zatwierdzono dokumentację geologiczną lub dodatek do dokumentacji geologicznej, ponieważ postępowanie to stanowi etap dopełniający postępowania w sprawie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej złoża albo dodatku do dokumentacji, podczas którego nie bada się już prawidłowości sporządzenia opracowania, lecz dokonuje się analizy, czy udokumentowane/ lepiej rozpoznane złożo kopaliny wymaga szczególnej ochrony ze względu m.in. na interes surowcowy państwa. Z uwagi na to, że uznanie złoża kopaliny za strategiczne powoduje obowiązek poniesienia kosztu ujawnienia go w studium oraz w planie miejscowym, a zatwierdzenie dokumentacji geologicznej złoża/dodatku powoduje powstanie prawa do wyłącznego korzystania z informacji geologicznej, w nowelizacji zaproponowano, że stroną postępowania będzie podmiot, na rzecz którego zatwierdzono dokumentację geologiczną lub dodatek do dokumentacji geologicznej.

Natomiast - w stosunku do dokumentacji geologicznych, które powstały przed wejściem w życie nowelizacji - proponuje się, aby stronami postępowania były podmioty, którym przysługuje prawo do informacji geologicznej lub prawo do korzystania z informacji geologicznej zawartej w dokumentacji geologicznej/ dodatku, przy czym w tym przypadku nowelizacja przewiduje możliwość a nie obowiązek poniesienia kosztu ujawnienia złoża strategicznego w studium/ planie miejscowym.

Postępowanie w sprawie uznania złoża za złożo strategiczne nastąpi w ramach nowego postępowania, które będzie mogło zostać wszczęte z urzędu przez Głównego Geologa Kraju po zatwierdzeniu dokumentacji geologicznej obejmującej złożo. Postępowanie to zostanie uregulowane w art. 94a P.g.g. i będzie mogło zostać wszczęte nie później niż miesiąc od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej albo dodatku do dokumentacji geologicznej. Powyższe ograniczenie czasowe jest uwarunkowane wprowadzeniem odmiennych obowiązków gmin w zakresie ujawniania złóż kopalin w zależności od tego, czy udokumentowane złożo kopaliny będzie stanowiło złożo strategiczne czy też nie. Ponadto organ zobowiązany będzie zawiadomić gminę o wszczęciu postępowania w sprawie uznania złoża kopaliny za złożo strategiczne tak, aby gmina uzyskała odpowiednio wcześniej informację w tym zakresie. W toku postępowania gmina będzie mogła zająć stanowisko – w formie postanowienia – w sprawie uznania złoża kopaliny za złożo strategiczne. Zaprojektowane rozwiązanie ma umożliwić organom wykonawczym gminy przedstawienie opinii w zakresie projektowanych: granic złoża strategicznego lub jego części oraz sposobu zagospodarowania terenu, na którym znajduje się złożo, z uwzględnieniem uwarunkowań urbanistycznych, gospodarczych, środowiskowych i kulturowych tego terenu. Z uwagi na interes publiczny - ochronę złóż kopalin – którą gmina musi uwzględnić w procesie kształtowania ładu przestrzennego, opinia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) nie będzie wiążąca, a wydanie postanowienie nie będzie zaskarżalne. Należy jednak założyć, że racjonalne i merytoryczne stanowisko gminy, będzie uwzględnione w rozstrzygnięciu. Projektowane rozwiązania mają z jednej strony służyć wzmocnieniu ochrony strategicznych złóż kopalin, z drugiej zaś mają umożliwić uwolnienie od ścisłej ochrony tych terenów, gdzie racjonalne argumenty przemawiają za dopuszczeniem możliwości prowadzenia innego zagospodarowania, umożliwiającego zrównoważony rozwój gminy.

Nowelizacja przewiduje też, że status złoża strategicznego może być nadany zarówno dla całego złoża, jak i dla jego części.

W myśl proponowanych przepisów przejściowych, w przypadku, udokumentowanego przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, złoża kopaliny spełniającego przesłanki uznania złoża za strategiczne, Główny Geolog Kraju będzie miał możliwość wszczęcia z urzędu w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy postępowania w przedmiocie uznania złoża kopaliny za złożo strategiczne.

Dla złóż strategicznych wprowadzone zostaną regulacje szczególne. Z najbardziej znaczących zmian należy wymienić:

- 1) wprowadzenie rocznego terminu do ujawnienia w dokumentach planistycznych (zarówno w studium, jak i w planie miejscowym), dotyczy to również złóż węglowodorów, co oznacza, że termin ujawnienia ich obszarów ulegnie wydłużeniu – w stosunku do aktualnego brzmienia przepisu – o 6 miesięcy, a przy złożach innych niż złoża strategiczne – 2 lata);
- 2) zasadę, że koszt zmiany dokumentów planistycznych gminy poniesie podmiot, który otrzymał decyzję zatwierdzającą dokumentację geologiczną.

Z kolei, gdy chodzi o pozostałe złoża do najważniejszych zmian należy zaliczyć:

- 1) obowiązek wprowadzenia złoża kopaliny nie tylko do studium, ale również do planu miejscowego (o ile taki obowiązuje);

- 2) wprowadzenie analogicznie – jak w przypadku studium - terminu, w którym złoża kopaliny powinno zostać ujawnione w planie miejscowym (o ile obowiązuje) oraz możliwości wydania zarządzenia zastępczego w przypadku, gdy gmina nie wykona swojego obowiązku w ustawowym terminie;
- 3) możliwość (ale nie obowiązek) dokonania zmiany dokumentów planistycznych na koszt podmiotu, na rzecz którego wydana została decyzja zatwierdzająca dokumentację geologiczną.

Istotnym dla obydwu kategorii złóż są rozwiązania polegające na wprowadzeniu:

- 1) prawnej możliwości dla gmin do dokonania jednoczesnej zmiany studium i planu miejscowego;
- 2) sankcji pieniężnej stosowanej wobec gmin pozostających w zwłoce z wprowadzeniem udokumentowanych złóż kopalin do dokumentów planistycznych, które to kary nakładać będzie wojewoda;
- 3) wprowadzenie wyraźnej kompetencji dla Głównego Geologa Kraju do nakładania na wojewodę kary pieniężnej w wysokości 1 000 zł za każdy dzień zwłoki w wydaniu przez wojewodę zarządzenia zastępczego - w sytuacji nieuwjawnienia złóż przez samą gminę.

Proponowane rozwiązanie usprawni procedurę ujawniania złóż kopalin w dokumentach planistycznych m.in. dzięki włączeniu do niej, w sposób pośredni, podmiotów najbardziej zainteresowanych zmianą tj. przede wszystkim przedsiębiorców ubiegających się o koncesje (którzy wcześniej uzyskali decyzję zatwierdzającą dokumentację geologiczną/dodatek do dokumentacji geologicznej), a także poprzez wprowadzenie rozwiązania dyscyplinującego gminy do terminowego wprowadzania złóż do studium i planu miejscowego pod rygorem nałożenia kary pieniężnej.

3. Inwestycje OZE nad złożami kopalin

W nawiązaniu do zobowiązań wynikających z polityki klimatycznej Unii Europejskiej proponuje się wprowadzenie przepisów, które uregulują zasady lokalizacji inwestycji OZE na terenach znajdujących się ponad złożami kopalin, tj. umożliwią OAG branie pod uwagę w procedurze uzgadniania treści studium, planów miejscowych inwestycji odnawialnych źródeł energii w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. *o odnawialnych źródłach energii* (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 610). Takie rozwiązanie umożliwi priorytetowe traktowanie tego rodzaju inwestycji, które nie będą trwale związane z gruntem, a ich budowa nie doprowadzi do trwałej zabudowy w sposób uniemożliwiający eksploatację złoża w przyszłości.

W tym celu projektowana nowelizacja zakłada także opisaną niżej zmianę art. 125 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219).

- uprawnienia geologiczne dla inwestycji OZE realizowanych na obszarach morskich

Przewiduje się wprowadzenie zmian w art. 50 ust. 2 pkt 6 i 7 P.g.g. w celu uregulowania, że osoby sporządzające projekty robót geologicznych („PRG”) i dokumentacje geologiczno-inżynierskie na potrzeby posadawiania obiektów budowlanych w granicach obszarów morskich, w tym elektrownie wiatrowe, powinny posiadać uprawnienia geologiczne kategorii VI.

4. Podziemne składowanie dwutlenku węgla

Proponuje się rezygnację w ustawie P.g.g. z koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla – działalność taka odbywałaby się na podstawie projektu robót geologicznych, zatwierdanego w drodze decyzji przez Głównego Geologa Kraju. Podobnie jak obecnie, działalność ta na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej wykonywana metodą otworów wiertniczych o głębokości większej niż 100 m lub połączona z pilotażowym podziemnym zatłaczaniem dwutlenku węgla, byłaby zaliczona do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zatem przed uzyskaniem decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych wymagane byłoby uzyskanie decyzji środowiskowej. Konsekwencją takiego uregulowania prowadzenia działalności w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania podziemnego kompleksu składowania dwutlenku węgla jest rozszerzenie przesłanek do odmowy zatwierdzenia PRG dla działalności CCS (w związku z art. 127a ust. 3 P.g.g.). Podobnie jak dotychczas, podmiot, który w wyniku robót geologicznych rozpoznał kompleks podziemnego składowiska dwutlenku węgla, będzie zobowiązany do przedstawienia wyników robót geologicznych w dokumentacji hydrogeologicznej oraz w dokumentacji geologiczno-inżynierskiej.

W projektowanej nowelizacji P.g.g. przewidziano rozszerzenie możliwości prowadzenia działalności CCS o projekty inne od demonstracyjnych w rozumieniu P.g.g., w tym te, które nie spełniają minimalnych warunków brzegowych określonych w dyrektywie CCS, to jest przewidują łączne składowanie poniżej 100 kiloton CO₂. Ponadto zaproponowano wprowadzenie przepisów, które umożliwią połączenie wydobywania węglowodorów ze złoża z zastosowaniem intensyfikacji wydobycia polegającej na zatłaczaniu CO₂ do złoża z jednoczesnym podziemnym składowaniem CO₂. W ocenie projektodawcy umożliwienie przedsiębiorcom połączenia działalności CCS z wydobywaniem węglowodorów w pewnym stopniu zniweluje wysokie koszty prowadzenia działalności CCS, które dotychczas były najpoważniejszą przeszkodą w jej rozwoju.

Okolicznością przesądzającą o takiej regulacji jest fakt, że szcerpane (w tym również szcerpane częściowo) złoża węglowodorów to struktury dobrze rozpoznane i bezpieczne – sam fakt istnienia złoża węglowodorów świadczy o dobrej jakości pułapki złożowej. Poza tym zatłaczanie CO₂ do szcerpanych częściowo złóż węglowodorów prowadzi się celem wspomaganie wydobycia ropy naftowej z powodzeniem już od 1972 r. Ponadto zgodnie z motywem 20 dyrektywy CCS intensyfikacja wydobycia węglowodorów (EHR) (...) jako taka nie wchodzi w zakres stosowania niniejszej dyrektywy. Jednakże w przypadku, gdy EHR odbywa się w połączeniu z geologicznym składowaniem CO₂, zastosowanie powinny mieć przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące bezpiecznego dla środowiska składowania CO₂. W takim przypadku przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące wycieku nie mają zastosowania do uwalnianych z instalacji powierzchniowych ilości CO₂, które są nie większe niż ilości konieczne w normalnym procesie wydobycia węglowodorów i które nie osłabiają bezpieczeństwa składowania geologicznego ani nie wpływają negatywnie na otaczające środowisko. Brzmienie motywu 20. dyrektywy CCS pozwala zatem na wyprowadzenie wniosku, że dyrektywa ta nie sprzeciwia się połączeniu intensyfikacji wydobycia

węglowodorów z geologicznym składowaniem CO₂, o ile stosowane są przy tym przedsięwzięciu przepisy dyrektywy dotyczące bezpiecznego dla środowiska składowania CO₂.

W związku z powyższym na etapie udzielenia (lub zmiany) koncesji wydobywczej albo decyzji inwestycyjnej konieczne będzie spełnienie przez przedsiębiorcę wymogów dla działalności CCS, określonych między innymi w art. 27a, art. 28a, 28e P.g.g. (m.in. wprowadzenie dodatkowego zabezpieczenia finansowego, zabezpieczenia środków ustanawianych w celu finansowania realizacji zadań KAPS CO₂ po przekazaniu mu odpowiedzialności za zamknięte podziemne składowisko dwutlenku węgla, obowiązkowego monitoringu), sporządzenie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej i dokumentacji hydrogeologicznej, zmiana dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów (zmiana sposobu wykonywania działalności), zmiana planu ruchu zakładu górniczego, uzyskanie decyzji środowiskowej uwzględniającej działalność CCS, a także uzyskanie opinii Komisji Europejskiej (dla projektów na podziemne składowanie dwutlenku węgla w łącznej ilości równej lub większej niż 100 kiloton).

W przypadku zakończenia eksploatacji złoża węglowodorów albo jego części, przewidzianego do podziemnego składowania dwutlenku węgla, konieczne będzie uprzednie rozliczenie zasobów złoża i sporządzenie dodatku do dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów.

W związku z rezygnacją w ustawie P.g.g. z koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, a w konsekwencji również z wynikającego z tej koncesji prawa pierwszeństwa do ustanowienia użytkownika górniczego dla działalności CCS, mając na względzie nakłady ponoszone przez inwestorów na roboty geologiczne związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla zagwarantowano, aby podmiot ten przez 5 lat od zatwierdzenia stosownej dokumentacji geologicznej miał wyłączne prawo do złożenia wniosku o udzielenie koncesji na podziemne składowanie dwutlenku węgla. Jednocześnie w sytuacji rezygnacji przedsiębiorcy z zamiaru prowadzenia tej działalności w czasie trwania prawa wyłączności, aby zapobiec blokowaniu prowadzenia tej działalności przez innego przedsiębiorcę, wprowadzono przepis umożliwiający złożenie przez uprawniony podmiot oświadczenia o zrzeczeniu się tego prawa. Konsekwencją zrzeczenia się prawa wyłączności do złożenia wniosku o udzielenie koncesji na podziemne składowanie dwutlenku węgla będzie automatyczne wygaśnięcie wyłącznego prawa do korzystania z informacji geologicznej w tym zakresie.

5. Podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru

Projektowane regulacje dostosowują obecnie obowiązujące przepisy P.g.g. dotyczące podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji do potrzeb związanych z projektowaną Polską strategią wodorową.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia przestrzeni magazynowych, niezbędnych dla skutecznej realizacji Polskiej strategii wodorowej. Podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru zostało uznane za inwestycję celu publicznego, podobnie jak to ma miejsce w przypadku podziemnego bezzbiornikowego magazynowania węglowodorów.

Magazynowanie substancji, w tym wodoru, jest możliwe w wyeksploatowanych złożach węglowodorów albo w podziemnych kawernach solnych.

Zaletą wykorzystania sčerpanych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego do magazynowania wodoru jest fakt, że właściwości geologiczne wyeksploatowanego złoża są dobrze znane, a istniejące otwory i wyposażenie napowierzchniowe mogą być (przynajmniej częściowo) ponownie wykorzystane.

Biorąc pod uwagę wyżej wymienione przestrzenie górotworu najbardziej predystynowane do podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru, oczywistym jest, że prowadzeniem działalności w zakresie magazynowania wodoru najbardziej zainteresowani mogą być ci przedsiębiorcy, którzy posiadali koncesję na wydobywanie węglowodorów lub soli ze złoża i zakończyli eksploatację złoża. Mając na względzie nakłady ponoszone przez przedsiębiorców tak na roboty geologiczne związane z określaniem warunków hydrogeologicznych oraz geologiczno-inżynierskich dla potrzeb podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru, jak i nakłady związane z wydobywaniem wyżej wymienionych kopalin ze złóż, uznano za pożądane, aby przedsiębiorcy ci po zakończeniu wydobywania kopaliny ze złoża mieli wyłączne prawo do złożenia wniosku o udzielenie koncesji na podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru w przestrzeni objętej uprzednio koncesją wydobywczą. Uprawnienie to będzie przysługiwało przedsiębiorcy w okresie 5 lat od zatwierdzenia dokumentacji geologicznych niezbędnych dla prowadzenia działalności w zakresie podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru, przy czym przedsiębiorca, który w trakcie biegu terminu do złożenia wniosku zrezygnuje z planów magazynowania wodoru będzie mógł się zrzec tego uprawnienia. Rozwiązanie to ma zapobiec blokowaniu przestrzeni potencjalnego magazynu wodoru przez przedsiębiorcę, który porzucił zamiar prowadzenia takiej działalności. Konsekwencją złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się prawa wyłączności będzie również automatyczne wygaśnięcie wyłącznego prawa do informacji geologicznej w tym zakresie. Podobnie jak dotychczas przedsiębiorca będzie wykonywał prace geologiczne, w tym roboty geologiczne, poprzedzające powstanie podziemnego bezzbiornikowego magazynu wodoru na podstawie zatwierdzonego przez organ administracji geologicznej projektu robót geologicznych. Wyniki tych prac zostaną przedstawione w dokumentacji hydrogeologicznej oraz w dokumentacji geologiczno-inżynierskiej. W przypadku zakończenia eksploatacji złoża kopaliny, albo jego części, przewidzianego do podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru, konieczne będzie uprzednie rozliczenie zasobów złoża i sporządzenie dodatku do dokumentacji geologicznej złoża kopaliny, albo dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów.

Podmiot, prowadzący działalność w zakresie podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru będzie musiał posiadać prawo do korzystania z informacji geologicznej oraz ustanowione użytkowanie górnicze. Podmiot ten będzie obowiązany prowadzić bieżący monitoring oraz ewidencję substancji magazynowanej.

6. Wkopy i otwory wiertnicze w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych

Ponieważ płytko zalegające złoża wód leczniczych lub solanek są szczególnie podatne na działalność człowieka, istnieje

potrzeba zwiększonego nadzoru organów administracji geologicznej nad tego rodzaju działalnością. W związku z tą potrzebą w projekcie przewidziano zmiany następujących przepisów:

- a) zmiana art. 3 pkt 2a P.g.g., zgodnie z którą przepisy ustawy nie będą stosowane do wykonywania wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę poza obszarami górniczymi utworzonymi w celu wydobywania wód leczniczych lub solanek. Projektowane rozwiązanie zapewni ochronę złóż wód leczniczych lub solanek, występujących tuż pod powierzchnią ziemi i eksploatowanych jako źródła.
- b) zmiana art. 85 ust. 1 P.g.g. ograniczająca wyłączenie ogólnej zasady zatwierdzania projektów robót geologicznych jedynie do projektów robót geologicznych dotyczących wierceń w celu wykorzystania ciepła Ziemi. Zatwierdzanie projektów robót geologicznych zwiększy nadzór organów administracji geologicznej nad działalnością, która może zagrażać płytko zalegającym złożom wód leczniczych lub solanek, szczególnie podatnych na działalność człowieka.

7. Otwory wiertnicze w celu wykorzystania ciepła Ziemi

W art. 85 ust. 2 P.g.g. zmieniono właściwy organ administracji geologicznej, któremu będą podlegać zgłaszane projekty robót geologicznych, obejmujące wiercenie otworów w celu wykorzystania ciepła Ziemi. Projekty te będą zgłaszane marszałkowi województwa, zamiast jak dotychczas - staroście. Mając na względzie ochronę płytko zalegających złóż wód leczniczych lub solanek, wydobywanych na podstawie koncesji udzielanych przez marszałka województwa, uzasadnione jest przekazanie kompetencji w zakresie projektów robót geologicznych obejmujących wiercenie otworów w celu wykorzystania ciepła Ziemi właśnie temu organowi administracji geologicznej i zwiększenie jego nadzoru nad działalnością, która może zagrażać tym złożom objętym koncesją marszałkowską.

W art. 85 P.g.g. dodano ponadto ustępy 4-9, regulujące możliwość wykonania rekonstrukcji zlikwidowanych otworów wiertniczych i przystosowania ich w celu wykorzystania ciepła Ziemi. W tym celu niezbędne będzie sporządzenie projektu robót geologicznych na wykonanie rekonstrukcji otworu wiertniczego, który będzie podlegał zatwierdzeniu przez marszałka województwa. W przypadku rekonstrukcji w celu wykorzystania ciepła Ziemi otworów wiertniczych pierwotnie wykonanych w celu poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania węglowodorów, zatwierdzenie przez marszałka projektu robót geologicznych będzie wymagało uzgodnienia z Głównym Geologiem Kraju, przy czym kryterium uzgodnienia będzie zgodność z racjonalną gospodarką złożami węglowodorów. Rozwiązanie takie ma zapobiec przeznaczeniu w celu wykorzystania ciepła Ziemi odwiertu, którym nadal może być prowadzone wydobycie węglowodorów ze złoża. Ponadto, mając na względzie, że prawo do informacji geologicznej dotyczącej otworów wiertniczych, które mają być zrekonstruowane w celu wykorzystania ciepła Ziemi nie w każdym przypadku należy do Skarbu Państwa, wprowadzono przepisy nakładające wymóg dołączenia do wniosku zatwierdzenie projektu robót geologicznych dowodu istnienia prawa do korzystania z informacji geologicznej.

8. Zmiana koncesji łącznej dla węglowodorów

W projekcie zaproponowano zmianę art. 49y ust. 3 P.g.g., poprzez rezygnację z dotychczasowego warunku przedłużenia fazy poszukiwania i rozpoznawania – wykonywania koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż zgodnie określonymi w niej warunkami, w szczególności zgodnie z harmonogramami, o których mowa w art. 49v pkt 3. Projekt przewiduje możliwość przedłużenia przez organ koncesyjny fazy poszukiwania i rozpoznawania pomimo niewykonywania koncesji zgodnie z warunkami w niej określonymi, w szczególności zgodnie z harmonogramami, o których mowa w art. 49v pkt 3, jeżeli zmiana koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż jest uzasadniona warunkami geologicznymi i racjonalną gospodarką złożem zgodnie z art. 49zg ust. 1a.

9. Umowa o współpracy

W ustawie P.g.g. zrezygnowano z szeregu przepisów, które nie są niezbędne dla realizacji zadań organu koncesyjnego oraz dla zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa, pozostawiając stronom umowy swobodę w określeniu zasad ich współpracy. Mając na uwadze fakt, że obecne przepisy o współpracy ingerują w zasadę swobody umów w stopniu nieproporcjonalnym do celów tej regulacji, pożądane jest zrezygnowanie w ustawie P.g.g. z przepisów, które nie są niezbędne z punktu widzenia organu koncesyjnego oraz Skarbu Państwa, oraz pozostawienie stronom umowy o współpracy swobody w kształtowaniu zasad ich współpracy.

10. Dowód istnienia prawa do korzystania z informacji geologicznej

W art. 26 P.g.g. (wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż) proponuje się rezygnację z obowiązku dołączenia dowodu istnienia prawa do korzystania z informacji geologicznej, jeżeli do nabycia tego prawa doszło z mocy prawa w związku ze sfinansowaniem prac geologicznych przez wnioskodawcę oraz przyjęciem albo zatwierdzeniem na jego rzecz dokumentacji geologicznej, albo złożeniem jej w organie administracji geologicznej. W takim przypadku we wniosku powinna zostać wskazana podstawa prawna, na podstawie, której wnioskodawca nabył prawo do korzystania z informacji geologicznej lub projekt robót geologicznych, o którym mowa w art. 85a ust. 1 P.g.g., będące podstawą wykonania robót geologicznych, w wyniku których uzyskano tę informację geologiczną.

11. Szczególne uprawnienia podmiotu, który sfinansował prace geologiczne (5 lat)

Proponuje się wydłużenie do 5 lat okresu, w którym będzie przysługiwało prawo pierwszeństwa (art. 15 ust. 1 P.g.g.) oraz prawo do wyłącznego korzystania z informacji geologicznej (art. 99 ust. 3 P.g.g.). Wydłużenie tego okresu będzie dotyczyło również uprawnień, w stosunku do których termin się rozpoczął, lecz nie zakończył się. Za takim rozwiązaniem przemawia szczególna sytuacja - pandemia – która utrudniła i wydłużyła prowadzenie postępowań poprzedzających złożenie wniosku o udzielenie

koncesji.

12. Ograniczenie obowiązków informacyjnych

Nowelizacja P.g.g. przewiduje:

- 1) zniesienie obowiązku przesyłania organom gmin zawiadomienia o terminie poboru próbek,
- 2) zniesienie obowiązku przesyłania PSG zawiadomienia o terminie poborze próbek w stosunku do złóż kopalin innych niż wskazanych w art. 10 ust. 1 i 2 P.g.g.,
- 3) ograniczenie przekazywania informacji o bieżących parametrach wydobywania węglowodorów (z 12 do 2, za okresy półroczne zamiast za miesięczne),
- 4) zniesienie w art. 49zc P.g.g. obowiązku przekazywania organowi koncesyjnemu zawiadomienia o wypełnieniu obowiązku koncesyjnego polegającego na przekazywaniu państwowej służbie geologicznej bieżących parametrów wydobywania węglowodorów.

13. Realizacja zadań przez PSG

a) dokumentowanie złóż kopalin przez PSG

Aby uniknąć pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych dotyczących wykonywania przez PSG prac geologicznych w celu ustalenia zasobów złóż kopalin, a tym samym zwiększyć liczbę nowych dokumentacji geologicznych złóż kopalin w celu odnowienia bazy surowcowej kraju proponuje się zmianę w art. 79 P.g.g. polegającą na wyraźnym wskazaniu, że PSG wykonuje prace geologiczne mające na celu udokumentowanie złóż kopalin w oparciu o PRG. Takie rozwiązanie ma dodatkowy pozytywny aspekt polegający na umożliwieniu czerpania przez Skarb Państwa, w krótkim czasie po zatwierdzeniu takiej dokumentacji przez właściwy organ, korzyści płynących z rozporządzania informacją geologiczną pochodzącą z dokumentowania złóż przez PSG.

b) pozostałe zmiany dotyczące PSG

Proponuje się, aby PSG, do której wpływają informacje o bieżących parametrach wydobywania węglowodorów (wg planowanej zmiany dwa razy do roku), na ich podstawie sporządzała analizę według stanu na 31 grudnia poprzedniego roku, a następnie do 31 maja przekazywała ją ministrowi właściwemu do spraw geologii. Rozwiązanie to wprowadzi obowiązek dokonywania przez PSG merytorycznej analizy wpływających informacji, obok obowiązków związanych z ich archiwizacją.

Ponadto w celu zapewnienia PSG dostępu do informacji geologicznej, do której prawa przysługują Skarbowi Państwa, przewiduje się nałożenie na każdego, w czym posiadaniu znajdują się nośniki, na których została zapisana informacja geologiczna obowiązku jej udostępnienia PSG (kopii lub nośników w celu wykonania kopii). PSG będzie miała możliwość dochodzenia realizacji tego obowiązku na drodze postępowania sądowego (projektowany nowy art. 98a P.g.g.).

Ponadto proponuje się, aby PSG na podstawie PRG dokonywała m.in. ustalenia zasobów złóż kopalin. Taka regulacja umożliwi zgodnie z prawem wykorzystanie wiedzy specjalistycznej i doświadczenia zawodowego pracowników służby w zakresie geologii złożowej z korzyścią dla interesu publicznego, a także powstawanie nowych dokumentacji złóż kopalin przyczyniających się do poszerzenia wiedzy z zakresu ustalenia krajowych zasobów geologicznych.

14. Uproszczenie procedury dotyczącej zatwierdzania dodatków do PRG

W zakresie dodatków do PRG, których wykonanie nie wymaga uzyskania koncesji, proponuje się ograniczenie zakresu ich opiniowania do przypadków istotnych z punktu widzenia władztwa planistycznego gmin, tj. sytuacji, gdy dodatek dotyczy objęcia planowanymi robotami obszaru, który nie podlegał uprzedniemu opiniowaniu pod kątem nienaruszania postanowień miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub postanowień studium trybu ich sporządzania (art. 80a P.g.g.).

15. Nielegalna eksploatacja

Ustalenie opłaty podwyższonej podmiotowi prowadzącemu nielegalną eksploatację jest efektywnym narzędziem zabezpieczającym interes państwa, przy jednoczesnym zapewnieniu wpływu znaczących kwot do budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej „NFOŚiGW”). Możliwość ustalenia opłaty podwyższonej pełni również skutecznie funkcję prewencyjną, odstraszać potencjalnie zainteresowanych prowadzeniem tego typu działalności. Zaproponowano wzmocnienie tego narzędzia przez ustanowienie solidarnej odpowiedzialności podmiotów, które wspólnie prowadzą nielegalną eksploatację, co zapewni możliwość nałożenia wspólnej opłaty podwyższonej na te podmioty. Ponadto zdecydowano się wprowadzić 10-letni termin przedawnienia wydania decyzji ustalającej opłatę podwyższoną oraz uwzględniono udział organy nadzoru górniczego we wpływach z opłaty podwyższonej, dzięki czemu będą mogły one efektywniej prowadzić postępowania. Uzupełniono również o organy nadzoru górniczego katalog podmiotów, które są uprawnione do uzyskania informacji o pojazdach i ich właścicielach, zgodnie z art. 80c ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym* (t.j. Dz. U z 2021, poz. 450), dzięki czemu te organy uzyskają dostęp do informacji o właścicielach pojazdów wywożących nielegalnie wydobytą kopalinę. Wszystkie te rozwiązania pozwolą organom nadzoru górniczego skuteczniej walczyć ze zjawiskiem nielegalnej eksploatacji kopalin.

16. Udział organów nadzoru górniczego w udzielaniu i stwierdzaniu wygaśnięcia koncesji udzielanych przez starostę

W projekcie zaproponowano zmianę art. 23 ust. 3 P.g.g. przez włączenie organów nadzoru górniczego w proces udzielenia koncesji przez starostę, w formie uzgadniania koncesji. Uzgadnianie koncesji udzielanych przez starostę z organami nadzoru górniczego zapewni prawidłowe określenie w takiej koncesji sposobu prowadzenia ruchu zakładu górniczego, uwzględniającego wymagania określone w art. 108 ust. 2 P.g.g., oraz sposobu likwidacji zakładu górniczego, uwzględniającego obowiązki określone w art. 129 ust. 1 P.g.g. Powyższe rozwiązanie będzie służyło również realizacji racjonalnej gospodarki złożami

kopalin, ochrony sąsiadujących złóż kopalin oraz zachowania bezpieczeństwa powszechnego, ludzi i środowiska. Ponadto zaproponowano zmianę w art. 39 ust. 2 P.g.g. poprzez włączenie organów nadzoru górniczego w proces uzgadniania decyzji o wygaszeniu koncesji udzielanych przez starostę. Projektowana zmiana ustawy zapewni organom nadzoru górniczego wpływ na zakres i sposób wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska i likwidacji zakładu górniczego, dotyczących w szczególności zabezpieczenia lub zlikwidowania wyrobisk górniczych oraz urządzeń, instalacji i obiektów zakładu górniczego, przedsięwzięcia niezbędnych środków chroniących sąsiednie złoża kopalin, przedsięwzięcia niezbędnych środków chroniących wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych, a także przedsięwzięcia środków niezbędnych w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

17. Kwalifikacje górnicze

W celu rozwiązania problemów związanych z kwalifikacji górniczymi zaproponowano, że ustawodawca będzie określał w przepisach P.g.g. i w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego kwalifikacje, jakie są obowiązkowe posiadać wszystkie osoby wykonujące czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu. Organy nadzoru górniczego będą sprawdzały posiadanie tych kwalifikacji w drodze egzaminu, a po pozytywnej weryfikacji będą wydawały świadectwa stwierdzające posiadanie przedmiotowych kwalifikacji.

Dzięki określeniu wymagań w zakresie przygotowania zawodowego i doświadczenia zawodowego przez ustawodawcę, wymagania te będą ustalone na poziomie zapewniającym prawidłowe wykonywanie czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu, co wzmocni bezpieczeństwo ruchu tych zakładów. Wprowadzenie w ustawie jasnych, przejrzystych i jednolitych w skali kraju wymagań, jakie trzeba spełnić, aby móc wykonywać określone czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu, z podziałem na rodzaje zakładów górniczych lub zakładów oraz rodzaje wykonywanych czynności, przyczyni się do podniesienia świadomości pracowników zakładów górniczych i zakładów w tym zakresie oraz ułatwi im planowanie ścieżki wykształcenia lub praktyki najkorzystniejszej dla rozwoju ich kariery zawodowej.

Powierzenie sprawdzenia spełnienia tych wymagań organom nadzoru górniczego zapewni stosowanie na terenie całego kraju jednolitej wykładni przepisów P.g.g. dotyczących wymagań w zakresie przygotowania zawodowego i doświadczenia zawodowego. Egzamin sprawdzający posiadanie kwalifikacji będzie przeprowadzać bezstronna komisja egzaminacyjna, powołana przez organ nadzoru górniczego, w skład której wchodzi kompetentni pracownicy nadzoru górniczego oraz przedstawiciele przedsiębiorców.

Nazwy działów ruchu i specjalności w dozorcze ruchu zakładu górniczego lub zakładu będą określone enumeratywnie w przepisach P.g.g. i rozporządzenia w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego, co zapobiegnie obchodzeniu prawa.

Projektowane rozwiązanie zwiększy mobilność pracowników, ponieważ uzyskają oni urzędowy dokument potwierdzający posiadanie przez nich wymaganych kwalifikacji, który będzie respektowany przez każdego pracodawcę prowadzącego zakład górniczy lub zakład. Przewidziane regulacje zapewniają swobodę przepływu pracowników pomiędzy zakładami górniczymi prowadzącymi działalność jedną metodą lub nawet – w przypadku wykonywania podobnych czynności – pomiędzy zakładami górniczymi prowadzącymi działalność różnymi metodami, co jest szczególnie istotne w kontekście restrukturyzacji górnictwa. Szeroko rozumianej mobilności pracowników górnictwa i uelastycznieniu rynku pracy będzie też służyć możliwość uznania równorzędności praktyki w podobnym dziale ruchu lub w podobnej specjalności technicznej w zakładach górniczych wydobywających kopaliny odmiennymi metodami. Ponadto stwierdzenie kwalifikacji danego rodzaju będzie umożliwiało z mocy prawa wykonywanie czynności w szerszym zakresie, dzięki czemu nastąpi uelastycznienie górniczego rynku pracy.

Projektowane rozwiązanie będzie również korzystne dla przedsiębiorców górniczych, albowiem zostaną oni zwolnieni z dotychczasowych obowiązków, przewidzianych dla nich jako pracodawców w art. 53 ust. 2 oraz art. 58 ust. 7 P.g.g. w dotychczasowym brzmieniu.

18. Szkolenia w górnictwie

Zaproponowano dokonanie zmian P.g.g. w obszarze szkoleń w górnictwie, polegających na:

- 1) doprecyzowaniu przepisu art. 112 ust. 4 P.g.g. co do posiadania kadry i środków dla przeprowadzenia szkolenia;
- 2) ustanowieniu obowiązku uzyskania decyzji organu nadzoru górniczego, stwierdzającej posiadanie kadry i środków dla przeprowadzenia szkolenia);
- 3) objęciu szerszego kręgu osób kierownictwa i dozoru ruchu szkoleniami w formie kursów specjalistycznych);
- 4) ustanowieniu obowiązku uwzględnienia w programie szkoleń zagrożeń występujących w ruchu zakładu górniczego lub zakładu;
- 5) ustanowieniu obowiązku uzyskania decyzji organu nadzoru górniczego zatwierdzającej programy szkoleń.

Konsekwencją ustanowienia nowego obowiązku jest dodanie art. 183a P.g.g. - przepisu karnego wprowadzającego sankcję za naruszenie obowiązków, określonych w projektowanym art. 112 P.g.g.

W wyniku projektowanych zmian przewiduje się podniesienie poziomu szkoleń w górnictwie, co w konsekwencji przełoży się na wzrost bezpieczeństwa pracy w zakładach górniczych i zakładach.

19. Nadzór i kontrola wykonywane przez organy nadzoru górniczego, organy administracji geologicznej oraz pracowników PSG

W celu rozwiązania problemów organów nadzoru górniczego związanych z wykonywaniem zadań w ramach nadzoru i kontroli zaproponowano wprowadzenie w art. 175a P.g.g. kary pieniężnej za uniemożliwianie wykonywania nadzoru i kontroli upoważnionym pracownikom organów nadzoru górniczego lub utrudniania im przeprowadzanie kontroli. Wysokość kary pieniężnej została zaproponowana w bardzo szerokim zakresie, tj. od 1 000 zł do 50 000 zł, co umożliwia dostosowanie

wysokości konkretnej kary do wagi i okoliczności zdarzenia, stanowiącego delikt administracyjny. Kary pieniężne będzie wymierzał, w drodze decyzji, właściwy organ nadzoru górniczego, tj. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, dyrektor okręgowego urzędu górniczego lub Specjalistycznego Urzędu Górniczego. W wyniku wprowadzenia projektowanej regulacji nastąpi skuteczniejsza egzekucja przestrzegania przepisów prawa, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub ochrony środowiska i gospodarki złożem.

Analogiczne rozwiązanie przyjęto w celu rozwiązania problemów organów administracji geologicznej i upoważnionych przez Głównego Geologa Kraju pracowników państwowej służby geologicznej związanych z wykonywaniem zadań w ramach nadzoru i kontroli. W tym celu zaproponowano wprowadzenie w art. 175 b kary pieniężnej w wysokości od 1 000 do 5 000 zł. Kary pieniężne będzie wymierzał w drodze decyzji odpowiednio właściwy organ administracji geologicznej lub Główny Geolog Kraju.

20. Uprawnienie organów nadzoru górniczego jako oskarżyciela publicznego

Zaproponowano wprowadzenie w art. 189a P.g.g. normy określającej, że w sprawach o wykroczenia, o których mowa w dziale XI, organom nadzoru górniczego przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego. Ponadto ze względu na posiadaną wiedzę specjalistyczną, celowym jest nadanie organom nadzoru górniczego uprawnień oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia, o których mowa w dziale XI, także wtedy, gdy wniosek o ukaranie za wykroczenie złożył inny uprawniony oskarżyciel.

21. Jednostki naukowe

Z uwagi na brak w systemie prawa definicji pojęcia „jednostka naukowa” i fakt, że przepisy art. 49k ust. 1a oraz art. 49ka P.g.g. odsyłają obecnie do nieistniejących przepisów, a także z uwagi na nieprzydatność dla oceny ofert złożonych w przetargu kryterium współpracy przedsiębiorcy z jednostkami naukowymi, konieczne jest usunięcie tych przepisów z P.g.g.

22. Dokumentacje geologiczne

W art. 93 ust. 1 P.g.g. ograniczono liczbę egzemplarzy dokumentacji geologicznej, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 1–3 ustawy, przedkładanej do zatwierdzenia właściwemu organowi administracji geologicznej – z 4 do 2 egzemplarzy w postaci papierowej, pozostawiając jednocześnie obowiązek przekazania dokumentacji geologicznej w 4 egzemplarzach w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych. W art. 94 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 1a P.g.g. doprecyzowano również, że 1 egzemplarz dokumentacji w postaci papierowej będzie przekazywany do podmiotu sporządzającego dokumentację, a drugi egzemplarz – do PSG prowadzącej centralne archiwum geologiczne. Pozostałe organy administracji geologicznej – marszałek województwa oraz starosta – otrzymają dokumentację geologiczną wyłącznie w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych.

W art. 93 ust. 8 P.g.g. ograniczono liczbę egzemplarzy dokumentacji geologicznej, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 4 ustawy, przekazywanej do właściwego organu administracji geologicznej – z 3 do 1 egzemplarza w postaci papierowej, pozostawiając jednocześnie obowiązek przekazania dokumentacji geologicznej w 3 egzemplarzach w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych. W art. 94 ust. 2 P.g.g. doprecyzowano również, że 1 egzemplarz dokumentacji w postaci papierowej będzie przekazywany do PSG prowadzącej centralne archiwum geologiczne. Pozostałe organy administracji geologicznej – marszałek województwa oraz starosta – otrzymają dokumentację geologiczną wyłącznie w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych.

23. Elektroniczne kopie projektu robót geologicznych

W art. 80 ust. 4 P.g.g. wprowadzono obowiązek przedkładania kopii projektu robót geologicznych w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych w miejsce dotychczasowego obowiązku składania kopii tego projektu w wersji papierowej.

24. Definicja roboty geologicznej

Zgodnie z zaproponowaną w art. 6 ust. 1 pkt 11 P.g.g. zmianą definicji roboty geologicznej, badania sejsmiczne w celu zbadania struktur geologicznych związanych z występowaniem złóż kopaliny, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy, oraz w celu wykonania regionalnych badań budowy geologicznej kraju zawsze będą uznawane za roboty geologiczne i w konsekwencji będą mogły być wykonywane tylko na podstawie projektu robót geologicznych. Z uwagi na powyższe zmiany zmodyfikowano również art. 41 ust. 1 P.g.g., poprzez wskazanie, że stronami postępowania nie będą właściciele nieruchomości (użytkownicy wieczysti), w obrębie których wykonywane będą badania sejsmiczne.

25. Drażnienie tuneli

W projekcie zaproponowano doprecyzowanie normy art. 2 ust. 1 pkt 4 P.g.g. przez usunięcie budzącego wątpliwości interpretacyjne wyrażenia „z zastosowaniem techniki górniczej”. W konsekwencji tej zmiany ustawodawca jednoznacznie przesądził, że drażnienie wszystkich tuneli odbywa się z obowiązkiem odpowiedniego stosowania przepisów P.g.g., z wyłączeniem przepisów o koncesjach. Odpowiednie stosowanie przepisów P.g.g. zapewni w szczególności przeciwdziałanie zagrożeniom występującym podczas drażnienia tuneli pod powierzchnią ziemi, przez co nastąpi wzrost szeroko pojmowanego bezpieczeństwa powszechnego, środowiska oraz osób zaangażowanych w drażnienie tunelu. Wprowadzone jasne i przejrzyste zasady ułatwią i ujedynoliją prowadzenie działalności w zakresie drażnienia tuneli.

26. Kompetencje OAG w sprawach związanych z zatwierdzaniem PRG oraz dokumentacjami geologicznymi dotyczącymi posadowienia obiektów jądrowych

W projekcie zaproponowano wprowadzenie przepisu ujedynolicającego zakres kompetencji OAG w sprawach związanych

z zatwierdzeniem PRG i dokumentacji geologicznych dla obiektów jądrowych i powierzenie kompetencji w tym zakresie jednemu OAG – Głównemu Geologowi Kraju. Rozwiązanie takie będzie eliminowało ewentualne rozbieżności w rozstrzygnięciach różnych organów administracji, będzie miało skutek porządkujący przepisy i ułatwiający ich stosowanie oraz, co najważniejsze, wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo realizacji przyszłych obiektów jądrowych. Na potrzeby rozpoznania budowy geologicznej pod inwestycje jądrowe sporządzane będą PRG i dokumentacje geologiczne m.in. dla:

- 1) określenia warunków geologiczno-inżynierskich dla potrzeb posadowienia obiektu budowlanego;
- 2) określenia warunków hydrogeologicznych w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięcia mogącego negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie;
- 3) rozpoznania budowy geologicznej obszaru z uwzględnieniem specyfiki oceny lokalizacji obiektu jądrowego, obejmującej charakterystykę podłoża czwartorzędowego, trzeciorzędowego i starszego podłoża (inna dokumentacja geologiczna).

W wyniku projektowanej zmiany wszystkie te opracowania będą zatwierdzane przez jeden OAG - Głównego Geologa Kraju, odpowiedzialnego za nadzór nad rozpoznaniem obiektów strategicznych i realizowanych w najbardziej skomplikowanych warunkach geologicznych zaliczanych do III kategorii geotechnicznej.

27. Przepisy karne

Projekt przewiduje rozszerzenie stosowania usytuowanych w Dziale XI P.g.g. przepisów karnych, mających zastosowanie do naruszenia przepisów ustawy w przypadku działalności zakładów górniczych również do zakładów – to jest wyodrębnionych technicznie i organizacyjnie zespołów środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności określonej w art. 2 ust. 1 albo art. 86 P.g.g., obejmujących wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje, wykonujących roboty geologiczne służące poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż kopalin oraz poszukiwaniu i rozpoznawaniu kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, a także roboty geologiczne służące innym celom wykonywane z użyciem środków strzałowych albo wykonywane na głębokości większej niż 100 m albo wykonywane na obszarze górniczym utworzonym w celu wykonywania działalności metodą robót podziemnych albo metodą otworów wiertniczych. W ocenie projektodawcy w sytuacji, gdy nałożone przez P.g.g. obowiązki przedsiębiorcy prowadzącego zakład górniczy i przedsiębiorcy prowadzącego zakład są w istocie tożsame, pożądane jest, aby naruszenia ustawy przez przedsiębiorcę prowadzącego zakład górniczy i przedsiębiorcę prowadzącego zakład były sankcjonowane w taki sam sposób.

Ponadto projekt przewiduje wprowadzenie sankcji wobec pracowników PIG-PIB, którzy swoim działaniem lub zaniechaniem doprowadzą do nieuprawnionego ujawnienia informacji geologicznej pozyskanej przez PSG wskutek realizacji zadań związanych z rozpoznaniem złóż kopalin.

II. Zmiany w innych ustawach

1. Zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Nadrzędnym celem nowelizacji jest wprowadzenie szczególnej i realnej ochrony dla złóż mających strategiczne znaczenie dla polskiej gospodarki. Oprócz omówionych wyżej zmian P.g.g., efekt ten zamierza się osiągnąć poprzez wprowadzenie do u.p.z.p. procedury uzgadniania z ministrem (w miejsce dotychczasowego niewiążącego opiniowania) studium i planu miejscowego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Uzgadnianie następować będzie w odniesieniu do terenów objętych złożami kopalin określonymi w art. 10 ust. 1 P.g.g., w tym przede wszystkim złożami strategicznymi. Takie rozwiązanie pozwoli ministrowi na realne wywiązywanie się z realizacji zadania polegającego na ochronie złóż.

Następnie planuje się wyłączenie z dotychczasowej właściwości rzeczowej ministra uzgadniania projektów decyzji WZ, które przewidują zmianę wyłącznie sposobu użytkowania obiektu budowlanego. Usprawni to działanie Głównego Geologa Kraju (działającego w dotychczasowym zakresie kompetencji ministra), dla którego pozostawione zostaną kluczowe rozstrzygnięcia w zakresie ochrony złóż kopalin.

2. Zmiana ustawy o gospodarce nieruchomościami - sprzedaż nieruchomości w terenie górniczym

Projektuje się, aby zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 u.g.n. sprzedaż nieruchomości, oddawanie w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę, jeżeli są położone w granicach terenów górniczych wymagało, w razie braku planu miejscowego, opinii właściwego organu nadzoru górniczego.

3. Zmiana ustawy - Prawo ochrony środowiska

Zasadne jest, aby w art. 71 ust. 1 i 2 P.o.ś., które traktują o konieczności uwzględnienia zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, jako podstawach sporządzania i aktualizacji strategii rozwoju oraz dokumentów planistycznych, zostały wprost wskazana ochrona złóż oraz konieczność zapewnienia do niej dostępności – jako element ochrony środowiska.

Zmiana ta powiązana jest bezpośrednio z projektowanym art. 125 P.o.ś., w którym wskazano, że zasady ochrony udokumentowanych złóż kopalin określa P.g.g. oraz że nie będzie stanowiło naruszenia ochrony złóż kopalin lokalizowanie na obszarach występowania udokumentowanych złóż kopalin morskich farm wiatrowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, oraz instalacji odnawialnych źródeł energii jeżeli instalacje te nie są trwale związane z gruntem w sposób uniemożliwiający jego eksploatację (złoża) w przyszłości. Projektowane rozwiązania wpisują się w potrzebę zrównoważonego rozwoju oraz umożliwiania korzystania przez gminy górnicze ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Pozostałe zmiany mają charakter wynikowy (wynikające m.in. z powołania nowego działu administracji rządowej - geologia).

4. Zmiana ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz

o ocenach oddziaływania na środowisko - uzgadnianie decyzji środowiskowej

Projektowana ustawa przewiduje zniesienie wymogu, aby już na etapie wydawania decyzji środowiskowej, istniała zgodność planowanej lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, tj. w art. 80 ust. 2 i 3 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* rozszerzony zostanie zakres wyjątków o działalność związaną z wydobywaniem ze złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1 P.g.g. Dodatkowym uzasadnieniem dla projektowanego rozwiązania jest okoliczność, że zgodnie z art. 6 pkt 8) u.g.n. celem publicznym jest zarówno poszukiwanie i rozpoznawanie, jak i wydobywanie, jeżeli dotyczy złóż objętych własnością górnictwem, zaś gmina ma obowiązek uwzględnienia inwestycji celu publicznego w dokumentach planistycznych.

5. Zmiana ustawy o żegludze śródlądowej

Konsekwencją projektowanej, wyżej opisanej zmianą istniejącego podziału na państwową służbę geologiczną oraz państwową służbę hydrogeologiczną jest ujednoczenie wszystkich regulacji dotyczących tych służb, wobec tego zasadne jest wprowadzenie zmian dostosowawczych w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1863), w której w art. 47d ust. 2 jest wskazana państwowa służba hydrogeologiczna.

6. Zmiany w specustawach

Proponuje się, aby w ustawach przewidujących szczególnie tryb realizacji inwestycji, które będą realizowane na terenach występowania złóż strategicznych wprowadzony został obowiązek uzyskania opinii Głównego Geologa Kraju, oznacza to konieczność wprowadzenia zmian w nw. aktach prawnych:

- 1) w ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 r. *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*;
- 2) w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. *o transporcie kolejowym*;
- 3) w ustawie z dnia 24 lipca 2015 r. *o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych*;
- 4) w ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu*;
- 5) w ustawie z dnia 12 lutego 2009 r. *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego*;
- 6) w ustawie z dnia 22 lutego 2019 r. *o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w sektorze naftowym*;
- 7) w ustawie z dnia 8 lipca 2010 r. *o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych*.

6. Pozostałe zmiany

Pochodną wyodrębnienia działu administracji rządowej – geologia są również zmiany w ustawach: Prawo wodne, o stopniach górnictw, honorowych szpadach górnictw i mundurach górnictw, oraz o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

Rozwiązanie opisanych problemów jest możliwe jedynie poprzez dokonanie proponowanych zmian w/w ustaw oraz aktów wykonawczych wydanych na podstawie projektowanej regulacji.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ochrona złóż kopalni

Zagadnienie ochrony złóż kopalni zostało przeanalizowane – na potrzeby niniejszej oceny – na gruncie ustawodawstw innych państw europejskich, w tym niebędących członkami Unii Europejskiej. Źródłem cennych danych w tym zakresie było przede wszystkim opracowanie pt. „*Legal and formal factors related to the mineral raw material deposits accessibility in Europe*” (tłum.: „*Prawne i formalne czynniki związane z dostępnością złóż kopalni w krajach Europy*”) autorstwa Barbary Radwanek-Bąk i Mari Kivinen opublikowane w czasopiśmie naukowym „*De gruyter open*.”

Albania, Czechy, Grecja, Węgry i Rumunia: regulacje prawne w tych krajach dotyczące zagospodarowania przestrzennego uznają za priorytet zabezpieczenie przed trwałą zabudową terenów złożowych. Dostęp do złóż w celu ich ewentualnej eksploatacji jest więc zapewniony przez prawodawcę.

Wśród państw stawianych za wzór, jeśli chodzi o dobre praktyki w temacie procedury planistycznej, wymienia się również Wielką Brytanię, Niemcy i Austrię. Ustawodawstwa tych krajów wprowadzają obowiązek przedkładania jako załączniki, szczegółowych map obrazujących położenie złóż kopalni lub szczegółowego wyciągu z planu zagospodarowania przestrzennego gminy do innych dokumentów wpływających na sposób zagospodarowania terenu (np. do projektów budowlanych). W żadnym z tych państw zasadniczo nie zbuduje się domu, jeżeli z załącznika do projektu budowlanego (w postaci wyciągu z planu miejscowego) wynika, że na terenie objętym projektem zalegają złoża kopalni.

Z kolei w Finlandii zasadą jest, że koncesja wydobywcza może być wydana tylko w przypadku, gdy na terenie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (a dokładniej rzecz ujmując: fiński odpowiednik polskiego MPZP). Oznacza to, że do uzyskania koncesji konieczna jest de facto inicjatywa podmiotu zainteresowanego rozpoczęciem działalności koncesjonowanej. Współdziałanie przyszłego zarządcy kopalni z właściwymi organami determinuje zagospodarowanie terenu na cele geologiczne. Ponadto w Finlandii o sposobie zagospodarowania terenów złożowych w sprawach spornych rozstrzyga sąd. Decyzje sądu w tego typu sprawach są zwykle poprzedzone opiniami ekspertów oraz konsultacjami i dialogiem społecznym.

Podobne do fińskich rozwiązania prawne funkcjonują w takich krajach jak Albania, Austria, Dania/Grenlandia, Cypr, Holandia, Włochy, Słowacja czy Szwajcaria.

Podziemne składowanie dwutlenku węgla

W krajach członkowskich (w tym w Wielkiej Brytanii, będącej do 2020 r. członkiem UE) i stowarzyszonych Unii Europejskiej (w szczególności w Norwegii, Islandii, Lichtensteinie i Szwajcarii) regulacje prawne dotyczące podziemnego składowania dwutlenku węgla są zasadniczo wynikiem wdrożenia do prawa krajowego zapisów dyrektywy CCS.

Przepisy analogiczne do przepisów dyrektywy CCS były i są wdrażane na szczeblu federalnym i stanowym w USA (w szczególności dotyczy to projektów w poziomach solankowych). Wcześniej do projektów CO₂-EOR, polegających na intensyfikacji wydobycia węglowodorów przy użyciu dwutlenku węgla zatłaczanego do złoża, miały tam zastosowanie regulacje dotyczące węglowodorów – prawo federalne *Safe Drinking Water Act*, 1974, z późniejszymi zmianami, do którego Federalna Agencja Ochrony Środowiska (US EPA) wydała w roku 1980 szereg rozporządzeń i wytycznych dotyczących projektów EOR i związanych z tym zagadnień ochrony użytkowych wód podziemnych). Natomiast w latach 2010-2018 US EPA wydała szereg rozporządzeń i wytycznych dedykowanych permanentnemu składowaniu CO₂, dla całości cyklu życia projektów CCS (w formacjach solankowych oraz w złożach węglowodorów po zakończeniu wydobycia), w tym monitoringowi składowisk. Zagadnienia techniczne nadzoru i kontroli bezpieczeństwa składowania/monitoringu składowisk dwutlenku węgla w USA przedstawiane są w corocznym raporcie *DOE/National Energy Technology Laboratory (NETL - najbardziej aktualna edycja – NETL, 2017)* i obejmują zalecenia w odniesieniu do opracowania planu monitoringu, wymogi prawne i rekomendacje odnośnie technik monitoringu atmosferycznego, przypowierzchniowego i wglębnego oraz przykłady ich zastosowań.

Podobne regulacje wprowadzono w Australii i Kanadzie (transport i składowanie CO₂ na morzu pozostaje w gestii rządu federalnego, na lądzie – poszczególnych stanów, za wyjątkiem transportu CO₂ między stanami (raport *IEA - Stanley, 2016*; syntetyczny raport projektu unijnego *CGS Europe - Korre i in., 2014*).

W przypadku Kanady najbardziej kompleksowe regulacje w przedmiotowym zakresie zostały opracowane przez stan Alberta, gdzie zlokalizowanych jest większość kanadyjskich projektów CCS (wytyczne – Alberta Government z 2013 r. obejmują krótką charakterystykę technologii CCS i znaczenia jej wdrożenia dla gospodarki stanu Alberta, cyklu życia projektów CCS, zalecenia odnośnie wyboru składowisk, ubiegania się o koncesje na rozpoznanie i składowanie, zagospodarowania składowiska i monitoringu stanu początkowego, zatłaczania CO₂ i monitoringu w trakcie zatłaczania, zabezpieczenia finansowego na potrzeby monitoringu po zakończeniu zatłaczania i nieprzewidzianych zdarzeń, zamknięcia składowiska i działań prowadzonych po zamknięciu). Punktem wyjścia do opracowania wspomnianych wytycznych i regulacji były doświadczenia w zakresie zatłaczania gazów kwaśnych, natomiast koncesje na składowanie CO₂ pozostają w gestii AER (*Alberta Energy Regulator; Stanley, 2016*). W stanie Saskatchewan ramy prawne dla składowania CO₂ stanowią istniejące regulacje dotyczące węglowodorów – związane z ich produkcją, wspomaganiem wydobycia i magazynowaniem (Stanley, 2016).

Status legislacji i problematyka monitoringu składowisk CO₂ w Australii omówione są w raporcie *Parsons Brinckerhoff (2012)*, obejmującym przegląd literatury na temat technik i wymogów dla monitoringu na wszystkich etapach życia projektu CCS, jak również regulacji obowiązujących w tym zakresie w Australii oraz rezultaty dyskusji o tej działalności z interesariuszami.

Według danych na koniec 2020 r. na świecie rozwijanych jest obecnie 65 aktywnych dużych projektów CCS (demonstracyjne i duże komercyjne) znajdujących się na różnych etapach realizacji – aktualnie funkcjonujące (22), w trakcie uruchamiania (4), w budowie/realizacji (16) i na etapie prac studialnych (23). Większość aktywnych projektów zlokalizowana jest w Ameryce Północnej, dominują przy tym projekty ukierunkowane na zwiększanie wydobycia węglowodorów, tzn. wspomaganie wydobycia węglowodorów przez zatłaczanie CO₂.

W Europie funkcjonuje 13 komercyjnych projektów CCS (najwięcej w Wielkiej Brytanii - 7 i w Norwegii - 4), na różnym poziomie zaawansowania. Wszystkie projekty zlokalizowane są w obszarze Morza Północnego. Zgodnie z planami rozwoju tych projektów, do 2030 r. 11 z nich ma przejść do fazy operacyjnej.

Ponadto oficjalny rozwój technologii CCS zapowiadają Włochy, Dania, Szwecja oraz Niemcy.

W Norwegii składowanie dwutlenku węgla możliwe jest tylko w obszarze szelfu kontynentalnego. Wprowadzone przepisy są oparte o dyrektywę CCS oraz Protokół Londyński. Działalność CCS jest możliwa jako element działań związanych z wydobyciem węglowodorów albo działalność samodzielna. Największym rozwijanym projektem (od 2013 r.) jest *Northen Lights/Longship*, którego uruchomienie planowane jest na 2024 r., a w 2020 r. parlament Norwegii podjął decyzje o współfinansowaniu tego projektu.

W Holandii składowanie dwutlenku węgla oparte jest o Dyrektywę CCS i wymaga koncesji na składowanie. Rozwijany jest jeden projekt o nazwie Porthos, który otrzymał w styczniu 2021 r. dofinansowanie z UE, decyzja inwestycyjna dla projektu planowana jest w 2022 r., a jego uruchomienie w 2024 r.

Dodatkowo na świecie prowadzonych jest 19 projektów pilotażowych pełnego łańcucha CCS/CCSU, aktualnie funkcjonujących lub na innych etapach realizacji, ewentualnie niedawno zakończonych, w przypadku których prowadzony jest dalej monitoring, kontynuowanych lub przewidzianych do kontynuacji jako projekty w większej skali. Najwięcej jest projektów chińskich i amerykańskich (odpowiednio 7 i 6 z 19). Stosowane są rozmaite technologie wychwyty, zaś wśród opcji składowania przeważa EOR, to jest składowanie CO₂ w złożu węglowodorów połączone z intensyfikacją wydobycia węglowodorów. Drugą opcję składowania w Chinach i USA stanowi składowanie w formacjach solankowych na lądzie. W dwóch chińskich projektach (*Jingbian CCS Project i Wuqi Yougou pilot test*) prowadzono zatłaczanie do tego samego, dużego złoża ropy naftowej (do różnych pól w obrębie tego złoża), przy czym oba projekty odnoszą się do instalacji wychwyty położonych w tym samym zakładzie przemysłowym (gazyfikacja węgla kamiennego). Pozostałe projekty chińskie funkcjonują w ramach zakładów petrochemicznych, elektrowni i instalacji przetwarzania gazu.

Projekty CCS/CCSU realizowane w USA są na ogół stosunkowo duże i oparte na sprawdzonych technologiach. Dominuje

produkcja biopaliw (etanol, biogaz) z zastosowaniem technologii CCS, co daje przedsięwzięcia o ujemnej emisji dwutlenku węgla, gdyż zamiast emisji CO₂ ze spalania paliw kopalnych mamy wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla wytworzonego z (fermentacji i/lub spalania) biomasy (BECCS, bioenergia wraz z CCS). Wyjątkiem jest tu projekt oczyszczania gazu ziemnego wydobywanego z formacji łupkowych z niepożądanych domieszek CO₂ (to również sprawdzona technologia).

Z trzech projektów japońskich aktualnie funkcjonuje jeden (*Tomakomai CCS demonstration pilot project*), wykorzystujący składowanie w formacjach solankowych pod dnem morza, a dwa pozostałe projekty są w trakcie uruchamiania i nie podano dla nich informacji dotyczących opcji składowania.

Projekt francuski (*Total Lacq CCS Project*) obejmował zatłaczanie dwutlenku węgla do szczypanego złoża gazu ziemnego – aktualnie prowadzony jest monitoring środowiskowy po zakończeniu zatłaczania.

Projekt brytyjski (Drax bioenergy carbon capture pilot plant) ma przetestować rozwiązania technologiczne dla projektu demonstracyjnego przewidzianego w tej samej lokalizacji.

Podobnie znajdujący się na wczesnym etapie realizacji projekt australijski (*Hydrogen Energy Supply Chain*) ma być wstępem do projektu komercyjnego.

Podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru

W USA, w Teksasie, działają 3 magazyny wodoru w kawernach solnych. Są to:

- 1) *Terminal-Clemens Dome* (operator Chevron Phillips) od 1983 r., głębokość 930 m, objętość 580 tys. m³,
- 2) *Moss Bluff* (operator Praxair) od 2007 r., głębokość 822 m, objętość 566 tys. m³,
- 3) *Spindletop* (operator Air Liquide) głębokość 1200 m, objętość 906 tys. m³.

Magazyny te pracują podobnie do konwencjonalnych kawern na gaz ziemny. Kawerny są podłączone do sieci rurociągów wodorowych o zasięgu kilkuset kilometrów.

W Wielkiej Brytanii – magazyn wodoru w kawernach solnych zlokalizowany jest w Teeside i funkcjonuje od 1972 r. (operator Sabc Petroleum). Obejmuje 3 kawerny solne o objętości 70 tys. m³ każda, na głębokości 350 m.

Kawerny są stosunkowo małe i znajdują się w warstwie soli o grubości 50 m.

We Francji (Beynes) w latach 1956–1972 firma Gaz de France w celu regulowania wahań produkcji i popytu przechowywała wyprodukowany gaz, zawierający 50% wodoru, w solankowych warstwach wodonośnych. W ciągu 18 lat działalności magazynu nie stwierdzono problemów z bezpieczeństwem, zaobserwowano jednak intensywną aktywność bakteryjną i transformację składu gazu. Ponadto realizowane są następujące projekty badawcze:

Austria – projekt obejmujący domieszkowanie wodoru do gazu ziemnego w utworach porowych oraz produkcja metanu z H₂ i CO₂ w szczypanym złożu gazu ziemnego.

RAG Austria AG w 2017 r. zakończyła projekt składowania wodoru w szczypanym złożu ropy naftowej i gazu w Austrii pod nazwą. Underground Sun Storage. Badana była możliwość magazynowania wodoru wyprodukowanego przy użyciu energii słonecznej w małym, wyczerpanym złożu gazu ziemnego w Górnej Austrii. Projekt był finansowany przez Austriacki Fundusz Klimatu i Energii i badał możliwość przechowywania wodoru jako dodatku do gazu ziemnego/syntetycznego metanu w zbiornikach porowych.

Dzięki ogromnej pojemności magazynów gazu w Austrii (ponad 8 miliardów m³) ich rola w systemie energetycznym w przyszłości może wzrosnąć, ponieważ można je wykorzystać do magazynowania i bilansowania dostaw energii odnawialnej (wodoru). Projekt obejmował eksperymenty laboratoryjne, symulacje i próby terenowe przeprowadzone na skalę przemysłową w istniejącym zbiorniku o podobnych parametrach do dużych, rozwiniętych magazynów w Austrii. Projekt *HyUnder* finansowany przez UE – prowadzony w latach 2012 – 2014 w krajach objętych badaniem: Niemczech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Francji i Holandii. Projekt został sfinansowany w ramach wspólnej inicjatywy technologicznej na rzecz ogniw paliwowych i wodoru realizowanej na podstawie siódmego programu ramowego Unii Europejskiej. W ramach projektu *HyUnder* oceniono potencjał podziemnego magazynowania wodoru na dużą skalę, zaczynając od analizy złóż soli w Europie, badając i porównując przydatność wszystkich potencjalnych możliwych opcji geologicznego magazynowania wodoru. Uzyskane wyniki wskazały na kawerny solne jako podstawową opcję podziemnego magazynowania wodoru, następnie wyeksploatowane złoża gazowe, a jako ostanie formacje wodonośne. Istniejące magazyny gazu ziemnego są preferowane ze względu na dostępność wymaganej infrastruktury. Ponadto kawerny solne wydają się być podstawowym sposobem magazynowania wodoru pod ziemią, głównie ze względu na pozytywne doświadczenia z magazynowaniem gazu ziemnego, ich elastyczność podczas eksploatacji w sposób cykliczny oraz niski udział gazu buforowego. Ustalenia projektu wskazały Niemcy, Holandię i Wielką Brytanię jako najbardziej odpowiednie kraje do magazynowania wodoru w złożach solnych spośród sześciu analizowanych krajów. Projekt *HyUnder* skupił się wyłącznie na roli podziemnego magazynowania wodoru jako technicznie wykonalnego środka do magazynowania energii elektrycznej na dużą skalę, bez szczegółowego rozważania magazynowania energii wodorowej w kontekście integracji odnawialnych źródeł energii.

Niemcy – projekt *H2Store*

W latach 2011-2012 w Niemczech (Brandenburgia, Dolna Saksonia) prowadzone były projekty pilotażowe w zakresie magazynowania wodoru i CO₂ w zbiornikach i skałach osadowych. Celem tych krótkotrwałych projektów było składowanie niewielkich ilości wodoru i/lub połączonego wtrysku wodoru i CO₂ (pochodzącego z biomasy) w celu wytwarzania energii do ogrzewania i „zielonego” ekometanu. W zakres tych projektów nie wchodziło długotrwałe przechowywanie dużych ilości wodoru jako odtwarzalnego źródła dostaw energii w okresach wysokiego zapotrzebowania na energię nie wchodzi w zakres tych projektów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
-------	----------	---------------	---------------

Minister właściwy do spraw środowiska	1	Analiza własna	Wyodrębnienie działu geologia - ograniczenie spraw objętych działem administracji rządowej „środowisko”; - utrata nadzoru nad PIG- PIB.
Minister właściwy do spraw geologii	1	Analiza własna	Nadzór nad PIG-PIB; Nadzór nad państwową służbą geologiczną zintegrowaną z służbą hydrogeologiczną; Konieczność wydania rozporządzeń wykonawczych.
Główny Geolog Kraju jako centralny organ administracji geologicznej	1	Analiza własna	Przypisanie funkcji centralnego organu administracji geologicznej; Prowadzenie spraw z dziedziny geologia pozostających dotychczas w zakresie kompetencji ministra właściwego do spraw środowiska; Ochrona złóż: - uzgadnianie projektów dokumentów planistycznych w zakresie dotyczącym złóż kopalin; - opiniowanie inwestycji regulowanych specustawami, realizowanych na terenach występowania złóż strategicznych; - ograniczenie procedury weryfikacji dokumentów planistycznych do terenów znajdujących się ponad złożami wskazanymi w art. 10 ust. 1 P.g.g.- nakładanie kar pieniężnych na wojewodów za niewydanie zarządzenia zastępczego; - prowadzenie postępowań w sprawie nadania złożu statutu złoża strategicznego Zniesienie współdziałania: - przy procedurze obrotu nieruchomościami w granicach terenów górniczych; - przy uzgadnianiu projektów decyzji WZ dotyczących zmiany sposobu użytkowania obiektów
Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej	1	Analiza własna	Utrata nadzoru nad państwową służbą hydrogeologiczną
Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy	1	Analiza własna	Pełni funkcję państwowej służby geologicznej ze zintegrowaną hydrogeologią.
Państwowa służba geologiczna	1	Analiza własna	Współdziałanie (opinia) - w przedmiocie uznania złoża kopaliny za złożę strategiczne; - ograniczenie liczby rocznie przyjmowanych informacji o parametrach wydobywania węglowodorów (2 zestawienia zamiast 12), - ograniczenie liczby przyjmowanych zgłoszeń zamiaru rozpoczęcia robót geologicznych (tylko – złoża kopalin objętych własnością górniczą), - nowe uprawnienia: możliwość wystąpienia o udostępnienie nośnika, na którym zapisana została informacja geologiczne;

			<p>- możliwość opracowywania projektów robót geologicznych na potrzeby ustalania zasobów złóż kopalin</p> <p>Obowiązek:</p> <ul style="list-style-type: none"> -gromadzenie i przetwarzanie informacji o parametrach wydobywania węglowodorów ze złożeń
Krajowy Administrator Podziemnych Składowisk Dwutlenku węgla (PIG-PIB)	1	Art. 163a i 163b ustawy - Prawo geologiczne i górnicze	<p>Obowiązek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitorowania podziemnych składowisk dwutlenku węgla - przejęcia odpowiedzialności za zamknięte podziemne składowiska dwutlenku węgla
Gminy	2477	Główny Urząd Statystyczny - dane z rejestru „TERYT” publikowane wg stanu z dn. 01.01.2020 r.	<p>Obowiązek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - terminowego ujawniania udokumentowanych złóż kopalin nie tylko w studium, ale również w planie miejscowym; - uzgodnienia z Głównym Geologiem Kraju rozwiązań przyjętych w projektach studium i planu miejscowego, decyzjach WZ w zakresie złóż kopalin wymienionych w art. 10 ust. 1 P.g.g. oraz złóż kopalin określonych w art. 10 ust. 3, które zostały uznane za złoża strategiczne, a także w zakresie kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemnych bezzbiornikowych magazynów substancji. <p>Ograniczenie wydatków</p> <ul style="list-style-type: none"> - związanych z opracowywaniem dokumentów planistycznych lub ich zmianą (aktualizacją) <p>Zagrożenie sankcją</p> <ul style="list-style-type: none"> - kara pieniężna w przypadku nieujawnienia udokumentowanych złóż kopalin w studium lub planie miejscowym.
Wojewodowie	16	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. <i>o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa</i>	<p>Kompetencje nadzorcze</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie mechanizmu kar pieniężnych dla gmin za niedotrzymanie terminu ustawowego ujawniania złóż (studium, plan miejscowy); <p>Sankcje</p> <ul style="list-style-type: none"> - w postaci kary pieniężnej nakładanej przez Głównego Geologa Kraju za zwłokę w wydawaniu zarządzeń zastępczych.
Organy administracji geologicznej/ Organy koncesyjne	<ul style="list-style-type: none"> - Minister właściwy do spraw geologii:1 - Główny Geolog Kraju: 1 - marszałkowie województw: 16 	<ul style="list-style-type: none"> - art. 156 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. <i>Prawo geologiczne i górnicze</i> - art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. <i>o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego</i> 	<p>Kompetencje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Główny Geolog Kraju jako organ koncesyjny oraz nowy szczebel OAG; - doprecyzowanie w zakresie uzgadniania i opiniowania poszczególnych dokumentów planistycznych;

	<p>- starostowie: 380</p> <p>Razem: 397</p>	<p><i>podziału terytorialnego państwa</i></p> <p>- Główny Urząd Statystyczny: dane rejestru „TERYT” publikowane wg stanu z dn. 01.01.2020 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zniesienie właściwości OAG przy procedurze obrotu nieruchomościami położonymi na obszarze terenów górniczych; - uzgadnianie przez marszałków województw decyzji WZ na terenach występowania udokumentowanych złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1 P.g.g. w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego; - uzgadnianie przez marszałków projektu decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz projektu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, obejmujące wyłącznie zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego – w zakresie złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1 oraz złóż kopalin określonych w art. 10 ust. 3, które zostały uznane za strategiczne, a także oraz w zakresie kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemnych bezzbiornikowych magazynów substancji; - uwzględnienie inwestycji OZE w procedurze uzgadniania treści miejscowych aktów planistycznych; - zmiany kompetencji organów administracji geologicznej w zakresie PRG dotyczących posadowienia obiektów jądrowych, PRG obejmujących wiercenie otworów w celu wykorzystania ciepła Ziemi oraz PRG dotyczących wkopów i otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę w obszarach górniczych utworzonych w celu wydobywania wód leczniczych lub solanek; - uzupełnienie kompetencji o uprawnienia dotyczące nakładania kar pieniężnych za utrudnianie lub uniemożliwianie przeprowadzenia czynności nadzorczych lub kontrolnych przez pracowników organów administracji geologicznej lub państwowej służby geologicznej; <p>Konsekwencje wyżej wymienionych zmian kompetencyjnych: Konieczność zapewnienia zasobów osobowych i technicznych dla prowadzenia wskazanych powyżej postępowań.</p>
Organy nadzoru górniczego	- Prezes Wyższego	- art. 164 ust. 1 ustawy Prawo	Kompetencje

	<p>Urzędu Górniczego: 1 - dyrektorzy Okręgowych Urzędów Górniczych: 11- dyrektor Specjalistycznego Urzędu Górniczego: 1 Razem: 13</p>	<p>geologiczne i górnicze</p> <p>- § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie nazw, siedzib i właściwości miejscowej okręgowych urzędów górniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - (OUG) obowiązek współdziałania w procedurze obrotu nieruchomościami na terenie górniczym, na którym nie ma uchwalonego planu miejscowego; - uzupełnienie kompetencji organów nadzoru górniczego o uprawnienia dotyczące udziału w procesie udzielenia i wygaszenia koncesji będących w kompetencji starosty; - rozszerzenie kompetencji organów nadzoru górniczego w zakresie szkoleń w górnictwie o wydawanie decyzji stwierdzającej posiadanie kadry i środków oraz decyzji zatwierdzającej program kursu specjalistycznego; - uzupełnienie kompetencji organów nadzoru górniczego o uprawnienia dotyczące nakładania kar pieniężnych za utrudnianie lub uniemożliwianie przeprowadzenia czynności nadzorczych lub kontrolnych przez pracowników tych organów; - uzupełnienie kompetencji organów nadzoru górniczego określonych w ustawie P.g.g. o uprawnienia oskarżyciela publicznego; - uzupełnienie kompetencji organów nadzoru górniczego o uprawnienie do uzyskania informacji o pojazdach i ich właścicielach; - rozszerzenie kompetencji organów nadzoru górniczego w zakresie stwierdzania kwalifikacji do wykonywania czynności w kierownictwie lub w dozorze ruchu zakładu górniczego lub zakładu; <p>Procedury</p> <ul style="list-style-type: none"> - określenie kryteriów odmowy zatwierdzenia programu szkolenia; - dookreślenie zasad prowadzenia postępowań w sprawie ustalenia opłaty podwyższonej.
<p>Przedsiębiorcy prowadzący działalność na podstawie P.g.g.</p>	<p>kilka tysięcy przedsiębiorców</p>	<p>dane własne Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz WUG</p>	<p>Zmiany dot. dokumentów planistycznych</p> <p>a) obowiązeki</p> <ul style="list-style-type: none"> - ponoszenie kosztów ujawnienia złóż strategicznych w studiach oraz w planach miejscowych (nowe złoża lub zmiany); <p>b) możliwość sprawniejszego podejmowania działalności wydobywczej dzięki wprowadzeniu ustawowych terminów zobowiązujących gminy do ujawniania złóż kopalin oraz możliwości dokonywania jednocześnie zmiany studium i planu miejscowego;</p> <p>d) wydłużenie terminu, w którym</p>

			<p>podmiotowi przysługuje prawo pierwszeństwa oraz prawa do wyłącznego korzystania z informacji geologicznej;</p> <p>e) możliwość wcześniejszego wystąpienia o decyzję środowiskową w celu prowadzenia działalności polegającej na wydobywaniu, jeżeli dotyczy złóż kopalin, o których mowa a art. 10 ust. 1 P.g.g.</p> <p>- ograniczenie zakresu opiniowania dodatku do PRG,</p> <p>Zmiany dot. CCS, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru i koncesji węglowodorowych:</p> <p>- możliwość realizacji projektów CCS w zakresie szerszym od dotychczasowego;</p> <p>- możliwość połączenia działalności CCS z intensyfikacją wydobycia węglowodorów (obniżenie kosztów działalności CCS);</p> <p>- preferencyjne warunki podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru;</p> <p>- uproszczenie przepisów dotyczących umowy o współpracy;</p> <p>- liberalizacja przepisów dotyczących zmiany koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż;</p> <p>Kwalifikacje/rozwój zawodowy</p> <p>-ułatwienie zatrudnienia pracowników z niezbędnymi kwalifikacjami lub uprawnieniami;</p> <p>- zapewnienie wyższego poziomu szkoleń w górnictwie.</p>
Osoby wykonujące czynności wskazane w art. 112 ust. 2 P.g.g., zatrudnione we wszystkich nadzorowanych zakładach górniczych i podmiotach	kilkanaście tysięcy osób wykonujących czynności wskazane w art. 112 ust. 2 P.g.g. (stan zatrudnienia w 2019 r.)	Dane własne WUG, wynikające z informacji pozyskiwanych w ramach nadzoru i kontroli, sprawowanych przez właściwe organy nadzoru górniczego.	Kwalifikacje zawodowe <p>- zapewnienie wysokiego poziomu szkoleń w górnictwie.</p> <p>BHP ZG</p> <p>- zwiększenie bezpieczeństwa pracy w zakładach górniczych i zakładach.</p>
Osoby wykonujące czynności wskazane w art. 53 ust. 1 P.g.g. w brzmieniu ustalonym w projektowanej ustawie lub ubiegające się o stwierdzenie kwalifikacji do wykonywania tych czynności, zatrudnione we wszystkich nadzorowanych zakładach górniczych i podmiotach	kilkadziesiąt tysięcy osób wykonujących czynności wskazane w art. 53 ust. 1 P.g.g. (stan zatrudnienia w 2020 r.)	Dane własne WUG, wynikające z informacji pozyskiwanych w ramach nadzoru i kontroli, sprawowanych przez właściwe organy nadzoru górniczego.	Kwalifikacje zawodowe i rozwój <p>Zrównanie sytuacji prawnej osób wykonujących czynności w kierownictwie lub w dozorze ruchu zakładu górniczego lub zakładu przez objęcie wszystkich tych osób obowiązkiem posiadania kwalifikacji określonych w P.g.g. oraz ujednoczenie wymagań dotyczących kwalifikacji do wykonywania danej czynności;</p> <p>-możliwość lepszego kierowania karierą zawodową w związku z uzyskaniem powszechnie obowiązującego stwierdzenia kwalifikacji do wykonywania</p>

			<p>czynności w kierownictwie lub w dozorcze ruchu zakładu górniczego lub zakładu w formie świadectwa organu nadzoru górniczego;</p> <p>- obowiązek uzyskania stwierdzenia posiadania kwalifikacji określonych w P.g.g. przez osoby wykonujące czynności powierzone im na podstawie art. 58 ust. 7 pkt 1 P.g.g. (dla osób wykonujących czynności wskazane w art. 53 ust. 2 P.g.g. określono kilkuletni okres przejściowy);</p> <p>Ułatwienia</p> <p>- znaczące ułatwienie zmiany pracy na inny zakład górniczy prowadzący podobną działalność, bez konieczności ponownej weryfikacji posiadanych kwalifikacji.</p>
Jednostki prowadzące szkolenia specjalistyczne.	Liczba zmienna (od kilkunastu do kilkudziesięciu)	Dane publicznie dostępne	Obowiązek - uzyskania decyzji właściwego organu nadzoru górniczego stwierdzającej posiadanie kadry i środków umożliwiających szkolenie.
Pracownicy MI wykonujący zadania związane z nadzorem nad państwową służbą hydrogeologiczną	2	Dane MI	Przeniesienie z MI do MKiŚ zgodnie z nowymi kompetencjami

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został 25 października 2021 r.:

1. Zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz.U. z 2017 r. poz. 248 z późn. zm.);
2. Skierowany do zaopiniowania przez:
 - a) Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. *o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej* (Dz.U. z 2005 r., nr 90, poz. 759),
 - b) Radę Dialogu Społecznego zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. *o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego* (Dz.U. z 2018 r. poz. 2232 z późn. zm.),
 - c) Wojewodów,
 - d) Marszałków Województw,
 - e) Unię Metropolii Polskich,
 - f) Unię Miasteczek Polskich,
 - g) Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
 - h) Związek Miast Polskich,
 - i) Związek Powiatów Polskich,
 - j) Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
 - k) Wyższy Urząd Górniczy,
 - l) Instytut Nafty i Gazu,
 - m) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
 - n) Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
 - o) Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami,
 - p) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
 - q) Młodzieżowa Rada Klimatyczna,
 - r) Narodowe Centrum Badań Jądrowych,
 - s) Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
3. Przekazany do zaopiniowania w trybie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. *o organizacjach pracodawców* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1809) do następujących podmiotów:
 - a) Konfederacja „Lewiatan”
 - b) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

- c) Związek Pracodawców Business Centre Club
 - d) Związek Rzemiosła Polskiego
 - e) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
 - f) Federacja Przedsiębiorców Polskich
4. Przekazany do zaopiniowania w trybie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. *o związkach zawodowych* (Dz.U. z 2019 r., poz. 263 z późn. zm.) do następujących reprezentatywnych organizacji związkowych:
- a) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”
 - b) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
 - c) Forum Związków Zawodowych
5. Przekazany do zaopiniowania do Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców zgodnie z art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców* (Dz.U. z 2018 r. poz. 648).

Niezależnie od powyższego projekt został w dniu 25 października 2021 r. wysłany do konsultacji (z terminem 21 dni na zgłaszanie uwag) do następujących podmiotów:

- 1) ALGEO Sp. z o.o.
- 2) Cetus Energetyka Gazowa Sp. z o.o.
- 3) EKO-PLUS Sp. z o.o.
- 4) GAS STORAGE POLAND Sp. z o.o.
- 5) GAZKOP – 1 Sp. z o.o.
- 6) GEOTERMIA PYRZYCE Sp. z o.o.
- 7) Główny Instytut Górnictwa
- 8) Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa
- 9) Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” S.A.
- 10) INOWROCLAWSKIE KOPALNIE SOLI SOLINO S.A.
- 11) Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.
- 12) KARBONIA S.A.
- 13) KGHM Polska Miedź S.A.
- 14) Kopalnia Soli Kłodawa S.A.
- 15) Nowy Łąd S.A.
- 16) KOPALNIA GIPSU LESZCZE S.A.
- 17) Kopalnia Soli „Bochnia” Sp. z o.o.
- 18) Kopalnia Soli „Wieliczka” S.A.
- 19) Kopalnia Węgla Brunatnego „Sieniawa” Sp. z o.o.
- 20) Krajowy Związek Pracodawców Branży Geologicznej
- 21) LOTOS PETROBALTIC S.A.
- 22) Lubelski Węgiel Bogdanka S.A.
- 23) Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.
- 24) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. w likwidacji
- 25) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.
- 26) PEC GEOTERMIA PODHALAŃSKA S.A.
- 27) Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia Sp. z o.o.
- 28) PGE GÓRNICTWO I ENERGETYKA KONWENCJONALNA S.A.
- 29) Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.
- 30) Termospec Sp. z o.o.
- 31) PKN Orlen S.A.
- 32) Grupa LOTOS S.A.
- 33) Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.
- 34) SAINT – GOBAIN CONSTRUCTION PRODUCTS POLSKA Sp. z o.o.
- 35) Zakład Górniczy Siltech Sp. z o.o.
- 36) Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.
- 37) Stowarzyszenie Kopalń Odkrywkowych
- 38) Polski Związek Producentów Kruszyw
- 39) Polski Związek Pracodawców Przemysłu Wydobywczego
- 40) Tauron Wydobycie S.A.
- 41) B8 Sp. z o.o. BALTIC Sp. k.a.
- 42) Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy spółka komandytowa
- 43) Central European Petroleum Ltd. Sp. z o.o. Oddział w Polsce
- 44) Energia Karpaty Zachodnie Sp. z o.o. Sp. k.
- 45) Energia Zachód Sp. z o.o.
- 46) Gora Energy Sp. z o.o.
- 47) GAZKOP-WILCHWY Sp. z o.o.
- 48) Liesa Energy Sp. z o.o.
- 49) MILEX Sp. z o.o.
- 50) Orlen Upstream Sp. z o.o.

- 51) PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A.
- 52) Rawicz Energy Sp. z o.o.
- 53) Baltic Shale Sp. z o.o.
- 54) Zakład Projektowania i Usług Technicznych A. i M. Brzozowscy Sp.J.
- 55) ZOK Sp. z o.o.
- 56) Zakład Odmetanowania Kopalń „ZOK II” Sp. z o.o.
- 57) Sekcja Krajowa Geologiczno-Wiertnicza NSZZ „Solidarność”
- 58) Rathdowney Polska Sp. z o.o.
- 59) Zielona Góra Copper Sp. z o.o.
- 60) Kompania Górnicza Amarante Sp. z o.o.
- 61) Morskie Kruszywa Naturalne Sp. z o.o.
- 62) BALTEX - Zatoka Sp. z o.o.
- 63) BALTEX – Górnictwo Morskie Sp. z o.o.
- 64) Polska Siarka Sp. z o.o.
- 65) Nexano Minerals Sp. z o.o.
- 66) Geograph Polska Sp. z o.o.
- 67) Brzezinka Sp. z o.o. SKA
- 68) Uzdrowisko Kopalnia Soli Bochnia Sp. z o.o.
- 69) UZDROWISKO BUSKO-ZDRÓJ S.A.
- 70) UZDROWISKO CIEPLICE POLSKA GRUPA UZDROWISK
- 71) UZDROWISKO HORYNIEC Sp. z o.o.
- 72) UZDROWISKO IWONICZ S.A.
- 73) UZDROWISKO ŁĄDEK-DŁUGOPOLE S.A.
- 74) UZDROWISKO RYMANÓW S.A.
- 75) Węglkokoks Kraj Sp. z o.o.
- 76) ZAKŁAD PRZERÓBKI SOLANEK JODOWO-BROMOWYCH SALCO SP.J.
- 77) Zakłady Górniczno-Hutnicze Bolesław S.A.
- 78) Związek Pracodawców Polska Miedź
- 79) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości
- 80) Polska Unia Właścicieli Nieruchomości
- 81) Federacja Porozumienie Polskiego Rynku Nieruchomości
- 82) Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości
- 83) Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Gmin
- 84) Krajowe Stowarzyszenie Poszkodowanych Działalnością Geologiczno-Górnictw
- 85) Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa
- 86) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowego
- 87) Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN
- 88) Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego S.A.
- 89) Akademia Górniczno - Hutnicza
- 90) Synthos Green Energy S.A
- 91) Polska Fundacja im. Roberta Schumana
- 92) Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu
- 93) PEJ sp. z o.o.

Planowany czas na przeprowadzenie konsultacji publicznych wynosił 21 dni.

Informacja o konsultacjach publicznych zostanie opublikowana na stronie internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska, w zakładce „Konsultacje publiczne”. Wyniki przeprowadzonych konsultacji zostaną dodatkowo streszczone w zamieszczonym na stronie RCL Raporcie z konsultacji.

Projekt nie będzie podlegał opiniowaniu, konsultacjom ani uzgodnieniom z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	-	-	3,373	3,308	3,308	3,308	5,020	5,020	64,115	64,115	64,115	215,682
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	0,620	0,620	5,920	5,920	5,920	19,000
JST	-	-	3,373	3,308	3,308	3,308	3,960	3,960	36,240	36,240	36,240	129,943
pozostałe jednostki (NFOŚiGW)	-	-	-	-	-	-	0,437	0,437	21,955	21,955	21,955	66,739

Wydatki ogółem	-	0,694	9,627	18,251	18,200	18,200	18,200	18,200	18,376	18,200	18,200	156,148
budżet państwa	-	0,660	5,060	13,880	13,880	13,880	13,880	13,880	13,880	13,880	13,880	116,764
JST	-	0,034	3,729	3,537	3,486	3,486	3,486	3,486	3,486	3,486	3,486	31,702
pozostałe jednostki (NFOŚiGW)	-	-	0,834	0,834	0,834	0,834	0,834	0,834	1,010	0,834	0,834	7,682
Saldo ogółem	-	-0,694	-6,254	-14,943	-14,892	-14,892	-13,180	-13,180	45,739	45,915	45,915	59,534
budżet państwa	-	-0,660	-13,880	-13,880	-13,880	-13,260	-13,260	-13,260	-7,960	-7,960	-7,960	-97,764
JST	-	-0,034	-0,356	-0,229	-0,178	-0,178	0,477	0,477	32,754	32,754	32,754	98,241
pozostałe jednostki NFOŚiGW	-	-	-0,834	-0,834	-0,834	-0,834	-0,397	-0,397	20,945	21,121	21,121	59,057
Źródła finansowania	<p>Budżet państwa - cz. Geologia, która zostanie wyodrębniona z cz. 41 – Środowisko (finansowanie wynagrodzeń w administracji publicznej); cz. 85 - Wojewodowie (finansowanie zadań marszałków i starostów); Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; budżet gminy.</p> <p>Regulacja spowoduje skutki finansowe dla jednostek sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa, polegających na zwiększeniu wydatków w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów. Maksymalne limity dla wydatków budżetu państwa zostały określone w projektowanych art. 25, 65 i 66 projektu ustawy.</p>											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Tabela pkt 6 przedstawia następujące <u>dochody</u>:</p> <p>1) Dochody budżetu państwa:</p> <p>a) <u>Wynagrodzenie z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego (podziemne składowanie CO₂)</u></p> <p>Projektodawca szacuje, że zmiany mogą przynieść dochody w wysokości 15,9 mln (0-10 rok), tj. 5,3 mln rocznie, przy czym pierwsze dochody w 8. roku obowiązywania ustawy.</p> <p>Szacując wpływy budżetu państwa z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego dla działalności w zakresie podziemnego składowania CO₂ przyjęto jako podstawę wyliczenia wynagrodzenia Skarbu Państwa stawkę 1,00 zł za tonę składowanego CO₂ oraz potencjalną ilość składowanego CO₂ – 265 000 000,00 ton (w oparciu o dane z opracowania PIG-PIB Zadanie KAPSCO₂: monitorowanie statusu projektów CCS, 2021 r.);</p> <p>Przy wyliczeniu planowanego dochodu budżetu państwa z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego dla działalności w zakresie podziemnego składowania CO₂ posiłkowano się obowiązującymi od 1.01.2016 r., ustalonymi przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>Zasadami ustalania wynagrodzenia z tytułu użytkowania górniczego dotyczącymi wynagrodzenia z tytułu podziemnego składowania odpadów</i>. (https://bip.mos.gov.pl/koncesje-geologiczne/zasady-ustalania-wynagrodzenia-z-tytułu-użytkowania-gorniczego/).</p> <p>Wynagrodzenie takie jest płatne co roku i stanowi udział procentowy wyliczonej wartości części górotworu przeznaczonej do podziemnego składowania odpadów. Wartość części górotworu przeznaczonej do podziemnego składowania wyliczono według wzoru:</p> $W = Q * c,$ <p>gdzie</p> <p>W – oznacza wartość części górotworu przeznaczonej do podziemnego składowania, Q – pojemność czynną przeznaczoną do podziemnego składowania wyrażoną w tonach, c – cenę jednostkową.</p> <p>W przypadku podziemnego składowania dwutlenku węgla przyjęto wysokość rocznego wynagrodzenia za ustanowienie użytkowania górniczego stanowiącą 2% wyliczonej zgodnie z powyższym wzorem wartości części górotworu przeznaczonej do podziemnego składowania.</p> <p>b) <u>Wynagrodzenie z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego (podziemne bezbiornikowe magazynowanie wodoru)</u></p> <p>Projektodawca szacuje, że zmiany mogą przynieść dochody w wysokości 3,1 mln (0-10 rok), tj. ok. 0,62 mln rocznie, przy czym pierwsze dochody w 6. roku obowiązywania ustawy.</p>											

Szacując wpływy budżetu państwa z tytułu **ustanowienia użytkowania górniczego dla działalności w zakresie podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru**, przyjęto założenie, że zmiana przepisów prawa (zachęty) oraz perspektywa transformacji energetycznej (wodór jest traktowany jako paliwo przyszłości), spowoduje zainteresowanie działalnością, która dotychczas nie była prowadzona. Szacunki oparto na założeniach: - stawka 5 zł za tys. m³ zmagazynowanego wodoru oraz potencjalną objętość magazynowanego wodoru – 1 237 200 tys. m³, ustaloną na podstawie danych dotyczących objętości magazynów gazu ziemnego, które mogą zostać przekształcone w magazyny wodoru (źródło: informacje własne organu).

Przy wyliczeniu planowanego dochodu budżetu państwa z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego dla działalności w zakresie podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru posiłkowano się obowiązującymi Zasadami ustalania wynagrodzenia z tytułu użytkowania górniczego dotyczącymi wynagrodzenia z tytułu podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji. Wynagrodzenie takie jest płatne co roku i stanowi udział procentowy wyliczonej wartości części górotworu przeznaczonej na magazyn. Wartość części górotworu przeznaczonej na magazyn wyliczono według wzoru:

$W = Q * c$, gdzie

W – oznacza wartość części górotworu przeznaczonej na magazyn,

Q – pojemność czynną przeznaczoną do magazynowania wyrażoną w tys. m³

c – cenę jednostkową.

W przypadku magazynowania wodoru przyjęto wysokość rocznego wynagrodzenia za ustanowienie użytkowania górniczego stanowiącą 15% wyliczonej zgodnie z powyższym wzorem wartości części górotworu przeznaczonej na magazyn, analogicznie do wynagrodzenia przyjętego dla magazynowania gazu ziemnego. Przyjęto również, że z uwagi na złożoność i czasochłonność całego procesu inwestycyjnego dochód z tytułu ustanowienia może pojawić się dopiero w **6. roku** od dnia wejścia w życie ustawy. Spodziewany dochód w przypadku działalności polegającej na podziemnym bezzbiornikowym magazynowaniu wodoru jest planowany wcześniej niż w przypadku podziemnego składowania dwutlenku węgla, gdyż w przypadku magazynowania wodoru przestrzenie górotworu, które miałyby być przeznaczone na podziemne bezzbiornikowe magazyny zostały już wstępnie zidentyfikowane.

2) Dochody jednostek samorządu terytorialnego (JST):

GMINY

Oplaty, o których mowa w Dziale VII P.g.g., za podziemne składowanie dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru

W tabeli założono osiągnięcie przez gminy dochodów w wysokości **100,106 mln** zł (0-10), tj. 0,655 mln zł w 6. i 7. roku obowiązywania ustawy, a następnie – od 8. roku - **32,932 mln** zł rocznie, które będą stanowiły opłaty za podziemne składowanie CO₂ oraz za magazynowanie wodoru.

Szacując wpływy JST (gmin) i NFOŚiGW z tytułu **opłat za podziemne składowanie CO₂ (Dział VII P.g.g.)**, przyjęto jako podstawę wyliczenia opłaty należnej tym podmiotom stawkę 6,09 zł za tonę składowanego CO₂ oraz potencjalną ilość składowanego CO₂ – 265 000 000,00 ton, w oparciu o źródło wskazane powyżej – ad 1a).

Szacowana wysokość dochodu jednostek samorządu terytorialnego oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z tytułu opłat za podziemne składowanie dwutlenku węgla, została wyliczona na podstawie art. 135 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 141 ust. 1 P.g.g.

Przyjęto również, że z uwagi na złożoność i czasochłonność całego procesu inwestycyjnego dochód z tytułu udzielenia koncesji na podziemne składowanie dwutlenku węgla może pojawić się dopiero w **8. roku** od dnia wejścia w życie ustawy.

Szacując wpływy JST (gmin) i NFOŚiGW z tytułu **podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru**, przyjęto jako podstawę wyliczenia opłaty należnej tym podmiotom stawkę 2,1 zł za tys. m³ zmagazynowanego wodoru oraz potencjalną objętość magazynowanego corocznie wodoru – 520 000 tys. m³. Szacunkowa objętość corocznie magazynowanego wodoru została ustalona na podstawie danych własnych projektodawcy, zgromadzonych w latach 2017-2021, dotyczących średniorocznych objętości gazu ziemnego, magazynowanego w tych latach w podziemnych bezzbiornikowych magazynach.

Przyjęto, że proces inwestycyjny w przypadku podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru będzie szybszy niż w przypadku podziemnego składowania CO₂, gdyż istnieją już przestrzenie magazynowe, które mogą być wykorzystane do magazynowania wodoru. W związku z powyższym założono, że dochód z tytułu podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru może pojawić się już w **6. roku** od dnia wejścia w życie ustawy.

Oplaty, o których mowa w dziale VII, stanowią w 60% dochód gmin, a w 40% dochód NFOŚiGW.

3. Dochody pozostałych jednostek - NFOŚiGW

Opłaty, o których mowa w Dziale VII P.g.g.

Założenia wskazane w pkt 2) dotyczącym dochodów gmin stanowiły podstawę do wyliczenia dochodów NFOŚiGW, przy uwzględnieniu, że podmiot ten otrzymuje 40% dochodów z tytułu opłat za składowanie CO₂, co dało kwotę **64,554 mln** zł (0-10), tj. **21,518 mln** zł rocznie, począwszy od 8. roku obowiązywania ustawy.

Analogicznie, w odniesieniu do podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru dochody NFOŚiGW, począwszy od 6. roku obowiązywania ustawy, zostały przewidziane w wysokości 40% planowanych dochodów z tytułu opłat za podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru – **2,185 mln** zł (0-10), to jest **0,437 mln** zł rocznie.

Tabela pkt 6 przedstawia następujące wydatki:

1) Wydatki budżetu państwa:

- a) **utworzenie 12 etatów w ministerstwie**, które będzie realizowało nowe zadania GGK oraz obsługiwały dział geologia, z zastrzeżeniem że koszt ich utworzenia zostanie w całości pokryty ze środków, które są obecnie w cz. Środowisko, a zostaną przeniesione do cz. „Geologia”.

Szacując koszty utworzenia i wyposażenia etatów w ministerstwie przyjęto następujące założenia:

- wejście w życie ustawy 01.09.2022 r.
- wynagrodzenie dla nowozatrudnionego wyniesie do 8 000 zł brutto (źródło własne MKiŚ);
- uwzględniono koszty pochodne wynagrodzeń składające się z planowanych składek na ubezpieczenie społeczne w części płaconej przez pracodawcę (16,24%), składki na Fundusz Pracy (2,45%), wydatki na PPK (1,5%);
- uwzględniono odpisy na ZFŚS w wysokości 1662,97zł rocznie, począwszy od 2. roku obowiązywania ustawy;
- uwzględniono dodatkowe wynagrodzenie roczne (DWR) wraz z pochodnymi, płatne od 3. roku obowiązywania ustawy (w 2. roku obowiązywania ustawy pracownicy nie nabędą jeszcze prawa do DWR);
- uwzględniono koszty utworzenia i wyposażenia stanowiska pracy w wysokości 10 000zł dla jednego stanowiska (dane własne MKiŚ).

Przypisanie etatów do zadań:

- 8 etatów będą stanowiły etaty utworzone w komórkach organizacyjnych realizujących nowe zadania Głównego Geologa Kraju, wynikające z nowelizacji,
- 3 etaty utworzone zostaną w komórkach obsługowych urzędu;
- 1 etat w komórce, której powierzono zostanie zadania związane z nadzorem nad Głównym Geologiem Kraju.

Na finansowanie nowych etatów w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw geologii zostaną, w miarę możliwości, zabezpieczone środki w ramach limitu wynagrodzeń Ministerstwa Klimatu i Środowiska cz. 41 – Środowisko (docelowo cz. - Geologia). Koszty zatrudnienia nowych pracowników mogą zostać poniesione pod warunkiem dostępności środków w ramach przyznanych limitów.

Uzasadnienie dla utworzenia 12 etatów w MKiŚ

Projektowana ustawa przewiduje powierzenie GGK dodatkowych, ważnych zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa surowcowego kraju oraz prowadzeniem postępowań administracyjnych powiązanych bezpośrednio z potrzebami transformacji energetycznej kraju. Należy podkreślić, że postępowania te będą miały charakter złożony, często precedensowy, będą dotyczyły działalności nowatorskich, tj. będą wymagały specjalistycznej wiedzy oraz szybkiego, sprawnego procedowania. Ich ważnym elementem będzie przeprowadzenie dogłębnej analizy w celu zapewnienia bezpiecznego prowadzenia działalności (dla ludzi oraz dla środowiska). Dodatkowo z uwagi na strategiczny charakter inwestycji, np. w zakresie energetyki jądrowej, organ zobowiązany będzie do przeprowadzenia postępowania w określonym w ustawie terminie.

Wymaga to utworzenia 1 etatu do obsługi nadzoru nad GGK, 3 etatów do obsługi działu/ części budżetowej „Geologia” (obsługa budżetowa, finansowa oraz prawna) oraz 8 etatów do obsługi merytorycznej GGK jako centralnego organu administracji rządowej, na następujące zadania:

- współdziałanie w procesie planowania przestrzennego;
- postępowania w sprawie uznania złoża kopaliny za złożo strategiczne;
- postępowania związanych z „energetyką jądrową”,
- postępowania związane z bezzbiornikowym podziemnym składowaniem wodoru, rozpoznaniem

kompleksu podziemnego składowania CO₂ oraz składowaniem CO₂.

W odniesieniu do zadań związanych z **ochroną złóż kopalin w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego** należy wskazać, że na przestrzeni lat 2016-2020, na podstawie art. 11 i art. 17 u.p.z.p, do ministra, wpłynęło 9 170 wniosków o zaopiniowanie projektów Studium i planów miejscowych oraz ich zmian.

W odniesieniu do 827 z 9 170 wniosków wydano negatywnie zaopiniowano projekty. W przypadku ok 25 - 33 % spraw zakończonych wydaniem tych opinii do ministerstwa wpłynęły poprawione i uzupełnione wnioski o zaopiniowanie.

Zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 5 w związku z art. 64 ust. 1 u.p.z.p. decyzję o warunkach zabudowy wydaje się - w odniesieniu do udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych - po uzgodnieniu z właściwym OAG dokonywanym w trybie art. 106 k.p.a. W zakresie spraw zakończonych odmową uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy minister rozpatruje pow. 90 % ogólnej liczby wniosków o ponowne rozpatrzenie.

W związku z planowanym wprowadzeniem do u.p.z.p. procedury uzgadniania z ministrem (w miejsce dotychczasowego niewiążącego opiniowania) studium, planu miejscowego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa przewiduje się zwiększenie liczby ww. postępowań a co za tym idzie liczby etatów administracji publicznej o 1-2 etaty zajmujące się prowadzeniem odwoławczych postępowań administracyjnych w tym zakresie. Z dotychczasowej praktyki wynika, że roczna liczba opiniowanych ww. dokumentów planistycznych wynosi ok. 1 500 (analizy własne). Szacuje się, że czas 1 postępowania dotyczącego ich uzgadniania wyniesie około 2-4 rg., co w skali roku wymaga 3 000-6 000 rg. Przyjmując, że wymiar czasu w 1 roku wyniesie około 1 800 rg., do realizacji postępowań uzgadniających potrzebne będą 2 nowe etaty w urzędzie obsługującym Głównego Geologa Kraju. Projekt ustawy przewiduje również wydawanie przez ministra właściwego ds. geologii opinii w przypadku inwestycji realizowanych na podstawie tzw. „specustaw”, jest to zadanie nowe.

Dodatkowo w związku z projektowanym prowadzeniem nowego rodzaju postępowania administracyjnego kończącego się wydaniem decyzji w **sprawie uznania złoża kopaliny za złożo strategiczne** przewiduje się, że w skali roku powyższy koszt pracodawcy ulegnie zwiększeniu w związku z zapotrzebowaniem na 1 etat do obsługi tych postępowań w urzędzie obsługującym ministra właściwego ds. geologii. Przyjęto, że rocznie może być prowadzone około 60 takich postępowań, wobec czego szacuje się, że w skali 1 miesiąca pracownik będzie prowadził ok. 5 postępowań wymagających analiz własnych, jak i kontaktów zewnętrznych (przedsiębiorcy, komisje doradcze, instytucje współdziałające). W niektórych przypadkach wymagane będzie prowadzenie tych spraw na etapie sądownoadministracyjnym. Przedmiotowe postępowania często stanowią sprawy złożone.

Zgodnie z założeniami PEP2040 **energia jądrowa** oraz **wodór** mają zastąpić dominujące dziś w polskim miksie energetycznych paliwa kopalne. Podziemne składowanie dwutlenku węgla ma służyć redukcji jego emisji i wspierać dążenia do neutralności klimatycznej, poprzez osiągnięcie celów redukcyjnych i rozliczanie uprawnień do emisji dwutlenku węgla (EU ETS). Działania przypisane ministrowi właściwemu ds. geologii będą wspierały realizację ww. działań na wczesnym etapie inwestycyjnym.

Kierunek rozwoju energetyki jądrowej uwzględnia zarówno duże, jak i małe reaktory jądrowe. Każda inwestycja poprzedzana będzie rozpoznaniem warunków hydrogeologicznych, jak i warunków geologiczno-inżynierskich dla celów posadowienia obiektów. Niezbędne będzie zatem prowadzenie dodatkowych postępowań administracyjnych związanych z: zatwierdzeniem projektów robót geologicznych na rozpoznanie warunków hydrogeologicznych, zatwierdzeniem projektów robót geologicznych na rozpoznanie warunków geologiczno-inżynierskich, zatwierdzeniem dokumentacji hydrogeologicznych oraz zatwierdzeniem dokumentacji geologiczno-inżynierskich. Z rozwojem elektrowni jądrowych wiąże się potrzeba zwiększenia liczby składowisk dla odpadów radioaktywnych, w następstwie czego zwiększy się liczba postępowań związanych z: zatwierdzeniem projektów robót geologicznych, zatwierdzeniem dokumentacji geologicznych, wydaniem koncesji na prowadzenie ww. działalności oraz sprawowaniem nadzoru nad prawidłową realizacją obowiązków koncesyjnych.

Analogiczne zwiększenie liczby postępowań dotyczy pozostałych rodzajów działalności. **Podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru** wymagać będzie rozpoznania i udokumentowania budowy geologicznej górotworu na podstawie decyzji Głównego Geologa Kraju, w tym: warunków hydrogeologicznych, geologiczno-inżynierskich, a także uzyskania koncesji na prowadzenie ww. działalności.

Podziemne składowanie CO₂ także wymagać będzie rozpoznania i udokumentowania budowy geologicznej górotworu na podstawie decyzji Głównego Geologa Kraju, w tym: warunków hydrogeologicznych, geologiczno-inżynierskich, a także uzyskania koncesji na prowadzenie ww. działalności w postępowaniu administracyjnym z udziałem Komisji Europejskiej.

Przyjęto, że zatrudnienie 4-5 pracowników umożliwi sprawnego przeprowadzenia postępowań - rozpatrzenie rocznie łącznie ok. 90 wniosków o zatwierdzenie projektów robót geologicznych, dokumentacji geologicznych oraz udzielenia/zmiany koncesji na podziemne magazynowanie wodoru lub podziemne składowanie dwutlenku węgla (z udziałem Komisji Europejskiej). Osoby zatrudnione na nowoutworzonych

etatach obsługiwać będą także monitoring zobowiązań koncesyjnych oraz należnych opłat.

Należy podkreślić, że w ramach ww. zatrudnieni pracownicy obsługujący zadania merytoryczne będą realizowali również inne zadania bezpośrednio powiązane, w tym przeprowadzane kontrole, audyty, udostępnienie informacji o środowisku, udostępnienie informacji publicznej, interpelacje i zapytanie poselskie, opiniowanie legislacji zewnętrznej oraz prowadzenie postępowań legislacyjnych związanych z realizowanymi zadaniami.

W związku z wydzieleniem nowego centralnego organu administracji rządowej konieczne było uregulowanie kwestii **nadzoru nad Głównym Geologiem Kraju**. Nadzór powierzono ministrowi właściwemu do spraw geologii, co wynika z tego, że GGK będzie sekretarzem stanu/ podsekretarzem stanu, z czego już będzie podlegała podległość służbowa, ponadto uznano, że z uwagi odpowiedzialność ministra właściwego do spraw geologii za realizację zadań przypisanych do działu „Geologia” powinien mieć on możliwość kontrolowania działań organu, który będzie realizował część tych zadań. Zaprojektowane rozwiązanie wymaga utworzenia dodatkowego 1 etatu w komórce innej niż realizującej zadania GGK oraz powierzenia jej zadań związanych m.in. z przyjmowaniem, w tym analizą sprawozdań rocznych GGK, kontrolę wykonywania zadań związanych z nadzorem nad PSG i KAPS, kontrolą rozpatrywania skarg i wniosków składanych na podstawie K.p.a.

W odniesieniu do **3 etatów obsługujących** należy wskazać, że wyodrębnienie działu „Geologia” spowoduje zwiększenie obowiązków związanych z obsługą tej części budżetowej, w tym obowiązków sprawozdawczych oraz rozliczeniowych.

- b) utworzenie 3 etatów w organach nadzoru górniczego,** w ramach którego będą realizowane nowe zadania wynikające z projektowanej ustawy w ramach postępowania o zatwierdzenie planu ruchu zakładu górniczego (analiza, czy podmiot spełnia przesłankę posiadania tytułu prawnego do nieruchomości, której dotyczy plan ruchu).

Szacując koszty utworzenia i wyposażenia etatów w ministerstwie przyjęto następujące założenia:

- wejście w życie ustawy 01.09.2022 r.
- wynagrodzenie dla nowozatrudnionego wyniesie do 6 500 zł brutto (na podstawie pisma WUG do MKiŚ z dnia 11.02.2021 r., w którym podano średnie miesięczne wynagrodzenie pracownika merytorycznego w 2020 r.);
- uwzględniono koszty pochodne wynagrodzeń składające się z planowanych składek na ubezpieczenie społeczne w części płaconej przez pracodawcę (16,24%), składki na Fundusz Pracy (2,45%), wydatki na PPK (1,5%);
- uwzględniono odpisy na ZFŚS w wysokości 1662,97zł rocznie, począwszy od 2. roku obowiązywania ustawy;
- uwzględniono dodatkowe wynagrodzenie roczne (DWR) wraz z pochodnymi, płatne od 3. roku obowiązywania ustawy (w 2. roku obowiązywania ustawy pracownicy nie nabędą jeszcze prawa do DWR);
- uwzględniono koszty utworzenia i wyposażenia stanowiska pracy w wysokości 10 000zł dla jednego stanowiska (dane własne MKiŚ).

- c) Dotacja w cz. 85 Województwa na utworzenie 32 etatów w urzędach marszałkowskich**

W związku z powierzeniem marszałkowi województwa nowych zadań, dla których konieczne będzie utworzenie do 32 nowych etatów w urzędach marszałkowskich, konieczne jest zapewnienie środków w ramach cz. 85 Województwa (dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa), z której zostaną udzielone dotacje na utworzenie etatów oraz wyposażenie stanowisk pracy w urzędach marszałkowskich. Szacuje się, że koszt ten wyniesie 29,837 mln (0-10 rok).

Szacując koszty utworzenia i wyposażenia **32 etatów w urzędach marszałkowskich** przyjęto następujące założenia:

- wejście w życie przepisów, które spowodują zwiększenie liczby zadań znajdujących się we właściwości marszałka województwa nastąpi z dniem 01.01.2023 r. (konsekwencje finansowe od 2. roku obowiązywania ustawy);
- średnie wynagrodzenie dla nowozatrudnionego pracownika będzie wynosiło 6 500 zł brutto;
- uwzględniono koszty pochodne wynagrodzeń składające się ze planowanych składek na ubezpieczenie społeczne w części płaconej przez pracodawcę (16,24%), składki na Fundusz Pracy (2,45%), wydatki na PPK (1,5%),
- uwzględniono odpisy na ZFŚS w wysokości 1662,97zł rocznie, od 2. roku obowiązywania ustawy
- uwzględniono dodatkowe wynagrodzenie roczne (DWR) wraz z pochodnymi, płatne od 3. roku obowiązywania ustawy;

- koszty utworzenia i wyposażenia stanowiska pracy w wysokości 10 000 zł dla jednego stanowiska (dane własne MKiŚ);.

W regule wydatkowej (art. 65 projektu ustawy) uwzględniono koszty utworzenia oraz wyposażenia 32 dodatkowych etatów w urzędach marszałkowskich.

Uzasadnienie dla utworzenia 32 etatów w urzędach marszałkowskich

Utworzenie dodatkowych etatów w urzędach marszałkowskich związane jest z projektowaną zmianą kompetencji organów administracji geologicznej polegającą na przeniesieniu do marszałków województw spraw związanych z projektami robót geologicznych (PRG):

- w celu wykorzystania ciepła Ziemi,
- dot. wykonywania wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę w obszarach górniczych utworzonych w celu wydobywania wód leczniczych lub solanek,
- obejmujących rekonstrukcję zlikwidowanego otworu wiertniczego w celu wykorzystania ciepła Ziemi (nowy rodzaj opracowania, wprowadzany w celu umożliwienia wykorzystania istniejących otworów wiertniczych, ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko oraz obniżenia kosztów wykorzystania ciepła Ziemi, co będzie jednym z filarów transformacji energetycznej).

W przypadku projektowanej możliwości wykonania rekonstrukcji zlikwidowanych otworów wiertniczych i przystosowania ich w celu wykorzystania ciepła Ziemi niezbędne będzie sporządzenie PGR na wykonanie rekonstrukcji otworu wiertniczego, który będzie podlegał zatwierdzeniu przez marszałka województwa. Rekonstrukcja w celu wykorzystania ciepła Ziemi otworów wiertniczych pierwotnie wykonanych w celu poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania węglowodorów, zatwierdzenie przez marszałka projektu robót geologicznych będą wymagać uzgodnienia z Głównym Geologiem Kraju. Biorąc pod uwagę, możliwość ponownego przekazania projektu do uzgodnienia pracownik administracji będzie dokonywał często kilkukrotnej analizy dokumentów i stanowiska organu w tej samej sprawie. Z tego względu w celu zapewnienia sprawnej realizacji ww. dodatkowych zadań niezbędne jest zapewnienie odpowiedniej liczby etatów w urzędach marszałkowskich. Analiza potencjału geotermalnego Polski oraz związanym z nim zainteresowaniem projektami robót geologicznych dotyczących ciepła Ziemi wskazuje, że zjawiska te dotyczą (i należy założyć, że jeśli ten trend się utrzyma to nadal będą dotyczyć) przede wszystkim następujących województw: dolnośląskiego, mazowieckiego, śląskiego, wielkopolskiego, małopolskiego, łódzkiego, pomorskiego, podkarpackiego, oraz zachodniopomorskiego.

Określone art. 156 ust. 3 P.g.g. zadania marszałków województw oraz starostów są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej. Zgodnie z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 547) przekazanie województwu, w drodze ustawy, nowych zadań wymaga zapewnienia koniecznych środków finansowych na realizację, w postaci zwiększenia dochodów. Projektodawca wystąpił do wojewodów z prośbą o przesłanie informacji na temat wysokości i sposobu finansowania zadań przez organy administracji geologicznej szczebla powiatowego. Z uzyskanych informacji wynika, że nie jest możliwe przesunięcie kwoty dotacji z § 211 do § 221, ponieważ 5 wojewodów w ogóle nie przekazuje dotacji powiatom na realizację przedmiotowych zadań, 5 wojewodów nie jest w stanie wyodrębnić kwoty dotacji na realizację zadań z zakresu geologii, ponieważ przekazują łączną kwotę na realizację zadań zleconych zakresu administracji rządowej, zaś w pozostałych przypadkach przekazana kwota dotacji zaspokaja nieznaczną część kosztów, w pismach podano przedział 22-32% kosztów. W związku z tym, że w powiatach pozostaną inne, liczne zadania z zakresu geologii, nie jest możliwe przesunięcie środków, wobec czego środki na utworzenie dodatkowych 32 etatów powinny zostać zabezpieczone w budżecie państwa. Istnieje potrzeba wzmocnienia finansowania urzędów marszałkowskich z rezerwy celowej budżetu państwa, która powinna być na ten cel utworzona. Z uwagi na to, że projektowane zadania będą dotyczyły zadań, które dotychczas nie były realizowane w województwie lub nie były realizowane w ogóle zakłada się przyjęcie następującego podziału 32 etatów, w tym:

- 16 etatów po jednym etacie na każde województwo;

- 16 etatów w podziale na województwa: dolnośląskie - 2 etaty, mazowieckie - 3 etaty, śląskie - 3 etaty, wielkopolskie - 2 etaty, małopolskie - 2 etaty, łódzkie - 1 etat, pomorskie - 1 etat, podkarpackie - 1 etat, zachodniopomorskie - 1 etat.

Podział etatów na poszczególne województwa ustalono na podstawie liczby mieszkańców, przy uwzględnieniu potencjału geotermalnego poszczególnych województw i związanej z nim liczby zadań realizowanych z zakresu ciepła Ziemi. W analizie wykorzystano m.in. materiał opracowany przez PIG-PIB pn. Mapa potencjału geotermalnego Polski z podziałem na województwa w zakresie geotermii średnotemperaturowej. Szacunkowy potencjał geotermii średnotemperaturowej w Polsce w podziale na województwa.

Obecnie realizacja zadań starostów z geologii w 8 z 16 województw jest finansowana w formie dotacji przypisanych do z działu nr 750 Administracja publiczna, w 1 województwie z działu nr 700 Górnictwo i

kopalnictwo, 1 województwie – działu nr 710 Działalność usługowa.

W celu uporządkowania i ujednoczenia kwalifikacji budżetowych dotyczących dotacji przeznaczonych na realizację zadań wynikających z projektowanych przepisów proponuje się powstanie nowego działu kwalifikacji budżetowej „Geologia i bezpieczeństwo surowcowe państwa”.

- d) **przedłużenie obowiązywania zmiana reguły wydatkowej określonej w art. 25 projektu** - w wysokości 69,912 mln (0-10 rok) tj. 8,739 mln zł (rocznie) i będą finansowane z budżetu państwa w ramach limitu wydatków cz. 41 – Środowisko (zgodnie z projektem ustawy wydatki zostaną przeniesione do nowej cz. budżetowej – Geologia).

Zgodnie z art. 50 ust. 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych, trzy lata przed upływem 10 lat budżetowych wykonywania ustawy, Rada Ministrów powinna przedstawić Sejmowi projekt zmian ustawy określającej maksymalny limit wydatków jednostek sektora finansów publicznych na kolejnych 10 lat budżetowych wykonywania ustawy. W związku z tym projektodawca, uznając za zasadne kontynuację zadań organów, wynikających z ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw („Nowelizacja 2014”) przewiduje przedłużenie obowiązywania reguły wydatkowej wprowadzonej w art. 24 Nowelizacji 2014, począwszy od roku 2025 r.

Z ustaleń projektodawcy wynika, że w 2021 r. :

- w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wykorzystanych było 40 etatów (wszystkie przewidziane w Nowelizacji 2014) na realizację nowych zadań i obowiązków, które zostały nałożone na organy, począwszy od 2015 r., w szczególności
 - prowadzenie postępowania kwalifikacyjnego wobec podmiotów zainteresowanych działalnością w zakresie poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż oraz ponownego postępowania kwalifikacyjnego wobec podmiotów już prowadzących tę działalność,
 - prowadzenie wykazu podmiotów kwalifikowanych,
 - nadzór geologiczny, monitoring wykonywania zobowiązań koncesyjnych związanych z poszukiwaniem lub rozpoznawaniem złóż węglowodorów oraz wydobywaniem węglowodorów ze złóż,
 - prowadzenie postępowań przetargowych celu udzielenia koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złoża, a także postępowań w trybie open door dla węglowodorów oraz pozostałych kopalin objętych własnością górnictwem Skarbu Państwa,
 - prowadzenie obsługi administracyjno-prawnej dla działalności związanej z udzielaniem, wygaszaniem, przekształcaniem i przenoszeniem dotychczas obowiązujących oraz nowo udzielanych koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż,
 - prowadzenie postępowań w sprawie zatwierdzenia projektów robót geologicznych i dodatków do projektów robót geologicznych,
 - prowadzenie postępowań w sprawie zatwierdzenia dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów oraz dodatków do tej dokumentacji,
 - prowadzenie postępowań w sprawie wydania decyzji inwestycyjnej umożliwiającej rozpoczęcie wydobywania węglowodorów ze złóż.
- w organach nadzoru górniczego wykorzystanych było 20 etatów (wszystkie przewidziane w Nowelizacji 2014), utworzonych w celu realizacji nowych zadań i obowiązków, które zostały nałożone na te organy, począwszy od 2015 r., w szczególności:
 - ustalanie opłaty podwyższonej za działalność wykonywaną bez koncesji,
 - opiniowanie projektów zagospodarowania złóż,
 - wykonywanie kontroli, z uwzględnieniem szerszego zakresu (wyłączenie cz. ograniczeń wynikających z przepisów dot. prowadzenia działalności gospodarczej).

W związku z tym, że przewiduje się utrzymanie dotychczasowego modelu koncesjonowania, a Minister i organy nadzoru górniczego będą realizować w dalszym ciągu zadania nałożone na organy na mocy Nowelizacji 2014 konieczne jest zapewnienie ich dalszego finansowania oraz przedłużenie obowiązywania reguły wydatkowej.

W art. 23 projektu zaproponowano przedłużenie od 2025 r. finansowanie zadań wynikających z Nowelizacji 2014 r. w wysokości wynikającej z art. 24 Nowelizacji (8 059 008zł rocznie), powiększonej o wskaźnik wzrostu kwoty bazowej, stanowiącej podstawę ustalania wysokości wynagrodzenia w sferze budżetowej, jaki miał miejsce od dnia wejście w życie Nowelizacji 2014 do dnia dzisiejszego, tj. o 8,44% (w 2015 r. kwota bazowa wynosiła 1873,84 zł, a w 2022 r. wynosi 2031,96 zł), wzrost uwzględnia podwyżkę kwoty bazowej w 2019 r. (2,3%) oraz w 2020 r. (6%).

Wydatki zaplanowane w art. 23 projektu ustawy (reguła wydatkowa dla ww. ustawy węglowodorowej na lata 2025-2034) mogą ulec aktualizacji wynikającej ze zmiany przepisów prawa, w szczególności wynikającej z podwyższenia kwoty bazowej, stanowiącej podstawę ustalenia wynagrodzenia w służbie cywilnej.

2) Wydatki JST:

Obciążenia regulacyjne wynikające z pozostałych proponowanych rozwiązań będą dotyczyły w głównej mierze budżetu jednostek samorządu terytorialnego („JST”) tj. województwa i gminy, na terenie których występowanie udokumentowanych złóż kopalin lub kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla generuje **obowiązek ich ujawniania odpowiednio w studium i planach miejscowych oraz wojewódzkich planach zagospodarowania przestrzennego.**

Projektowana regulacja zakłada wydłużenie o 6 miesięcy – do 1 roku terminu na ujawnienie złóż węglowodorów w studium oraz w planie miejscowym. Roczny termin będzie dotyczył ujawnienia złóż strategicznych w dokumentach planistycznych. Nowym obowiązkiem będzie także ujawnienie pozostałych złóż kopalin (niebędących złożami strategicznymi), w terminie 2 lat od zatwierdzenia dokumentacji również w planie miejscowym (o ile taki obowiązuje).

Na potrzeby niniejszej oceny regulacji wykonano analizę kosztów, opartą na danych finansowych wybranej grupy gmin i województw oraz podmiotów gospodarczych, poniesionych przez nie w okresie ostatnich 8 lat. Przy określaniu grupy badawczej gmin wzięto pod uwagę ilość i rodzaj poszczególnych złóż kopalin występujących na ich terenie. W tym celu zwrócono się do 60 gmin i 16 województw o informację na temat wysokości kosztów wynikających z ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w dokumentacjach planistycznych.

Przeprowadzone badanie pokazało, że zdecydowana większość gmin i województw ma problem z określeniem poszczególnych kosztów wynikających z przedmiotowego ujawniania złóż z uwagi na praktyczne wprowadzanie tych zmian w dokumentacji planistycznych równocześnie z innymi zmianami ich treści. Z tego względu nie jest możliwe dokładne określenie kosztów projektowanej regulacji w powyższym zakresie. Ponadto na określenie przyszłych kosztów regulacji w tym zakresie wpływ ma trudna do przewidzenia ilość udokumentowanych w przyszłości złóż.

Niniejsza ocena przedstawia uśrednione szacunkowe koszty jakie mogą powstać w wyniku funkcjonowania projektowanej regulacji dla budżetu JST. Średni wydatek gmin wynikający z opracowań i zmian studium i planów miejscowych wynosi około 52 tys. zł. w ujęciu rocznym. Budżet województw w tym zakresie poniósł średni koszt w wysokości około 254 tys. zł. rocznie. Średni koszt wynikający z zarządzeń zastępczych wydawanych przez wojewodów oscylował w granicach 5,1 tys. zł, co stanowiło dodatkowy koszt budżetu gmin (łącznie wydatek gmin – ok. 57 tys. zł)

W związku z powyższym należy przyjąć, że łączny średni roczny wydatek JST wynosi ok. 57 tys. zł. Powyższe obliczenia odnoszą się łącznie do 93 opracowań planistycznych sporządzonych w okresie 8-letnim. Przyjmując, że w okresie 8 – letnim na 1 rok przypadało średnio około 8 opracowań sporządzonych przez gminy to w okresie pierwszych dwóch lat obowiązywania regulacji zostanie opracowane średnio 16 opracowań (8 opracowań w skali 1 roku, średni koszt 1 z 90 opracowań ok. 5,4 tys. zł). Zakładając równocześnie powstanie analogicznych jak w latach ubiegłych, kosztów zarządzeń zastępczych (5,1 tys. zł/rok) oraz porównywalnych jak w latach poprzednich kosztów ujawniania udokumentowanych złóż przy udziale finansowym przedsiębiorstw (średni koszt 1 z 75 opracowań ok. 6,5 tys. zł, rocznie ok. 9 opracowań) to szacunkowy wydatek roczny budżetu gmin z tego tytułu wyniesie ok. 101,7 tys. zł

W analogicznym okresie budżet województwa może ponieść szacunkowy koszt w wysokości ok. 254 tys. zł.

W kolejnych latach przewiduje się, że koszty te będą ulegać zmniejszeniu z uwagi na partycypację w nich przedsiębiorców oraz malejącą liczbę ujawnianych nowych udokumentowanych złóż strategicznych. W chwili opracowywania projektu brak jest danych, a co za tym idzie możliwości nawet przybliżonego oszacowania kosztów, jakie mogą powstać w trzecim i kolejnych latach obowiązywania regulacji. Przyjęto zatem, że będzie to o połowę niższy koszt niż w dwóch pierwszych latach tj. 50,85 tys. zł dla gmin i 127 tys. zł dla województw.

Zgodnie z projektowaną regulacją w sytuacji nieujawnienia przez zobowiązaną gminę złóż kopalin lub kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla w dokumentach planistycznych i zaniechania lub opóźnienia wydania przez wojewodów zarządzeń zastępczych w tych sprawach, nadal będzie obowiązywać obciążająca budżety województw kara pieniężna w wysokości 1 000 zł za każdy dzień zwłoki. Projektowana regulacja nie przewiduje zwiększenia wysokości tego kosztu, natomiast przewiduje zwiększenie obciążenia finansowego budżetów gmin, w przypadku uchybienia terminowi wprowadzenia do dokumentów planistycznych obszaru udokumentowanego ww. złoża lub kompleksu. Należy zakładać, że prewencyjne oddziaływanie tych sankcji spowoduje, że wszystkie podmioty będą wywiązywały się z nałożonych obowiązków i nie będzie potrzeby wymierzania tego typu kar.

WOJEWÓDZTWA:

a) **Koszty opracowania i zmiany planów zagospodarowania przestrzennego województwa** – w wysokości 1,651 mln (0-10 rok) – wyliczenia powyżej;

b) **Utworzenie 32 etatów w urzędach marszałkowskich**

Projektodawca przyjął, że wydatki województw na utworzenie 32 etatów w urzędach marszałkowskich będą stanowiły równowartość kwoty dotacji udzielonej na ten cel, z budżetu państwa.

Kalkulacja wydatków dla tej poz. pokrywa się z kalkulacją wydatków budżetu państwa dla cz. 85, przeznaczonej na dotację dla marszałków województw. **GMINY: Koszty opracowania i zmiany studium oraz planów miejscowych wynikających z obowiązku ujawnienia udokumentowanych złóż kopalin w celu ochrony** - w wysokości 0,714 mln (0-10 rok) – obliczenia powyżej;

Wydatki pozostałych jednostek (NFOŚiGW)

Wydatki na finansowanie zadań realizowanych przez PIG-PIB związanych z podziemnym składowaniem CO₂ w wysokości w wysokości 8,516 mln zł (0-10 rok).

Z uwagi na konieczność kontynuacji realizacji zadań Krajowego Administratora Podziemnych Składowisk Dwutlenku Węgla (KAPS CO₂), oraz z uwagi na zapewnienie finansowania jedynie do roku 2022, w projekcie ustawy przewidziano, że na realizację przedmiotowych zadań z NFOŚiGW zabezpieczone będą środki w wysokości 0,834 mln rocznie, z wyjątkiem roku 2029 – 1,01 mln zł (8. rok obowiązywania ustawy), kiedy to powinna pierwsze podmioty gospodarcze rozpocząć działalność w tym obszarze. Łączny koszt wyniesie 8,516 mln zł.

W przypadku zmiany przepisów dotyczących podziemnego składowania dwutlenku węgla zasadnicze wydatki związane z wejściem w życie tych przepisów będą związane z zapewnieniem funkcjonowania KAPS CO₂, który będzie finansowany przez NFOŚiGW.

W odniesieniu do wpływu na sektor finansów publicznych regulacji dotyczących podziemnego składowania dwutlenku węgla, szacując koszt funkcjonowania KAPS CO₂, będący wydatkiem NFOŚiGW, oparto się na kosztach funkcjonowania tego podmiotu przewidzianych na lata 2013-2022 w regule wydatkowej zawartej w art. 16 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1238 i z 2015 r. poz. 1505), dokonując waloryzacji przewidzianych w tej ustawie wydatków o wskaźnik inflacji za lata 2013-2021 (13,8%).

Dodatkowe informacje:

Przewiduje się, że projektowane przepisy nie będą generować nowych wydatków budżetu państwa z tytułu:

- przeniesienia zadań związanych z nadzorem nad PSH (włączonym do PSG), tj. związanych z przeniesieniem 2 etatów z działu „Gospodarka wodna” do działu „Geologia”, w wysokości 0,097 mln zł w 2022 r. /0,253 mln zł w 2023 r./ tys. zł - klasyfikacja budżetowa: rezerwa celowa budżetu państwa cz. 90011 Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej / cz. 90025 Działalność Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- połączenia państwowej służby geologicznej (PSG) i państwowej służby hydrogeologicznej (PSH) – źródło finansowania: przesunięcie środków finansowania PSH dofinansowania zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez jednostki budżetowe - dotacji z działu „Gospodarka wodna” do nowo utworzonego działu "Geologia" – klasyfikacja budżetowa: rezerwa celowa budżetu państwa cz. 90011 Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej / cz. 90025 Działalność Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Obecnie finansowanie PSH następuje na podstawie dotacji z budżetu państwa z działu „Gospodarka wodna” w wysokości ok. 20 mln zł (2021 r. – 20 164 tys. zł, 2022 r. – 20 668 tys. zł.), projektowana zmiana spowoduje przesunięcie tych środków do działu „Geologia”.

W związku z projektowaną zmianą oszacowano wartość kwoty, jaka zostanie przesunięta z dz. „Gospodarka wodna” do dz. „Geologia”, przyjmując następujące założenia:

- wynagrodzenie brutto w wysokości 8000 zł brutto (źródło dane własne MKiŚ);
- może nastąpić przejście pracowników z Ministerstwa Infrastruktury do MKiŚ, co może oznaczać konieczność wypłaty wynagrodzenia od 01.09.2022 r. oraz zapłaty DWR w 2. roku obowiązywania ustawy; wejście w życie ustawy 01.09.2022 r.;
- uwzględniono koszty pochodne wynagrodzeń składające się ze planowanych składek na ubezpieczenie społeczne w części płaconej przez pracodawcę (16,24%), składki na Fundusz Pracy (2,45%), wydatki na PPK (1,5%),
- uwzględniono odpisy na ZFŚS w wysokości 1662,97zł rocznie, począwszy od 2. roku obowiązywania ustawy;

- uwzględniono koszty utworzenia i wyposażenia stanowiska pracy w wysokości dodatkowego 10 000 zł dla jednego stanowiska, (dane własne MKiŚ).

Projektodawca w ustawie wprowadzi podstawę prawną do wydanie rozporządzenia przez RM, na podstawie którego będzie możliwe przesunięcie środków:

- z cz. „Gospodarka Wodna” do cz. „Geologia” ,
- z cz. „Środowisko” do cz. „Geologia”. W związku z projektowanym wydzieleniem z dz. „Środowisko” dz. „Geologia” przeniesione zostaną środki finansowe dotychczas przeznaczone na finansowanie i obsługę zadań, jakie obejmie nowo utworzony dział, co dotyczy m.in. środków na wynagrodzenia, na obsługę prawną, administracyjną oraz techniczną. Poza ww. 3 etatami w komórkach obsługowych nie przewiduje się innych wydatków związanych z przedmiotową zmianą.

Ponadto projektodawca dokonał analizy, z której wynika, że:

- nie istnieje potrzeba utworzenia dodatkowych etatów w sądach administracyjnych w związku z wprowadzeniem nowego rodzaju postępowania – o uznanie złoża kopaliny za złożo strategiczne w całości lub w części, ponieważ postępowania te z założenia nie będą miały charakteru spornego. O znikomej liczbie potencjalnych odwołań od decyzji GGK uznających złożo za strategiczne (a co za tym idzie o braku ryzyka generacji nowych spraw w sądach) świadczy to, że stroną takich postępowań będzie wyłącznie podmiot, na rzecz którego zatwierdzono dokumentację geologiczną lub dodatek do dokumentacji geologicznej. Taka konstrukcja przepisu przyznającego legitymację do bycia stroną nie jest przypadkowa – zamierzeniem projektodawcy było uznanie za stronę podmiotu, który w ogromnej większości przypadków będzie zainteresowany eksploatacją złoża strategicznego, które udokumentował. To z kolei oznacza, że ryzyko wniesienia przez ww. podmiot odwołania od decyzji uznającej złożo za strategiczne jest znikome. Trzeba mieć bowiem na uwadze, że rolą przepisów określających procedurę uzyskiwania przez złożo statusu złoża strategicznego jest objęcie tych złóż szczególną ochroną prawną m.in. poprzez nałożony na gminy wymogu ujawniania takich złóż w studiach i planach miejscowych w terminie 1 roku (a nie 2 lat – jak to ma miejsce w odniesieniu do reszty złóż). Co więcej, projektowane przepisy przewidują, że przedsiębiorca, który udokumentował złożo strategiczne jest obowiązany następnie do pokrycia kosztów ujawnienia takiego złoża w studiach i planach miejscowych. Z powyższej argumentacji wynika, że liczba spodziewanych, ewentualne postępowań sądowych wywołanych zaskarżeniem rozstrzygnięcia GGK wydanego na skutek rozpoznania odwołania od decyzji uznającej złożo kopaliny za złożo strategiczne to wartość na pograniczu błędu statystycznego.

- nie istnieje potrzeba utworzenia dodatkowych etatów w sądach administracyjnych w związku z wprowadzeniem możliwości nałożenia kary pieniężnej na podmiot utrudniający lub uniemożliwiający pracownikom organów nadzoru górniczego wykonywanie nadzoru i kontroli, ponieważ będą to sytuacje sporadyczne. Założenie to wynika z analizy stosowania przez Wyższy Urząd Górniczy obowiązującego art. 175 P.g.g., umożliwiającego nałożenie kary pieniężnej na przedsiębiorcę lub kierownika ruchu zakładu górniczego. Jest to zatem przepis o charakterze analogicznym do wprowadzanego obecnie do ustawy - Prawo geologiczne i górnicze art. 175a. Analiza WUG dowiodła, że w latach 2016 - 2017 organ nadzoru górniczego wydał 2 decyzje nakładające tę karę pieniężną, natomiast w latach 2018-2021 nie wydano żadnej takiej decyzji. Powyższe jednoznacznie świadczy o prewencyjnym charakterze tego przepisu.

- nie istnieje potrzeba utworzenia dodatkowych etatów w sądach powszechnych w związku z przyznaniem państwowej służbie geologicznej (PIG-PIB) prawa do wystąpienia z roszczeniem o wydanie kopii, na których zapisana jest informacja geologiczna lub udostępnienia nośnika w celu samodzielnego wykonania kopii (projektowany art. 98a P.g.g.), ponieważ przepis ten ma mieć charakter prewencyjny i należy założyć, że będzie dotyczył znikomej liczby przypadków. Ponadto sprawy te będą miały charakter majątkowy, ich wniesienie będzie wiązało się z koniecznością uiszczenia opłaty sądowej, uwzględniającej wartość przedmiotu sporu. W ocenie projektodawcy nie jest zasadne wprowadzanie przepisów szczególnych dot. sposobu ustalenia wartości przedmiotu sporu, ponieważ obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie korzystania z informacji geologicznej za wynagrodzeniem (Dz.U.2011 r. Nr 292, poz.1724), które określa zasady ustalania wynagrodzenia, które są powszechnie stosowane. Dotyczy to w szczególności PIG-PIB, podmiot ten dysponujący kadrami uprawnionych geologów, którzy od dawna dokonuje wyceny wartości informacji geologicznej na podstawie ww. rozporządzenia oraz poprzedzających go aktów prawnych dla podmiotów komercyjnych. Ponadto PIG-PIB jako PSG dokonuje weryfikacji wycen informacji geologicznej w oparciu o ww. rozporządzenie. Ww. rozporządzenie przewiduje, że wartość informacji geologicznej ustalana jest z uwzględnieniem kosztów projektowania, wykonania prac geologicznych oraz ich dokumentowania, która jest pomniejszana o odpowiednie zniżki, np. wynikające z upływu czasu /dezaktualizacji/, dlatego zasadniczo trudno by było w inny niż wynikający z rozporządzenia sposób dokonywać ustalenia wartości przedmiotu sporu. Projektodawca zakłada, że roszczenie będzie miało charakter prewencyjny.

- nie istnieje potrzeba utworzenia dodatkowych etatów w urzędach wojewódzkich związanych z realizacją zadań nałożonych na wojewodów projektowana ustawą, ponieważ w ocenie projektodawcy zaproponowany

	<p>system ujawniania złóż kopalin w aktach planistycznych, w szczególności system kar nakładanych na gminy w przypadku uchylania się od dokonania zmian w studium/ planie miejscowym, jak również obowiązek/ możliwość finansowania przedmiotowych zmian przez podmioty, na rzecz których zatwierdzono dokumentację geologiczną złóż kopalin, spowodują, że co do zasady liczba spraw prowadzonych przez wojewodów w zakresie „nadzoru nad ujawnianiem złóż kopalin w aktach planistycznych” utrzyma się na dotychczasowym poziomie. Zakłada się prewencyjny charakter regulacji oraz ułatwienie finansowania przez gminy. Ponadto należy zauważyć, że projektowane przepisy w sposób precyzyjny regulują sposób ujawniania złóż kopalin w aktach planistycznych, w tym obowiązek uzgodnienia studium oraz planu miejscowego z Głównym Geologiem Kraju. Te regulacje powinny również ograniczyć liczbę spraw, w których wojewoda będzie stwierdzał nieważność w całości lub części studium lub planu miejscowego z uwagi na naruszanie zasad ich sporządzania, w tym naruszenie zasad ochrony złóż kopalin (w terminie 30 dni od dnia otrzymania uchwały), jak również kierował wniosku do WSA (po upływie 30 dni, lecz przed upływem 1 roku). Dlatego projektodawca założył, że zadania wynikające z projektowanej ustawy będą finansowane w ramach dotychczasowych środków, jakimi dysponują wojewodowie.</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0,062	0,062	0,062	0,062	0,062	0,62
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0,062	0,062	0,062	0,062	0,062	0,62
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<p>Korzystny wpływ regulacji na przedsiębiorczość zostanie zapewniony poprzez zabezpieczenie dostępu do złóż kopalin, które będą źródłem surowców niezbędnych do rozwoju gospodarki. Wprowadzone zostaną ułatwienia związane z prowadzeniem działalności (np. brak konieczności zgodności planowanej inwestycji z ustaleniami planu miejscowego na etapie ubiegania się o udzielenie koncesji na wydobywanie).</p> <p>Projektowane zmiany powinny ułatwić i przyspieszyć prowadzenie inwestycji górniczych, m.in. dzięki zmianom dotyczącym trybu i sposobu ujawniania udokumentowanych złóż kopalin.</p> <p>Wydłużenie terminu, w jakim będzie przysługiwało prawo pierwszeństwa do ustanowienia użytkownika górniczego oraz prawo do wyłącznego korzystania z informacji geologicznej zwiększy bezpieczeństwo inwestowania w Polsce.</p> <p>Projektowana regulacja w zakresie dotyczącym ratownictwa górniczego przyniesie pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne, ponieważ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) umożliwi podejmowanie przez państwo działań zmierzających do wzmocnienia potencjału podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, podwyższając poziom bezpieczeństwa załóg górniczych oraz (np. w związku z prowadzeniem, wymagającej zabezpieczenia ratowniczego, działalności w wyrobiskach zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych w celach innych niż określone ustawą P.g.g., w szczególności turystycznych, leczniczych i rekreacyjnych) bezpieczeństwa powszechnego, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) zwiększając tempo i skuteczność działań ratowniczych, nie tylko w przypadku zaistnienia wypadku czy katastrofy, ale także w przypadku powstania zagrożenia, które wymaga podjęcia prac profilaktycznych, b) sprzyjając optymalizacji wyszkolenia i przygotowania zdrowotnego i mentalnego służb ratowniczych przedsiębiorców, obowiązkowo (w przypadku szkoleń – z nielicznymi wyjątkami, określonymi w przepisach rozporządzenia w sprawie ratownictwa górniczego) korzystających z usług podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym; 2) utworzy, poprzez objęcie nową regulacją także prac profilaktycznych, ramy dla istotnego zmniejszenia ryzyka powstawania (w wyniku niepodejmowania tych prac) potencjalnych źródeł wypadków i katastrof górniczych; 3) zoptymalizuje mechanizmy wsparcia dla branży górniczej także w obliczu potrzeb związanych z koniecznością minimalizowania – u przedsiębiorców prowadzących w tej branży działalność produkcyjną – skutków 						

		<p>rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.</p> <p>Projektowane zmiany ułatwią pracodawcom z branży geologicznej i górniczej pozyskiwanie wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników, co przyczyni się do uelastycznienia rynku pracy.</p> <p>Regulacja powinna mieć wpływ na zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw działających w sektorze poszukiwawczo-wydobywczym, zarówno w odniesieniu do dużych, jak i małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Przepisy ograniczające nielegalną eksploatację powinny sprzyjać wyrównaniu szans podmiotów świadczących usługi w zakresie poszukiwania, eksploatacji i obrotu kopaliniami.</p>
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	<p>Złóża kopalin, do których prawo własności górniczej przysługuje Skarbowi Państwa, uzyskują skuteczną ochronę, co powinno przełożyć się na wyższe dochody z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego i opłat eksploatacyjnych.</p> <p>Racjonalizacja obowiązków związanych z prowadzeniem podziemnych tras turystycznych, powinna spowodować ograniczenie kosztów prowadzenia tej działalności oraz stanowić zachętę do rozwoju tej branży oraz popularyzacji wiedzy geologicznej i górniczej.</p> <p>PSG uzyska dostęp do informacji geologicznej, zapisanej na nośnikach znajdujących się poza archiwami geologicznymi, dzięki czemu będzie mogła lepiej realizować zadania.</p> <p>Zniesione zostaną bariery utrudniające lokalizację OZE na złożach, jeżeli planowane inwestycje nie zablokują dostępności do złóż kopalin, dzięki czemu będzie możliwa transformacja energetyczna (poprawa jakości powietrza, ograniczenie zanieczyszczeń).</p> <p>Doprecyzowanie przepisów prawa budzących wątpliwości interpretacyjnie przyspieszy postępowania (np. udokumentowanie prawa do informacji geologicznej).</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projektowana regulacja przewiduje w przypadku sporządzenia przez przedsiębiorcę dokumentacji geologicznej lub dodatku do dokumentacji geologicznej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obowiązkowe sfinansowanie przez przedsiębiorcę zmian w dokumentach planistycznych gminy (studium i plan miejscowy) – w przypadku złóż strategicznych, 2) fakultatywne sfinansowania przez przedsiębiorcę zmian w dokumentach planistycznych gminy (studium i plan miejscowy) – w przypadku pozostałych złóż kopalin. <p>Powyższe korzystnie wpłynie na funkcjonowanie przedsiębiorstw poprzez skrócenie (w przypadku 1) lub możliwość skrócenia (w przypadku 2) czasu ujawniania złóż kopalin w dokumentach, planistycznych, a tym samym umożliwienia wcześniejszego rozpoczęcia działalności wydobywczej.</p> <p>Na potrzeby niniejszej oceny regulacji wykonano analizę kosztów, opartą na danych finansowych wybranej grupy podmiotów gospodarczych, poniesionych w okresie ostatnich 8 lat. Grupę przedsiębiorców wyłoniono na podstawie rodzaju dotychczas prowadzonej przez te podmioty działalności w oparciu o przepisy obowiązującej ustawy.</p> <p>W tym celu zwrócono się do 21 przedsiębiorców w rozumieniu P.g.g. o informację na temat wysokości kosztów wynikających z ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w dokumentacjach planistycznych.</p> <p>Na określenie przyszłych skutków regulacji w ujęciu pieniężnym w tym zakresie ma wpływ trudna do przewidzenia ilość rozpoznanych, a w konsekwencji udokumentowanych w przyszłości złóż. Nie jest zatem możliwe dokładne określenie kosztów projektowanej regulacji w powyższym zakresie.</p> <p>Niniejsza ocena przedstawia uśrednione szacunkowe koszty, jakie mogą powstać w wyniku funkcjonowania projektowanej regulacji.</p> <p>Należy przyjąć, że w przypadku reprezentatywnej grupy podmiotów gospodarczych uśredniony koszt wynosi ok. 62 tys. zł w ujęciu rocznym.</p> <p>Powyższe obliczenia odnoszą się łącznie do 75 opracowań planistycznych.</p> <p>Zakładając, że projektowane regulacje wejdą w życie dopiero w III kwartale 2022 r., przewiduje się, że w roku wejścia w życie ustawy (rok 0) nie będzie ona generowała kosztów po stronie przedsiębiorstw. W latach kolejnych, w przypadku występowania porównywalnego w stosunku do lat ubiegłych poziomu zainteresowania podmiotów gospodarczych oraz tempa dokumentowania złóż, duże przedsiębiorstwa mogą ponieść wydatek w wysokości ok. 62 tys. zł rocznie. Z uwagi na dużą liczbę mniejszych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na rynku oraz liczbę istniejących w kraju kopalń odkrywkowych (ok. 7,4 tys. zakładów) przyjęto analogiczną kwotę wydatków po stronie małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Łączy szacowany wydatek wszystkich przedsiębiorstw w skali 10-letniej, przy założeniu niezmięnionej w stosunku do aktualnej skali inwestowania, wyniesie 1,24 mln zł.</p> <p>Dodatkowym odciążeniem branży jest proponowane ograniczenie obowiązku informacyjnego w zakresie</p>	

przedstawiania bieżących parametrów wydobycia węglowodorów (2 razy rocznie zamiast 12).

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Zmniejszenie liczby procedur i dokumentów:

- doprecyzowanie obowiązku przedsiębiorcy składającego wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż dotyczącego przedkładania dowodów istnienia: prawa do korzystania z informacji geologicznej
- ograniczenie obowiązku raportowania wyników procesu wydobywania (parametry) oraz ilości przekazywanych zgłoszeń oraz ilości dokumentów przekazywanych do OAG
- zmniejszenie liczby organów uczestniczących w opiniowaniu niektórych zmian w projekcie robót geologicznych, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji (dodatki PRG),
- odstąpienie od koncesjonowania działalności w zakresie poszukiwania i rozpoznawania kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla i ograniczeniem procedur w tym zakresie do zatwierdzenia projektu robót geologicznych.

Ułatwienie w prowadzeniu działalności gospodarczej:

- ułatwienie w prowadzeniu działalności przez przedsiębiorców jest wydłużenie z 3 do 5-ciu lat okresu obowiązywania szczególnych uprawnień dla podmiotu, który sfinansował prace geologiczne i doprowadził do powstania informacji geologicznej. Podmiotowi takiemu przysługuje prawo pierwszeństwa do ustanowienia użytkownika górniczego oraz

Zwiększenie liczby procedur

- wprowadzenie obowiązku ujawniania przez gminy w dokumentach planistycznych: złóż strategicznych: w ciągu 1 roku od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej/dodatku do dokumentacji geologicznej; w stosunku do pozostałych złóż: w terminie 2 lat liczonych w taki sam sposób,
- **roczny termin** liczony od dnia wejścia w życie rozporządzenia wydanego na podstawie projektowanego art. 93a P.g.g., na ujawnienie przez gminy złóż kopalin, które udokumentowane zostały przed dniem wejścia w życie ustawy i zostały wymienione w rozporządzeniu wydanym na podstawie delegacji ustawowej,
- zwiększenie zakresu spraw objętych zarządzeniem zastępczym wojewody o sprawy wprowadzania obszarów udokumentowanych złóż kopalin albo obszarów udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla do planów miejscowych (dotychczas zarządzenie zastępcze dotyczyło wprowadzenia złóż wyłącznie do Studium),
- wprowadzenia sankcji finansowych dla gmin za zwłokę we wprowadzaniu złóż do dokumentów planistycznych.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana ustawa nie wpłynie na rynek pracy w skali ogólnokrajowej. Zakłada się, że projektowane uproszczenia oraz zniesienie części barier administracyjnych, spowodują zwiększenie zainteresowania w prowadzenie działalności geologicznej i górniczej w naszym kraju, prowadząc do ożywienia tej branży.

Ponadto możliwość uwzględnienia stażu pracy w PIG-PIB, związanego z opracowywaniem PRG oraz dokumentacji geologicznych złóż kopalin, a także związanego z ich sprawdzaniem z uwzględnieniem aspektów geologicznych, przy ubieganiu się o uprawnienia geologiczne, umożliwi większej liczbie osób ubieganie się o stwierdzenie kwalifikacji geologicznych, dzięki czemu zwiększy się liczba osób posiadających uprawnienia geologiczne, nowe osoby zyskają możliwość samodzielnego sporządzania PRG lub dokumentacji geologicznych.

Zwiększenie liczby obowiązków spoczywających na organach wykonawczych gmin w zakresie systematycznego ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych nie powinno znacząco wpłynąć na zmianę zatrudnienia w administracji.

Przewiduje się, że pozytywny wpływ na rozwój branży geologiczno-górnictwa przyniesie wydłużenie przedsiębiorcom do 5 lat

okresu przysługiwania prawa pierwszeństwa oraz prawa do wyłącznego korzystania z informacji geologicznej. Zmiana przepisów w zakresie stwierdzania kwalifikacji górniczych oraz wymogów dotyczących specjalistycznych szkoleń będzie prowadziła do podniesienia poziomu przygotowania zawodowego i doświadczenia zawodowego osób dozoru ruchu w odkrywkowych i otworowych zakładach górniczych, co przyczyni się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa pracowników i ruchu zakładu.

Ponadto zmiana przepisów dotyczących stwierdzenia kwalifikacji górniczych oraz zrównanie uprawnień mierniczego górniczego i geodety przyczyni się do poprawy sytuacji tych osób na rynku pracy, zwiększenia możliwości ich zatrudnienia, a co za tym idzie również zwiększenia mobilności pracowników.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☒ sytuacja i rozwój regionalny	☒ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ inne:	

Omówienie wpływu	<p>Złoża kopalin stanowią elementy środowiska naturalnego, którym ustawodawca przyznaje prawo ochrony zagwarantowane w ustawie P.o.ś. Założeniem ustawy zmieniającej jest uszczelnienie tej ochrony na gruncie ustaw szczegółowych. Zmiana P.g.g. wywrze korzystny wpływ na środowisko naturalne poprzez wprowadzenie rozwiązań umożliwiających, a jednocześnie gwarantujących zbilansowane i racjonalne gospodarowanie złożami naturalnymi w Polsce.</p> <p>Wprowadzenie obowiązku systematycznego ujawniania złóż kopalin w dokumentach planistycznych pośrednio przyczyni się do poprawy sytuacji na szczeblu lokalnym. Przedsiębiorcy zainteresowani uzyskaniem koncesji geologicznych w odniesieniu do złóż strategicznych pokryją koszty zmian w dokumentach planistycznych. Zakłada się, że w przypadku pozostałych złóż, spora część ich obszarów zostanie ujawniona również na koszt przedsiębiorców. Zaoszczędzone w ten sposób środki finansowe samorządy będą mogły przeznaczyć na pokrycie wydatków związanych z inwestycjami lokalnymi, promocją regionu, wsparciem inicjatyw obywatelskich itp. co bez wątpienia przyczyni się do rozwoju regionalnego.</p> <p>Wzmocnienie ochrony dla złóż kopalin objętych własnością górniczą, w tym przede wszystkim złóż strategicznych przyczyni się też do rozwoju całego kraju. Złoża kopalin stanowią bowiem mienie Skarbu Państwa, co powoduje, że ich wzmocniona ochrona przed trwałą zabudową przyczyni się do wzrostu gospodarczego państwa, gdy chodzi o przemysł górniczy. Wyznaczenie złóż strategicznych spowoduje wzrost atrakcyjności niektórych obszarów pod kątem zasobów naturalnych. To z kolei może przyciągnąć inwestorów i spowodować szybszy rozwój gospodarczy danego regionu. Z drugiej jednak strony, w pewnych regionach może być obserwowany tymczasowy odpływ inwestorów i nowych inwestycji (związany z zakazem prowadzenia inwestycji skutkujących trwałą zabudową wyłączającą eksploatację złoża w przyszłości). Takie przypadki są spodziewane głównie na obszarach objętych złożami strategicznymi, w stosunku do których planowane jest podjęcie działalności wydobywczej w dłuższej perspektywie czasowej.</p> <p>Istotnym aspektem klimatyczno-środowiskowym projektowanej regulacji jest ułatwienie realizacji inwestycji OZE na terenach występowania złóż w przypadku, gdy inwestycje te nie stanowią budowli trwale związanych z gruntem lub nie prowadzą do trwałej zabudowy złoża w inny sposób uniemożliwiający jego eksploatację w przyszłości.</p> <p>Inwestycje w zakresie podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru, których dotyczy projekt, wpisują się w realizację celów transformacji energetycznej kraju, która ma prowadzić do zmniejszenia emisji CO₂, wpływając na poprawę stanu środowiska naturalnego, jak i poprawić bezpieczeństwo energetyczne kraju poprzez rozpoczęcie korzystania z nowych źródeł energii.</p> <p>Przewiduje się poprawę jakości zarządzania zasobami surowcowymi poprzez wzmocnienie roli Głównego Geologa Kraju oraz większą skuteczność wykonywania zadań państwa w obszarze geologii poprzez integrację służb (państwowej służby geologicznej i państwowej służby hydrogeologicznej).</p>
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planowane wejście w życie ustawy 1 września 2022 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Przeprowadzenie ewaluacji efektów projektu nastąpi w okresie od 3 do 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Ewaluacja będzie miała na celu zbadanie poziomu wdrożenia zaleceń pokontrolnych NIK oraz oceny, w jakim stopniu system ochrony prawnej złóż kopalin uległ poprawie. Do oceny stopnia osiągnięcia przewidywanych projektem korzyści i kosztów planuje się wykorzystać mierniki ilościowe takie jak:

- a) terminowość realizacji obowiązku ujawniania przez gminy udokumentowanych złóż kopalin:
 - liczba nieujawnionych w studium i planie miejscowym udokumentowanych złóż kopalin w stosunku do przekazanych gminom decyzji o zatwierdzeniu dokumentacji geologicznej złoża kopaliny. Badanie będzie dotyczyło realizacji w terminie ustawowym tego obowiązku przez reprezentatywną grupę ok. 20 – 60 gmin.
 - liczba wprowadzonych przez wojewodów obszarów udokumentowanych złóż kopalin do studium oraz do planów miejscowych oraz liczba wydanych przez wojewodów w terminie ustawowym zarządzeń zastępczych w tej sprawie,

w stosunku do grupy badawczej gmin o których mowa w pkt a,

- liczba i wysokość kar nałożonych na wojewodów przez Ministra za niewydanie zarządzeń zastępczych w terminie ustawowym

b) liczba weryfikowanych przez Ministra w skali roku projektów decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, dotyczących terenów objętych złożami kopalin.

Badanie zostanie przeprowadzone przede wszystkim poprzez analizę:

- informacji własnych uzyskanych przez Ministerstwo wskutek realizowanych zadań (sprawozdania z działalności departamentów geologicznych ministerstwa, statystyki itp.),
- danych, które zostaną wprowadzone do prowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy ogólnodostępnego systemu „MIDAS”
- danych udostępnionych przez jednostki samorządu terytorialnego, wojewodów, przedsiębiorców i inne podmioty objęte zakresem działania ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

W zakresie podziemnego bezzbiornikowego magazynowania wodoru oraz podziemnego składowania dwutlenku węgla przeprowadzenie ewaluacji efektów projektu nastąpi w okresie 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Do oceny stopnia osiągnięcia przewidywanych projektem korzyści planuje się wykorzystać mierniki ilościowe, w szczególności liczbę udzielonych koncesji na podziemne bezzbiornikowe magazynowanie wodoru oraz podziemne składowanie dwutlenku węgla.

Badanie zostanie przeprowadzone na podstawie analizy informacji własnych posiadanych przez Ministerstwo w związku z realizowanymi zadaniami Głównego Geologa Kraju jako organu koncesyjnego.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Załącznik nr 1 Uszczegółowienie wyliczeń kosztów wskazanych w tabeli pkt 6 OSR;

Załącznik nr 2 Badanie wpływu regulacji na budżet JST, wojewodów, sektor przedsiębiorców wskazanych w tabeli pkt 6 i pkt 7 OSR

Wyjaśnienia do formularza oceny skutków regulacji

0. Metryczka

W niniejszej części należy podać podstawowe informacje na temat oceny skutków regulacji:

- Nazwa projektu:

Proszę podać np. wstępny tytuł projektu wpisany do wykazu prac legislacyjnych.

- Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące:

Proszę wskazać organ odpowiedzialny za przygotowanie projektu, jego koordynację oraz wdrożenie (ministerstwo wiodące). W przypadku, gdy projekt jest przedmiotem prac więcej niż jednego ministerstwa, proszę wskazać również podmioty współpracujące.

- Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu:

Proszę wskazać osobę, która w ministerstwie wiodącym nadzoruje prace jednostki odpowiedzialnej za merytoryczne przygotowanie projektu.

- Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu:

Proszę podać kontakt (telefon, adres e-mail) do osoby, która jest odpowiedzialna za opracowanie projektu (np. kierownika komórki organizacyjnej) i będzie w stanie odpowiedzieć na ewentualne pytania związane z przedstawionymi w ocenie informacjami lub wskaże odpowiednią osobę.

- Data sporządzenia:

Proszę podać datę przygotowania OSR.

- Źródło:

Z rozwijanej listy proszę wybrać źródło, na podstawie którego przygotowany jest projekt (punkt exposé, data decyzji, nazwa strategii, nr dyrektywy, sygn. orzeczenia TK, nazwa ustawy, inne).

- Nr w wykazie prac:

Proszę podać numer z właściwego wykazu prac legislacyjnych.

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Proszę opisać istotę problemu (np. zawodność rynku, zapotrzebowanie na dobro publiczne, wysokie koszty transakcyjne, bariery w prowadzeniu działalności gospodarczej itp.) i jego praktyczny wymiar (np. zbyt mała ochrona leasingobiorców, niewystarczający komfort i długi czas podróży koleją, występujące obciążenia administracyjne pobierczego danego przepisu itp.). Istotą problemu nie jest brak określonej regulacji - nowa regulacja może być jednym z instrumentów (sposobem) rozwiązania problemu. Dobrze i zwięźle wypełniona rubryka umożliwi zrozumienie problemu, który ma być rozwiązany oraz skali i przyczyn jego występowania.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać najważniejsze (największe) problemy wymagające rozwiązania.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proszę zwięźle opisać proponowane rozwiązanie problemu opisanego w pkt 1 oraz oczekiwane rezultaty jego (ich) wdrożenia, sformułowane w możliwie konkretny, mierzalny i określony w czasie sposób - w przypadkach w których jest to możliwe powinien być zgodny z zasadą SMART (prosty, mierzalny, osiągalny, istotny, określony w czasie), np. osiągnięcie do 2020 r. wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego co najmniej 90%.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać najważniejsze rekomendacje i cele.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Proszę wskazać - tam gdzie to możliwe - rozwiązania w minimum 3 krajach i źródła informacji. Proszę wskazać kraje, z których rozwiązania przeanalizowano oraz wyniki tych analiz.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę wskazać informacje odnoszące się do zagadnień najważniejszych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Proszę wyszczególnić jakie podmioty (zarówno osoby fizyczne, prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej) są objęte projektem. Proszę oszacować ich liczbę (wraz z podaniem źródła danych) oraz opisać charakter oddziaływania projektu na daną grupę.

Proszę dostosować liczbę wierszy w tabeli, zgodnie z potrzebami projektu. Puste wiersze proszę usunąć.

Przykładowe grupy: obywatele, MŚP, rolnicy, rodzina, inwestorzy, lekarze, emeryci, osoby niepełnosprawne, sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Proszę podać informacje o konsultacjach poprzedzających przygotowanie projektu oraz wskazać, jaki jest planowany zakres konsultacji publicznych i opiniowania projektu, w szczególności uwzględniając:

- wskazanie, czy były (i jak długo) prowadzone konsultacje poprzedzające przygotowanie projektu (tzw. pre-konsultacje publiczne), podmioty, z którymi były prowadzone te konsultacje (w tym ekspertów), w jaki sposób komunikowano się z grupami wskazanymi w pkt 6 (metody konsultacji np. warsztaty, kwestionariusz on-line), krótkie podsumowanie wyników konsultacji,
- terminy planowanych konsultacji publicznych, podmioty, z którymi będzie konsultowany projekt, wskazanie przepisu z którego wynika obowiązek zasięgnięcia opinii.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

W przygotowaniu kalkulacji skutków dla sektora finansów publicznych proszę uwzględnić aktualne wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych, o których mowa w art. 50a ustawy o finansach publicznych.

Jeśli to możliwe proszę wskazać skumulowane koszty/oszczędności. Prognozę proszę przeprowadzić w podziale na proponowane kategorie w horyzoncie 10-letnim, w wartościach stałych (np. ceny stałe dla pierwszego roku prognozy). W przypadku gdy analiza wpływu obejmuje dłuższy niż 10-letni horyzont (np. zmiany w systemie emerytalnym), możliwe jest dostosowanie kolumn tabeli do horyzontu projektu.

Jeżeli obliczenia zostały wykonane na podstawie opracowania własnego, proszę je przedstawić w formie załącznika oraz wskazać to opracowanie w pkt 13.

W opracowywanej analizie wpływu, co do zasady, należy przyjąć kalkulację w cenach stałych. W przypadku zastosowania cen bieżących, prezentacja skutków finansowych powinna uwzględniać wskaźniki makroekonomiczne podawane w [Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw](#). Jeżeli nie zastosowano wskaźników makroekonomicznych podanych w [Wytycznych MF](#), proszę dołączyć stosowną informację wyjaśniającą.

Proszę wskazać źródła finansowania planowanych wydatków. Proszę wskazać również wszystkie przyjęte do obliczeń założenia i źródła danych.

Skutki proszę skalkulować dla roku wejścia w życie regulacji (0), a następnie w kolejnych latach jej obowiązywania. W kolumnie *Łącznie* proszę wpisać skumulowane skutki za okres 10 lat obowiązywania regulacji.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu na SFP dla najważniejszych zmian.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Proszę oszacować wpływ na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczości oraz na sytuację rodziny. Skutki należy przypisać do odpowiedniej grupy w tabeli.

W przypadku gdy regulacja będzie oddziaływać na inne niż wymienione w formularzu podmioty proszę odpowiednio uzupełnić formularz.

Proszę wskazać wartość finansową, z uwzględnieniem m.in. kosztów ponoszonych w związku z wejściem w życie aktu (np. koszt aktualizacji systemów informatycznych, zakupu nowych urządzeń), podatków i opłat lokalnych, itp.

W ujęciu niepieniężnym proszę podać wartości najważniejszych wskaźników, które ulegną zmianie (np. skrócenie czasu wydania pozwolenia na budowę o 100 dni, wzrost wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego o 20 punktów procentowych).

W przypadku gdy nie ma możliwości podania żadnych wartości liczbowych (lub wpływ dotyczy także zmian, których nie można skwantyfikować) proszę odpowiednio opisać analizę wpływu w pozycji: „niemierzalne”.

Skutki proszę skalkulować dla roku wejścia w życie regulacji (0), a następnie w 1, 2, 3, 5 i 10 roku jej obowiązywania. W kolumnie *Łącznie* proszę wpisać skumulowane skutki za okres 10 lat obowiązywania regulacji.

W przypadku gdy analiza wpływu obejmuje dłuższy niż 10-letni horyzont (np. zmiany w systemie emerytalnym), możliwe jest dostosowanie kolumn tabeli do horyzontu projektu.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

Proszę dostosować ilość wierszy w tabeli, zgodnie z potrzebami projektu. Puste wiersze proszę usunąć.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Obciążenia regulacyjne należy rozumieć jako wszystkie czynności, które muszą wykonać podmioty (adresaci regulacji) w związku wykonywaniem projektowanych przepisów.

Przykładem takich obciążeń są m.in. obowiązki informacyjne (OI). OI polega na dostarczaniu lub przechowywaniu przez podmioty zobowiązane danych informacji. Identyfikowanie OI dokonywane jest w oparciu o przepisy ustawy. Dany przepis nakłada OI, jeżeli podmiot realizujący obowiązek musi wykonać szereg czynności administracyjnych. Przepis można uznać za OI w przypadku gdy jego wykonanie będzie związane z wykonaniem jednej lub więcej czynności składowych z listy poniżej:

- 1) przyswajanie wiedzy dotyczącej wykonywania konkretnego obowiązku informacyjnego (w tym bieżące śledzenie zmian w przepisach),
- 2) szkolenie pracowników w zakresie wykonywania OI,
- 3) pozyskiwanie odpowiednich informacji z posiadanych danych,
- 4) przetwarzanie posiadanych danych w celu wykonania OI,
- 5) generowanie nowych danych,
- 6) projektowanie materiałów informacyjnych,
- 7) wypełnianie kwestionariuszy,
- 8) odbywanie spotkań,
- 9) kontrola i sprawdzanie poprawności,
- 10) kopiowanie/sporzządzanie dokumentacji,
- 11) przekazywanie wymaganej informacji do adresata,
- 12) archiwizacja informacji.

Proszę:

- w przypadku gdy projekt nie dotyczy zmiany obciążeń regulacyjnych, zaznaczyć pole „nie dotyczy”,
- w przypadku zmian w projekcie wpływających na obciążenia regulacyjne odpowiednio zaznaczyć ich zwiększenie lub zmniejszenie,
- wskazać, czy wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE,
- wskazać, czy dane obciążenia są przystosowane do ich ewentualnej elektronizacji (dotyczy sytuacji kiedy wprowadzane obciążenia wpływają na systemy teleinformatyczne podmiotów publicznych lub na podmioty prywatne – przedsiębiorcy, obywatele).

W komentarzu proszę o zwięzłe opisanie zakresu zmian dotyczących obciążeń regulacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Proszę opisać, czy i w jaki sposób projektowana regulacja może spowodować zmiany na rynku pracy w odniesieniu do zatrudnienia oraz innych wskaźników (np. czasu poszukiwania pracy, kwalifikacji pracowników).

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Proszę zaznaczyć pola - zakres oddziaływania projektu na obszary niewymienione w pkt 6, 7 i 9. Dla zaznaczonych obszarów proszę dokonać analizy wpływu.

W przypadku analizy wpływu na obszar „informatyzacja” proszę w szczególności rozważyć następujące kwestie:

- Czy projekt spełnia wymagania interoperacyjności (zdolność sieci do efektywnej współpracy w celu zapewnienia wzajemnego dostępu użytkowników do usług świadczonych w tych sieciach)?
- Czy projekt spełnia wymogi neutralności technologicznej, wielojęzyczności, elektronicznej komunikacji, wykorzystania danych z rejestrów publicznych, ochrony danych osobowych?

W przypadku analizy wpływu na obszar „sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe” proszę w szczególności uwzględnić wpływ regulacji na zmianę zakresu kognicji sądów oraz ich funkcjonowanie, a także związane z tym skutki finansowe.

Jeżeli projekt będzie miał wpływ na inne niż wymienione w pkt 10 obszary proszę zaznaczyć „inne” oraz je wymienić. Proszę również omówić wpływ, jaki będzie miała projektowana regulacja na wymienione obszary.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proszę opisać kiedy planuje się rozwiązanie problemu zidentyfikowanego w pkt 1 (wejście przepisów w życie nie zawsze rozwiązuje dany problem a jedynie daje podstawę do wdrożenia instrumentów do jego rozwiązania). Proszę przedstawić harmonogram wdrożenia działań wykonania aktu prawnego (np. gdy rozwiązywanym problemem jest zwiększona zachorowalność, to działaniami będą: ew. zatrudnienie dodatkowych pracowników, zakup majątku - urządzeń, przeprowadzenie szczepień, zakup szczepionek itp.)).

Jeżeli akt prawny ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać planowane wykonanie dla najważniejszych zmian.

Jeżeli projektowana regulacja oddziałuje na przedsiębiorców (na prowadzenie działalności gospodarczej), zgodnie z *Uchwałą Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych*, terminem wejścia w życie przepisów, po minimum 30-dniowym *vacatio legis*, powinien być 1 stycznia lub 1 czerwca. Jeżeli termin ten nie zostanie zachowany, proszę wskazać powód odstąpienia od wyznaczonych terminów.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Proszę opisać, kiedy i w jaki sposób będzie mierzone osiągnięcie efektu opisanego w pkt 2. Po jakim czasie nastąpi przegląd kosztów i korzyści projektowanych oddziaływań. Proszę również wskazać mierniki, które pozwolą określić, czy oczekiwane efekty zostały uzyskane.

W tym punkcie proszę też podać informację dotyczącą przygotowania oceny funkcjonowania ustawy (OSR ex-post), jeżeli w odniesieniu do projektu ustawy przewiduje się przedstawienie wyników ewaluacji w OSR ex-post.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać sposób przeprowadzania ewaluacji i mierniki dla najważniejszych zmian.

Jeśli specyfika danego projektu uniemożliwia zastosowanie mierników lub też niezasadna jest jego ewaluacja (z uwagi na zakres lub charakter projektu) proszę to opisać.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy, itp.)

Proszę wymienić dodatkowe dokumenty, które stanowią załączniki do projektu i formularza. Załączanie dodatkowych dokumentów jest opcjonalne.